

8 თებერვალი, 2018

საიუბილეო ნომერი (№ 2216)

თსუ 100 წლის იუბილეს UNESCO-ს ეგიდით აღნიშნავს

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს 2018 წელს იუნესკოს (UNESCO) ეგიდით იმართება — ეს გადამწყვეტილება გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციამ პარიზში გენერალური კონფერენციის 39-ე სესიაზე მეგობარი ქვეყნების მხარდაჭერით მიიღო.

1956 წლიდან იუნესკო აქტიურად მონაწილეობს ორგანიზაციის წევრ ქვეყნებში ისტორიული მოვლენების აღნიშვნაში, რაც, თავის მხრივ, ამ მოვლენებს მსოფლიო მნიშვნელობას ანიჭებს.

უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიებების მთელი ქვეყნის მასშტაბითა და საერთაშორისო დონეზე დაგეგმვისა და ორგანიზებისთვის შექმნილია სპეციალური სამთავრობო კომისია, რომლის თავმჯდომარეა საქართველოს პრემიერ-მინისტრი გიორგი კვიციანიშვილი. კომისიის შემადგენლობაში ასევე შედიან მინისტრთა კაბინეტის, პარლამენტის, საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიისა და მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრები. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიებები 2017 წლის დეკემბერში დაიწყო და 2018 წლის განმავლობაში გაგრძელდება.

— უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს ვულოცავ არა მხოლოდ უნივერსიტეტებს, არამედ სრულიად საქართველოს. უნივერსიტეტის დაარსება არ გახლავთ ლოკალური მნიშვნელობის მოვლენა, რასაც ადასტურებს ის ფაქტი, რომ ჩვენი 100 წლიანი იუბილეს იუნესკოს ეგიდით აღინიშნება. ამდენად, ეს არის ხაზგასმის იმისა, რომ ჩვენს იუბილეს საერთაშორისო მასშტაბით დამსახურებულად ვიზიტირებთ. ჩვენ მაქსიმალურად გამოვიყენებთ ამ საზეიმო განწყობას და ამ კონტაქტებს, რათა გაღრმავდეს ურთიერთობები ჩვენს პარტნიორებთან.

გიორგი შარვაშიძე
თსუ-ის რექტორი

ღღეს, თსუ-ის 7 ფაკულტეტზე 22000-მდე სტუდენტი ეუფლება უმაღლეს განათლებას, მათ შორის, 600-მდე საერთაშორისო სტუდენტი.

გახსნილია 67 საბაკალავრო, 95 სამაგისტრო და 51 სადოქტორო პროგრამა.

ამ დროისთვის თსუ-ში სულ 705 აკადემიური პერსონალია დასაქმებული — 158 პროფესორი, 371 ასოცირებული პროფესორი და 176 ასისტენტ-პროფესორი.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებისას, 1918 წელს, მხოლოდ ერთი — სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტი გაიხსნა, რომელზეც 369 სტუდენტი ირიცხებოდა და 7 პროფესორი, 5 პროფესორის მოადგილე, 2 მეცნიერ-ხელმძღვანელი და 3 ლექტორი მოღვაწეობდა.

ნომერები
ჩანართი ინგლისურ ენაზე
ENGLISH TEXT INSERTION
TSU 100 1918-2018
pp. 9-16

- უნივერსიტეტის დაარსების იდეა 83.4
- ასწლეულის მძიმე გაკვეთილები... 83.6

- უნივერსიტეტის მისია დღეს 83.5
- ცნობილი უნივერსიტეტები 83.8
- სამეცნიერო მონაგარი 83.17
- პარტნიორები საერთაშორისო ასპარეზზე 83.19
- უნივერსიტეტები და მათი მოქალაქეობრივი პოზიცია 83.21

თსუ მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-ში მოხვდა

U.S. News & World Report

The U.S. News & World Report (Clarivate Analytics)-ის 2017 წლის მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების რანჟირებაში ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა 359-ე ადგილი დაიკავა, ანუ ის მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-ში მოხვდა.

თსუ-ის კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი

გამოიკითხა თსუ-ის დოქტორანტურის 2014-2017 წლების კურსდამთავრებულები, რომლებმაც უნივერსიტეტის სსვადასხვა ფაკულტეტი დაამთავრეს.

წყარო: თსუ სტუდენტთა კარიერული განვითარების ცენტრი

უნივერსიტეტს ულოცავენ

სრულიად საქართველოს ვულოცავთ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებიდან 100 წლისთავის საიუბილეო თარიღს.

საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა, ქვეყნის დამოუკიდებლობის მოპოვება და უნივერსიტეტის დაარსება თითქმის ერთ პერიოდში მოხდა. ეს მოვლენები ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში უმნიშვნელოვანესი თარიღებია, რაც, რა თქმა უნდა, არ იყო შემთხვევითი.

მაგრამ ამ ფაქტებით მოგვრილი საყოველთაო სიხარული დიდხანს არ გაგრძელდებოდა, რადგან მალევე ათეისტური რეჟიმი მძიმედ დაანვა ქვეყანასა და ეკლესიასაც.

ამ ურთულეს პერიოდში უმნიშვნელოვანესი როლი სწორედ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა შეასრულა. იგი იქცა როგორც მეცნიერულ კვლევათა გამორჩეულ ცენტრად, ასევე ცოდნის, სულიერების, ზნეობის მაგალითის მიმცემად მთელი ერისთვის.

ეს იყო ამ პერიოდში ერთადერთი ადგილი, სადაც, დიდი წინააღმდეგობების მიუხედავად, ღვიოდა და ვითარდებოდა ეროვნული სულიკვებება, აზროვნების ის წესი, რამაც საქართველო ღირსეულად გამოატარა დროის ქარცეცხლში.

უნივერსიტეტის მესამე სართულზე, გუმბათქვეშ, ტაძარი ფუნქციონირებდა; მართალია, შემდეგ იგი ბიბლიოთეკად გადაკეთდა, მაგრამ მისი მაღლი დღემდე მოყვება ამ კედლებს. ამიტომაც, ათეისტური რეჟიმის მძვინვარების უამსაც, პედაგოგთა შორის ყოველთვის იყვნენ ისეთნი, რომელნიც ღვთის რწმენას, პირდაპირ თუ ირიბად, უწერგავდნენ ახალგაზრდებს.

შემდეგ კი ამისა იყო ის, რომ დროის უკუღმართობით ფეხმოკიდებულ კომუნისტურ იდეოლოგიასთან დაპირისპირება პირველ რიგში ამ წიაღიდან ხდებოდა, რასაც დედაეკლესია ყოველთვის გვერდში ედგა.

წარსულს რომ თვალს ვავლებთ, შეიძლება თამამად ვთქვათ, რომ ეს იყო საერთო თავდადებისა და თავდაუზოგავი მოღვაწეობის 100 წელი. აქ მომუშავე პროფესორ-მასწავლებელთა ვალდებულება არც დღეს არის ნაკლებად მნიშვნელოვანი, რადგან საქართველოს ზვალინდელი დღე ამ სივრცეში აღზრდილ ახალგაზრდებზე კვლავაც დიდად იქნება დამოკიდებული.

უნივერსიტეტის საიუბილეო თარიღს კიდევ ერთხელ გულითადად ვულოცავთ ყველას, განსაკუთრებით კი — უნივერსიტეტის რექტორს, აკადემიური საბჭოს წევრებს, პროფესორ-მასწავლებლებს, რექტორატს, ყველა თანამშრომელს, სტუდენტებსა და კურსდამთავრებულებს.

თქვენ ხართ დღევანდელი დღე სახელოვანი ისტორიისა, თქვენ ხართ დიდი ივანე ჯავახიშვილის, კონსტანტინე აფხაზის, გრიგოლ გველესიანის, წმ. ექვთიმე თაყაიშვილის, გიორგი ახვლედიანის, შალვა ნუცუბიძის, დიმიტრი უზნაძის, გრიგოლ წერეთლის, პავლე ინგოროყვას, სიმონ ყაუხჩიშვილის, აკაკი შანიძის, ანდრია რაზმაძის, იოსებ ყიფშიძის, კორნელი კეკელიძის, პეტრე მელიქიშვილის, სიმონ ჯანაშიას, არნოლდ ჩიქობავას და სხვა სახელოვან და დიდებულ მეცნიერთა მემკვიდრენი და გზის გამგრძელებელნი.

რაოდენ დიდაა ეს მისია და რაოდენ საპასუხისმგებლო! შევთხოვთ ღმერთს, ჩვენ ყველას მოგვმადლოს გული გონიერი, რათა ღვთისა და ქვეყნის სადიდებლად იყოს ცხოვრებაც და საქმენიც ჩვენნი.

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი

ქილია

ვულოცავ საქართველოს პირველ უნივერსიტეტს 100 წლის იუბილეს, რომელიც ცოდნის, თავისუფლებისა და პატრიოტული სულისკვეთების განსაკუთრებული და თვალსაჩინო კერა გახდა.

100 წლის წინ, ჩვენმა წინაპრებმა, მისმა დამფუძნებლებმა ევროპულ ფასეულობებზე და პროგრესულ იდეებზე დაფუძნებული განათლების ახალი კერა შექმნეს.

წელს, ისევე როგორც ქართულ უნივერსიტეტს, პირველ ქართულ რესპუბლიკასაც 100 წელი უსრულდება.

როდესაც ვსაუბრობთ ჩვენი სახელმწიფოს პირველი რესპუბლიკის დამფუძნებელთა ღვაწლზე, გვახსოვს ის უდიდესი ემოციური და პატრიოტული წვლილი, რომელიც ჩვენი სახელმწიფოებრიობის ჩამოყალიბების მიმართ უნივერსიტეტს მიუძღვნის.

სწორედ პირველმა ქართულმა უნივერსიტეტმა შეასრულა განსაკუთრებული ფუნქცია, პირველი ქართული რესპუბლიკის შექმნიდან დღემდე, ქართული სახელმწიფოებრიობის წინაშე არსებული უამრავი გამოწვევის გამკლავებისა დაძლევის საქმეში, გააძლიერა ის პატრიოტული სულისკვეთება, რომელიც ხელახლა, 70 წლის შემდეგ, ახალი ქართული სახელმწიფოს შექმნით დაგვირგვინდა.

კიდევ ერთხელ ვულოცავ ყველას — სტუდენტობას, პროფესორ-მასწავლებლებს, ქართველ ერს, ვისთვისაც მნიშვნელოვანია, რომ საქართველო თანამედროვე ცივილიზაციის თანაშემოქმედა.

გიორგი მარბეველაშვილი საქართველოს პრეზიდენტი

ტსუ 100
1918-2018
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს ვულოცავ 100 წლის იუბილეს. ამ იუბილეს ვულოცავ სრულიად საქართველოს, რომლის უახლეს ისტორიაში უნივერსიტეტმა უმნიშვნელოვანესი როლი შეასრულა. ამ იუბილეს ვულოცავ უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს, კურსდამთავრებულებს და, განსაკუთრებით, სტუდენტებს, რომლებიც დღეს განათლებას ისტორიულ კედლებში იღებენ. ეს არის გამორჩეული მნიშვნელობის თარიღი პირადად ჩემთვის, როგორც „უნივერსიტეტელისთვის“ და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორისთვის.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის როლი და მნიშვნელობა ყოველთვის განსაკუთრებული იყო, არის და იქნება მომავალშიც. უნივერსიტეტი არის ჩვენი ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნებისა და საქართველოს ეროვნული მომავლის გარანტი. უნივერსიტეტი, მისი პროფესორ-მასწავლებლები და სტუდენტები საქართველოს უახლესი ისტორიის ყველაზე რთულ მომენტებში იდგნენ ჩვენი ეროვნული ინტერესების სადარაჯოზე.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, როგორც ცოდნის ტაძარი, აგრძელებს ასი წლის წინ დანყებულ საქმეს და ჩვენი ვალია, ხელი შევუწყოთ მას ამ უდიდესი მისიის შესრულებაში. ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს საქართველოს წინსვლისა და დამოუკიდებლობის განმტკიცებისთვის!

ირაკლი კობახიძე საქართველოს პარლამენტის თავჯდომარე

2018 წელი უმნიშვნელოვანესი საიუბილეო წელია ჩვენი ქვეყნისთვის — 100 წლის წინ გამოცხადდა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა და დაარსდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით, ეს იყო ორი ისტორიული მნიშვნელობის მოვლენა საქართველოსთვის.

ჩვენმა დიდმა წინაპრებმა, უნივერსიტეტის დამაარსებლებმა და მათმა თანამოაზრეებმა მტკიცე საფუძველი ჩაყარეს საიმისოდ, რომ უნივერსიტეტი გამხდარიყო არა მარტო მთავარი საუნივერსიტეტო განათლების ცენტრი, არამედ შეესრულებინა ეროვნული ღირებულებების დამკვიდრებისა და კულტურის კერის როლი საქართველოში.

დღეს ჩვენ ვამაყობთ, რომ გვაქვს დიდი ტრადიციების მქონე უმაღლესი სკოლა, რომლის კედლებს ბევრი სახელოვანი მეცნიერი და პედაგოგი ახსოვს და რომელმაც არაერთი საამაყო შვილი აღზარდა ქვეყანას. სასიხარულოა, რომ ეს ტრადიციები დღესაც ღირსეულად გრძელდება და მას მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტებს შორის საბატიო ადგილი უჭირავს.

მჯერა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რომელიც დიდი ივანე ჯავახიშვილის სახელს ატარებს, კვლავაც იქნება მთავარი უმაღლესი საგანმანათლებლო და კულტურის კერა და კიდევ არაერთ საამაყო თაობას აღზრდის ჩვენს ქვეყანას.

ყველა უნივერსიტეტელს და სრულიად საქართველოს გილოცავთ ჩვენი უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს!

გიორგი კვიციანი საქართველოს პრემიერ-მინისტრი

საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის 100 წლისთავი და ტსუ-ის 100 წლის იუბილე

უნივერსიტეტს ულოცავენ

მეცნიერება და განათლება — თავისთავად უდიდესი ფასეულობები, ამავდროულად, სხვა საზოგადო სიკეთეთა — თავისუფლების, კეთილდღეობის, განვითარების აუცილებელ წინაპირობებს წარმოადგენენ. ეს კარგად ესმოდათ ივანე ჯავახიშვილს, პეტრე მელიქიშვილს, კონსტანტინე აფხაზს, ექვთიმე თაყაიშვილს, დიმიტრი უზნაძეს, ჩვენი ქვეყნის სხვა უდიდეს შვილებს, რომლებმაც უნივერსიტეტის დაარსება ცხოვრების უმთავრეს მიზნად დაისახეს. ამ მიზნის ხორცშესხმით უნივერსიტეტი იქცა მეცნიერების, კულტურისა და აზროვნების უმნიშვნელოვანეს კერად, საზოგადოებრივი ცხოვრების ძლიერ ბურჯად, რომელიც ერთნაირად ძვირფასია ყველა ქართველისათვის.

უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს ვულოცავ არა მხოლოდ უნივერსიტეტელებს, არამედ სრულიად საქართველოს!
უნივერსიტეტის დაარსება არ გახლავთ ლოკალური მნიშვნელობის მოვლენა, რასაც ადასტურებს ის ფაქტი, რომ ჩვენი 100 წლოვანი იუბილე იუნესკოს ეგიდით აღინიშნება. ამდენად, ეს არის საზოგადოებისა, რომ ჩვენს იუბილეს საერთაშორისო მასშტაბით დამსახურებულად ვიზიტირებთ. ჩვენ მაქსიმალურად გამოვიყენებთ ამ საზეიმო განწყობას და ამ კონტაქტებს, რათა გაღრმავდეს ურთიერთობები ჩვენს პარტნიორებთან.

ჯერ კიდევ რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში ყოფნისას, ყველაფერი ეროვნულის — ენის, კულტურის, ტრადიციების ხანგრძლივი დევნის შემდეგ, ავტოკეფალიის მოპოვებასთან ერთად, უნივერსიტეტის დაფუძნება იქცა გადამწყვეტ ნაბიჯად თავისუფლების გზაზე, რომელიც 1918 წელს საქართველოს დამოუკიდებლობის დეკლარაციით დაგვირგვინდა. ეს ისტორიული მოვლენები სამი დედაბოძია, რომელთაც ჩვენი დამოუკიდებლობა, თავისუფლებისა და განვითარებისკენ სწრაფვა დაეფუძნა.

დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ყველას, ვინც მონაწილეობა მიიღო თსუ-ის იუბილეს ღირსეულად აღნიშვნაში, უნივერსიტეტისადმი მხარდაჭერაში, რაც გამოიხატება მნიშვნელოვანი ინვესტიციური პროექტების დაფინანსებაში — იგეგმება უნივერსიტეტის მეორე კორპუსის რეაბილიტაცია, უკვე გადმოგვეცა საერთაშორისო სტანდარტების მქონე სტუდენტური საერთო საცხოვრებელი ლისზე, უნივერსიტეტის 100 წლის საიუბილეო თარიღის აღსანიშნავად საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა 5 ლარის ნომინალის ვერცხლის საკოლექციო მონეტა გამოუშვა, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ უნივერსიტეტს გადმოსცა თბილისის პათანატომიის ცენტრი, სადაც ჩვენი სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტებს პრაქტიკული მეცადინეობები უტარდებათ. ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ, ასევე, კონკურსი გამოაცხადა თსუ-ის საიუბილეო საფოსტო მარკის ესკიზზე, უახლოეს მომავალში გადაიჭრება მასშტაბური საერთო საცხოვრებლის აშენების საკითხი — საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ გამოაცხადა ინტერესთა გამოხატვა მასშტაბური საერთო საცხოვრებლის მშენებლობაზე. ეს პროექტი საბოლოოდ გადაწყვეტს სტუდენტთათვის საერთო საცხოვრებლების პრობლემას არა მხოლოდ თსუ-სთვის, არამედ სხვა უნივერსიტეტებისთვისაც.

დღესაც, უძველესი და თვითმყოფადი კულტურის მქონე საქართველოს უკეთეს მომავალზე ფიქრისას ბუნებრივად წარმოვიდგენთ უნივერსიტეტს, როგორც ხვალის დღის ერთ-ერთ მთავარ სამჭედლოს.

წელს პირველი ქართული უნივერსიტეტის დაარსებიდან 100 წლისთავს ვხვდებით. ჩვენთან ერთად საუკუნოვანი იუბილეს, იუნესკო-ს ეგიდით, საერთაშორისო თანამეგობრობაც აღნიშნავს.

საზეიმო წუთებში, დამაარსებლებთან ერთად, მადლიერების გრძობით ვიხსენებთ ყველას, ვინც საკუთარი ცხოვრება დედაუნივერსიტეტს მიუძღვნა.

მადლობას გიხდით პროფესორებსა და მეცნიერებს, ვინც დღეს გადასცემთ ფასდაუდებელ ცოდნასა და გამოცდილებას ქვეყნის ხვალის დღის მშენებლებს — ახალგაზრდობას; სტუდენტებს, ვინც აუდიტორიებსა თუ ლაბორატორიებში, ბიბლიოთეკებსა თუ კვლევით ცენტრებში ცოდნის დაუფლებით არა მხოლოდ საკუთარ ღირსეულ ცხოვრებას, არამედ ახალ — განათლებულ და თავისუფალ ადამიანთა საქართველოს ქმნიან. მადლობა ყველა თანამშრომელს, ვინც ამჟამად და დაუღალავად ემსახურებით უნივერსიტეტის განვითარებას.

ჩვენ ვამაყობთ, რომ საქართველოში პირველი უნივერსიტეტი დღესაც ღიადღობს და რეგიონში პირველი ადგილი უკავია კვლევების, იმპაქტ-ფაქტორიან გამოცემებში პუბლიკაციების მიხედვით და მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-ში შედის.

როგორც განათლების მინისტრი, გპირდებით თანადგომას თქვენს ძალისხმევაში, რადგან მჯერა, რომ იგი ახალი სამეცნიერო და შემოქმედებითი სიმაღლეების ათვისებისა და ქვეყნის განვითარების სანინდარია.

თქვენთან ერთად, მთელ ჩვენ საზოგადოებას ვულოცავ იუბილეს და შემდგომ წინსვლას ვუსურვებ პირველ ქართულ უნივერსიტეტს.

უპირველეს ყოვლისა, სტუდენტებს, პროფესორ-მასწავლებლებს, მეცნიერ-თანამშრომლებს და უნივერსიტეტის ყველა თაობის კურსდამთავრებულს (ჩვენ ხომ 300 000-ზე მეტნი ვართ) ვულოცავ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს!

მიხეილ ჩხენკელი
საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი

გიორგი შარვაშიძე
თსუ-ის რექტორი

გილოცავთ კავკასიაში პირველი ეროვნული უნივერსიტეტის დაფუძნებიდან 100 წლის იუბილეს. განათლება თავისუფლებაა და ამის ერთ-ერთი თვალსაჩინო მაგალითი სწორედ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რომელიც საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს პერიოდში დამოუკიდებლობის მოპოვების პარალელურად შეიქმნა. უნივერსიტეტის შექმნის იდეა სწორედ თავისუფალ, ქვეყნის განვითარების მისიის მატარებელ ადამიანებს ეკუთვნის, რადგან შეუძლებელია თავისუფლება განათლების გარეშე და პირიქით. დღეს უკვე რთული და პერიპეტებით აღსავსე ასწლეულის გავრიპეტებით აღსავსე უნივერსიტეტი ჩვენთვის არა მხოლოდ თავისუფლებასთან და დამოუკიდებლობასთან, არამედ ეროვნული მიზნებისათვის ბრძოლასთან, განვითარებასთან, ერთიანობასთან და, რაც მთავარია, უკეთეს მომავალ თაობასთან ასოცირდება. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა შეძლო არა მარტო სხვადასხვა დარგის უმაღლესი რანგის სპეციალისტები აღეზარადა, არამედ ეროვნული ღირებულებები ჩაენერგა თითოეული სტუდენტისთვის. სწორედ ამ უდიდესი მისიის გამოა ის გამორჩეული სასწავლებელი.

მოხარული ვარ, რომ წლევედელი საიუბილეო ღონისძიებები იუნესკოს ეგიდით იმართება და იმედს გამოვთქვამ, ახლო მომავალში, უნივერსიტეტის მმართველობის ძალისხმევით, პირველი ქართული უმაღლესი სასწავლებელი უმაღლეს სიმაღლეებს მიაღწევს და გამორჩეული გახდება არა მარტო რეგიონში, არამედ ევროპაშიც.

დღევანდელი ჯონსტიბუციით საბოლოოდ გამოარდება უნივერსიტეტის ავტონომიურობის პრინციპი

როგორც „პროფესორთა საბჭოს ოქმებში (1917-1926)“ არის ასახული (ოქმი №12), 1918 წლის 30 მაისს უნივერსიტეტის მმართველობის უმაღლესმა ორგანომ — პროფესორთა საბჭომ სპეციალურად განიხილა საქართველოს მთავრობასთან უნივერსიტეტის სტატუსის საკითხი. საბჭომ დაადგინა, რომ სახელმწიფო უნივერსიტეტად გადაქცევის შემდეგ მას „უნდა ჰქონდეს სრული ავტონომია“. მთავრობას უნდა ეკუთვნოდეს მხოლოდ ხარჯთაღრიცხვის დამტკიცება და კონტროლი.

თუ 1918-1921 წლებში თვალს გადავავლებთ ქართულ კულტურასა და მეცნიერებას, ვნახავთ, რომ ეს არის უდიდესი აღმავრდის და ნაყოფიერების წლები, ჭეშმარიტად დემოკრატიული და პროგრესული წლები. სახელმწიფო არ ერეოდა სასწავლო და სამეცნიერო პროცესში, რამაც საგანმანათლებლო წინსვლა განაპირობა...

უნივერსიტეტის ავტონომიურობის საკითხი დღეს განსაკუთრებით აქტუალურია. ამის თაობაზე თსუ-ის რექტორი საგულისხმო აქცენტებს აკეთებს.

გიორგი შარვაშიძე,
თსუ-ის რექტორი:

— უნივერსიტეტის ავტონომიურობის პრინციპი მისი დაარსებისთანავე იყო განსაზღვრული. 1917 წელს ჩამოყალიბებული ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების წესდების მე-3 პუნქტში, რომელიც ძალიან თანამედროვედ გამოიყურება, წერია, რომ „ქართულ უნივერსიტეტს სრული ავტონომია აქვს“. ჩვენი წინაპრები, ვინც დააფუძნა ეს უნივერსიტეტი, უნივერსიტეტის ავტონომიურობის მომხრეები იყვნენ და სიმბოლურია, რომ, ზუსტად 100 წლის შემდეგ, თსუ-ის ინიციატივით, საქართველოს პარლამენტმა მეორე მოსმენით მიიღო საკონსტიტუციო ცვლილებების პროექტი, რომელიც დაფიქსირებულია უნივერსიტეტის ავტონომიურობა (მუხლი 27). ამ ცვლილებით საბოლოოდ გამოყარდება ორი მთავარი პრინციპი — უნივერსიტეტის ავტონომიურობა და აკადემიური თავისუფლება. მიგვაჩნია, რომ ჩვენ ასლა განვითარების ისეთ ეტაპზე ვართ, რომ უნივერსიტეტი რეალურად უნდა იქცეს საზოგადოებრივ ინსტიტუციად. იმედი მაქვს, მთავრობა და კანონმდებლები მხარს დაუჭერენ ამ ინიციატივასაც.

უნივერსიტეტის დაარსების იდეა

ისტორიული რაკურსი

თამარ ლაღიანი

თბილისში უმაღლესი სასწავლებლის გახსნის აზრი ივანე ჯავახიშვილს 1908 წელს გაუჩნდა, როდესაც პეტერბურგში ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრე შექმნა. თებერვლის რევოლუციის შემდეგ თბილისში ისე სასწრაფოდ გამოემგზავრა, რომ ბარგის, უძვირფასესი ნივთებისა და ხელნაწერების დიდი ნაწილი გზაში დაკარგა. ივანე ჯავახიშვილი საქართველოში სამუდამოდ ჩამოვიდა და უნივერსიტეტის გახსნის საქმეს შეუდგა. მხარდამჭერები, ცხადია, ჰყავდა, მაგრამ, სპეციფიკებისა და ნიჰილისტების გარდა, წინააღმდეგობას დიდი ნიკო ნიკოლაძეც უწევდა. ნიკო ნიკოლაძის სურვილი იყო პოლიტიკური სასწავლებელი გახსნილიყო, რადგან საქართველოს ინჟინრები და ტექნიკური მუშაკები სჭირდებოდა. მაგრამ ჯავახიშვილს უფრო ფართო ხედვა ჰქონდა, იგი უნივერსიტეტს ანიჭებდა უპირატესობას, რადგან უნივერსიტეტს მეცნიერული აზროვნების კერად მოიაზრებდა.

უნივერსიტეტის დაარსების წინაპირობა

უნივერსიტეტის დაარსების იდეა მყარ ფესვებზე იდგა, რადგანაც ქართული საგანმანათლებლო ტრადიციები სათავეს იღებდა ფაზისის ფილოსოფიისა და რიტორიკის სკოლის (IV საუკუნე), გელათისა და იყალთოს აკადემიებიდან (XII საუკუნე), ასევე პალესტინის (V საუკუნე), სირიის (VI საუკუნე), საბერძნეთისა (X-XI საუკუნეები) და ბულგარეთის (XI საუკუნე) ქართული სამონასტრო-საგანმანათლებლო ცენტრებიდან. მტერთა შემოსევებისა და პოლიტიკურ-ეკონომიკური დაუძლურების შედეგად მათ ჯერ კიდევ XIV საუკუნეში შეწყვიტეს ფუნქციონირება, საქართველოს რუსეთის კოლონიად გადაქცევამ კი ნერტილი დაუსვა ეროვნული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების არსებობას.

ამ ტრადიციებთან დაკავშირებით საინტერესო ფაქტებზე მოგვითხრობს ისტორიის დოქტორი, თსუ-ის ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელი ზურაბ ბაიპარაშვილი:

„როდესაც ქართულ საგანმანათლებლო ტრადიციებზე ვსაუბრობთ, აუცილებლად უნდა ვახსენოთ ფაზისის აკადემია და საეკლესიო-სამონასტრო ცენტრები, რომლებიც მრავლად იყო როგორც საქართველოს, ისე უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე. ამ ცენტრებთან ურთიერთობით ხდებოდა სიბერძნისა და მიღწევების ურთიერთგაზიარება, ასე ვთქვათ, სინთეზი უცხოურ საგანმანათლებლო, სასულიერო და კულტურულ ფასეულობებთან. გელათის აკადემია, დაახლოებით, იმ პერიოდში ფუნქციონირებდა, როცა ევროპაში პირველი უნივერსიტეტი (ბოლონიის უნივერსიტეტი) ფუნქციონირებდა. განათლების სპეციალისტებმა და ისტორიკოსებმა გელათის აკადემიისა და ბოლონიის უნივერსიტეტის პრინციპების კვლევისას საოცარი თანხვედრა

აღმოაჩინეს: ორივე სასწავლებელში ტრივიუმ-კვადრიუმის ციკლის საგნები ისწავლებოდა, რაც ადასტურებს იმას, რომ ჩვენ ძალიან ახლოს ვიყავით ევროპასთან. სამწუხაროდ, ქვეყნის ტრაგიკული ბედის გამო ხანდახან ვწყვედობდით ევროპულ ოჯახს, მაგრამ როგორც კი საშუალება გვეძლეოდა, გვხვდებოდა ევროპისკენ ვიღებდით. როდესაც ივანე ჯავახიშვილი თბილისის უნივერსიტეტს ქმნიდა, მას ორი პრინციპი ამოძრავებდა: პირველი — უნივერსიტეტი უნდა დაფუძნებულიყო ქართულ საგანმანათლებლო ტრადიციებზე; და მეორე — ის უნდა ყოფილიყო ევროპული უმაღლესი განათლების კერა...“.

უნივერსიტეტის დაარსების პირველი მოთავეთა ბრძოლა ილია ჭავჭავაძის აქტიურმა ზოგადიანი შეცვალა

უნივერსიტეტის დაარსების იდეა, XIX საუკუნის დასაწყისში, რუსეთის იმპერიისაგან საქართველოს გათავისუფლებისათვის ბრძოლის გააქტიურებასთან ერთად დაიბადა და პირველად 1832 წლის შეთქმულება გაახმოვანეს. ისინი ქვეყნის გათავისუფლებასთან ერთად საქართველოში უნივერსიტეტის გახსნის საჭიროებაზეც საუბრობდნენ. მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს იდეა მაშინ ისეთივე განუხორციელებელი დარჩა, როგორც შეთქმულების მთავარი მიზანი — „თავისუფლება“... მათ ბრძოლას მომავალში გალაკტიონ ტაბიძემ „ფერმკრთალი“ უწოდა.

XIX საუკუნის 60-იან წლებში საქართველოში საზოგადოებრივ აზარებზე გამოვიდა ახალი თაობა ერის წინამძღოლად აღიარებული ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით. ქართული ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის ხელმძღვანელები დაბეჯითებით მოითხოვდნენ უნივერსიტეტის გახსნას, მაგრამ ცარიზმი ამის წინააღმდეგი იყო იმ მოტივით, თითქოს ქვეყანა მოუზადებელი გახლდათ უნივერსიტეტისთვის. მიუხედავად ცარიზმის ამ თეზისისა, გარემოება სხვას მოწმობდა: ქართველ სტუდენტთა რიცხვის ზრდა რუსეთისა და ევროპის უმაღლესი სასწავლებლებში ადასტურებდა, რომ ახალგაზრდობა მზად იყო შეეცნო აუდიტორიები, თუკი თბილისში უმაღლესი სასწავლებელი გაიხსნებოდა. ხსენებული ყალბი თეზისის გამო ილია წერდა: „ახლა ვსთქვათ, რომ ჩვენი ხალხი ვითომ მართლა მოუზადებელია. მაშ, ვინც მოუზადებელია, თავის დღეში აღარ უნდა მომზადდეს? ხალხს რა აზმადებს? სწავლა, ვარჯიშობა, გამოცდილება, იმ საქმეში ჩაყენება, რისთვისაც მომზადება საჭიროა. კაცს ხელ-ფეხს ვუკრავთ და ვეუბნებით კი — ჭიდილი ისწავლეო“...

ივანე ჯავახიშვილი — ილიას გზის გამგრილებელი

1914 წლის ბოლოს რუსეთის იმპერიაში გამოვიდა კანონი, რომელიც იმპერიის განაპირა რაიონებში უმაღლესი სასწავლებლების შექმნის უფლებას იძლეოდა. სწორედ ეს უფლება გამოიყენეს უმაღლესი სასწავლებლის დაფუძნების მსურველმა ქართველებმა.

XX საუკუნის დასაწყისიდან ქართული უნივერსიტეტის დაარსების ორგანიზატორი გახდა პეტერბურგის უნივერსიტეტის ალზრდილი და მისი პრივატ-დოცენტი ივანე ჯავახიშვილი. იგი სამართლიანად ითვლება ილია ჭავჭავაძის გზის გამგრძელებლად ქართული ეროვნული თვითმეგობრის შენარჩუნებისა და გაძლიერების თვალსაზრისით.

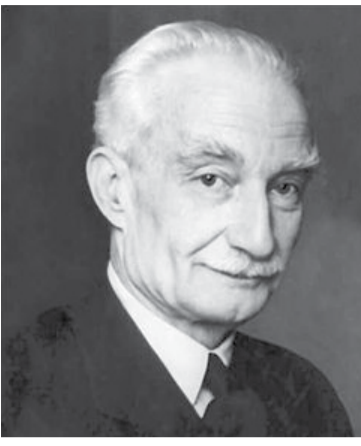
ივანე ჯავახიშვილმა სწორედ უნივერსიტეტის გახსნის იდეის ხორცშესხმის მიზნით ჩაატარა გამოკითხვა და დაადგინა — მსოფლიოს რომელ ქვეყნებში სწავლობდნენ და მოღვაწეობდნენ ქართველი სტუდენტები და პროფესორები. ამით მან გარკვეული წარმოდგენა შეიქმნა ქართველ პროფესორებზე, რომელთაგანაც მომავალში ქართული უნივერსიტეტი უნდა დაკომპლექტებულიყო.

1917 წლის თებერვლიდან ივანე ჯავახიშვილმა უნივერსიტეტის დაარსებისთვის კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმა დაიწყო. მან პეტერბურგში, თავის ბინაზე შეკრიბა უნივერსიტეტის დაარსებით დაინტერესებული ქართველი მეცნიერები: იოსებ ყიფშიძე, აკაკი შანიძე, შალვა ნუცუბიძე და სხვები. სწორედ ამ კრებაზე დაიწყო საქართველოს უნივერსიტეტის დაარსების შესახებ. 1917 წლის გაზაფხულზე ივანე ჯავახიშვილი თბილისში ჩამოვიდა და 12 მაისს ჩაატარა ქართული უნივერსიტეტის დამფუძნებელი საზოგადოების კრება, რომელსაც ესწრებოდნენ ექვთიმე თაყაიშვილი, ფილიპე გოგიჩაიშვილი, აკაკი შანიძე, კორნელი კეკელიძე, დიმიტრი უზნაძე, ლუარსაბ ბოცაძე, გრიგოლ ვეშაპელი, ილია ზურაბიშვილი... კრებაზე ივანე ჯავახიშვილმა წაიკითხა ისტორიული მოხსენება, რომელშიც ასაბუთებდა, რომ უნივერსიტეტის დაარსება ერის გონებრივ და კულტურულ აღორძინებას შეუწყობდა ხელს. მას მიაჩნდა, რომ სწორედ უნივერსიტეტის დაარსებით გახდებოდა შესაძლებელი სასოფლო-სამეურნეო და ტექნიკური ინსტიტუტების დაარსებაც, რაც შემდგომ სწორედ ასეც მოხდა.

მუხანათური გეგმა

ქართული უნივერსიტეტის დაარსების მცდელობას დაუპირისპირდა ამიერკავკასიის დროებითი მთავრობის ფილიალი (ოზაკომი), რომელიც რუსეთში ცარიზმის დამსობის შედეგად შეიქმნა. მას გეზი რუსული უნივერსიტეტისკენ ჰქონდა აღებული. ოზაკომში ეროვნულ ინტერესებს კიტა აბაშიძე იცავდა, ხოლო მისი გარდაცვალების შემდეგ ეს მისია აკაკი ჩხენკელმა ითავა, რომელიც გვერდით ედგა ივანე ჯავახიშვილს. იგი არ კმაყოფილდებოდა უნივერსიტეტის ძირითადი დებულების პეტერბურგში გაგზავნით — უკვეშირდებოდა პეტერბურგელ ქართველ მოღვაწეებს და სთხოვდა — დაეჩქარებინათ მთავრობაში კერძო ქართული უნივერსიტეტის ძირითადი დებულების დამტკიცების საკითხი.

ამ პერიოდში გაჩნდა უაღრესად მუხანათური გეგმა, რომელიც დროებითი მთავრობის მიერ ინსპირირებულმა ძალებმა გაახმოვანეს — თბილისში შეიქმნა შეიქმნა კერძო ქართული უნივერსიტეტი, მაგრამ მანამდე უნდა დაარსდეს ამიერკავკასიის რუსული

სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 1917 წლის 27 ნოემბერს ივანე ჯავახიშვილმა ამიერკავკასიის კომისარიატს მიმართა უნივერსიტეტის წესდების ძირითადი დებულების დასამტკიცებლად. ოზაკომმაც განიხილა ჯავახიშვილის შუამდგომლობა და დასტურა მისცა.

ზურაბ გაიპარაშვილი:

„რუსეთი კულტურის განვითარების საშუალებას გარკვეულ დონემდე მოგცემს, სანამ იმპერიული ინტერესების საწინააღმდეგოს არ დაინახავს. ამიტომ დაუპირისპირა მან ქართულ უნივერსიტეტს კავკასიის რუსული უნივერსიტეტი. მნიშვნელოვანია შემდეგი ფაქტი: 1900 წლის 14 ოქტომბერს, გიმნაზიის მშენებლობის დაწყებისას, საძირკველში ჩაიდმო გრანიტის ფილა, სადაც მნიშვნელოვანი იყო იმპერატორ ნიკოლოზ მეორის მფარველობის შესახებ. ეს არის 1900 წელი, მაშასადამე, საქართველო უკვე ერთი საუკუნეა რაც რუსეთის იმპერიის გუბერნიია... ისიც გავიხსენოთ, რომ საზოგადოების დიდი ნაწილი ქართულად აღარ მეტყველებდა და ქვეყანა თითქოს შეგუებული იმას, რომ რუსეთის გუბერნიას, მაგრამ რას წერენ ნიკო ცხვედაძე და მისი თანამებრძოლები იმ ფილაზე? ისინი ხაზს უსვამენ, რომ ნიკოლოზ II საქართველოს იმპერატორი კი არა — მფარველია, ანუ მაშინდელი მოწინავე ინტელიგენცია საქართველოს რუსეთის იმპერიის ნაწილად მაინც არ მიიჩნევს. ეს მუხტი გადაეცა უნივერსიტეტს და, მიუხედავად საბჭოური წნებისა, მისი ბრძოლა დამოუკიდებლობისა და თავისუფლებისთვის არც შემდგომში ჩამქრალა“.

საქართველოს გონების სუვერენობის აღდგენა

უნივერსიტეტის დაარსების კამპანია ოზაკომიდან მიღებული დასტურის შემდეგ მთელი საქართველოს მასშტაბით გაიშალა: საზოგადოებამ დაიწყო ქველმოქმედება, შეიქმნა საფინანსო კომისია, ბევრი გზავნიდა თანხასაც, შეიძლება ეს საქმეს არ ყოფნიდა, მაგრამ მორალური მხარდაჭერისთვის დიდი სტიმული გახლდათ. უნივერსიტეტის დაარსებას დახმარება გაუწიეს როგორც ქართველებმა, ასევე არაქართველებმაც.

მაგალითად, ცნობილია, რომ დიდი რაოდენობით თანხა გამოგზავნა ქართველი ერის დიდმა მეგობარმა, სომეხმა საზოგადო მოღვაწემ ოვანეს თუმანიანმა.

უნივერსიტეტის დაარსებისთვის საფუძველი, გარკვეულწილად, უკვე ჩაყრილი იყო თბილისის გიმნაზიის მშენებლობის დროს. ნიკო ცხვედაძის თაოსნობითა და არქიტექტორ სვიმონ კლდიაშვილის პროექტით აგებულ სათავადაზნაურო გიმნაზიაში (უნივერსიტეტის ახლანდელი მთავარი კორპუსი) ილია ჭავჭავაძე, ნიკო ცხვედაძე, იაკობ გოგებაშვილი და სხვა ქართველი მოღვაწენი იმთავითვე ქართულ უნივერსიტეტს მოიზარებდნენ.

სრულყოფილი უნივერსიტეტის გახსნისთვის არანაკლებ 4 ფაკულტეტი იყო საჭირო — ისტორიულ-ფილოლოგიური, სამათემატიკო-საბუნებისმეტყველო, იურიდიული და სამკურნალო. კრებაზე, რომელიც 1917 წლის 9 ნოემბერს გაიმართა, დადგინდა, რომ ჯერჯერობით დაარსებულიყო ერთი ფაკულტეტი — სიბერძნისმეტყველების, ანუ საფილოსოფიო ფაკულტეტი შემდეგი განყოფილებებით: 1) ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა (რომელიც უდრიდა პეტერბურგის უნივერსიტეტის ისტორიულ-ფილოლოგიურ და აღმოსავლური ენების ფაკულტეტებს); 2) სამათემატიკო და 3) საბუნებისმეტყველო. რაც შეეხება სამკურნალო ფაკულტეტს, გადაწყდა, რომ „ეთხოვოს ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოება და მოსკოვის უნივერსიტეტის დოცენტს გაბრიელ გრიგოლის ძე ლამბარაშვილს, ერთად იქონიონ მსჯელობა იმის შესახებ, თუ როდის არის ახლო მომავალში შესაძლებელი, რომ ქართული უნივერსიტეტში სამკურნალო ფაკულტეტი დაარსდეს“.

ძნელი და მძიმე გზის შემდეგ ქართველ საზოგადო მოღვაწეთა ძალისხმევას შედეგი მოჰყვა. 1918 წლის 26 იანვარს (ახალი სტილით — 8 თებერვალს), დავით აღმაშენებლის ხსენების დღეს, 1 საათსა და 20 წუთზე თბილისის სათავადაზნაურო გიმნაზიის შენობაში საზეიმოდ გაიხსნა პირველი ქართული უნივერსიტეტი. ამ მოვლენას სამართლიანად უწოდეს „საქართველოს გონების სუვერენობის აღდგენა“. სტუმრების მიღება და დღესასწაულის ხელმძღვანელობა ილია ჭავჭავაძის დისწულმა კოტე აფხაზმა იტვირთა.

უნივერსიტეტი აკურთხა და გზა დაულოცა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა კირიონ მეორემ.

გამოყენებული მასალები:

- „პროფესორთა საბჭოს ოქმები 1917-1926“, თბ. 2006;
- „უნივერსიტეტი“, თბ. 2008;
- ზ. გაიპარაშვილი, ს. ჯორბენაძე, „თბილისის უნივერსიტეტის მოკლე ისტორია“, 1988.

უნივერსიტეტის მისია დღეს

გვესაუბრება თსუ-ის რექტორი გიორგი შარვაშიძე

— საქართველომ XX საუკუნეში განვითარების რამდენიმე მნიშვნელოვანი ეტაპი გაიარა. უპირველესად, ეს გახლდათ ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა 1917 წელს, შემდეგ უნივერსიტეტის დაფუძნება 1918 წლის 8 თებერვალს და, ბოლოს, 1918 წლის 26 მაისს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის გამოცხადება.

უნივერსიტეტის დაფუძნება გახლდათ ლოგიკური დაგვირგვინება იმ მოძრაობისა, რომელიც XIX საუკუნეში დაიწყო ჯერ კიდევ „მამების“ თაობამ, შემდეგ, ილიას თაოსნობით, „შვილების“ თაობამ, შემდეგ ნერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ და, ბოლოს, „ქართული უნივერსიტეტის“ საზოგადოებამ.

უნივერსიტეტი დაარსებიდანვე რამდენიმე ფუნქციას ასრულებდა. მისი დაფუძნების დღეს კათოლიკოს-პატრიარქის კირიონ მეორის მიმართვაში, პირველი, რამაც გაიჟღერა, ეს იყო დაფუძნება ქართულ ტრადიციებზე დამყარებული ევროპული უნივერსიტეტისა და ეს ნიშნავდა მართლაც პირველ ქართულ უნივერსიტეტს. სიმბოლურია ისიც, რომ უნივერსიტეტი დავით აღმაშენებლის ხსენების დღეს გაიხსნა და, უნივერსიტეტის დამფუძნებელი „მამების“ მხრიდან, ამ სახელთან უნივერსიტეტის დაკავშირება იმის მანიშნებელი იყო, რომ ახალი განათლების კერა გელათის აკადემიის ტრადიციების გამგრძელებელი გახლდათ.

გიორგი შარვაშიძე

ზოგადად, პოზიციონირებას, როგორც ევროპული დაწესებულებისა, პირველი ქართული უნივერსიტეტი იმითაც ამართლებდა, რომ რუსეთის ყოფილი იმპერიის უნივერსიტეტებისგან მრავალი ნიშნით განსხვავდებოდა. ჯერ კიდევ იმ დროს, უნივერსიტეტში შემოღებულ იქნა ერთი სადოქტორო ხარისხი, ისევე, როგორც გერმანიის უნივერსიტეტებში.

იმას, რომ უნივერსიტეტი ევროპულ ტრადიციებთან ერთად ევროპულ ფესვებზე იდგა, ადასტურებდა ის, რომ აქ სწავლება და განათლება ქართულ ენაზე დაიწყო. ეს მაგალითს აძლევდა მთლიანად რეგიონს — როგორ უნდა სცე პატივი მშობლიურ ენას და როგორ უნდა იბრძოლო იმი-

სათვის, რომ სწავლება შენს მშობლიურ ენაზე განახორციელო. ივანე ჯავახიშვილმა ყველაფერი გააკეთა — ყველა საგანმანათლებლო მიმართულებით ტერმინოლოგიის შემუშავებაზე უზრუნველყო, რამაც კიდევ უფრო გაამძივრა ქართული ენა. დღეს, თუკი უპრობლემოდ შეგვიძლია მშობლიურ ენაზე სრულყოფილად კვლევა, სწავლება და სწავლა, ეს დამსახურებაა თბილისის უნივერსიტეტისა და იმ იდეისა, რომელიც ჩადებულ იყო ამ უნივერსიტეტის დაფუძნებაში.

მეორე ფუნქცია, რომელიც ჰქონდა უნივერსიტეტს, რაც მალევე დადასტურდა, ეს იყო საქართველოს გამაერთიანებლის, შემკვრელის ფუნქცია. უნივერ-

სიტეტის გახსნის ისტორიას თუ გადახედავთ, ნახავთ, რომ მის დასაარსებლად შემომწირველები იყვნენ როგორც ქართველები, აფხაზები და ოსები, ასევე საქართველოში მცხოვრები სომხები, აზერბაიჯანელები, პოლონელები, ებრაელები... ცალკე აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტი, რომ აფხაზური და ოსური ენების განვითარებასა და შესწავლაზე ზრუნვა უნივერსიტეტის დამფუძნებლებმა დაიწყეს. ამ საქმეს, ივანე ჯავახიშვილის თხოვნით, გიორგი ახვლედიანი ჩაუდგა სათავეში. ამას გარდა, უნივერსიტეტმა იტვირთა ისიც, რომ კავკასიოლოგიის კერად ჩამოყალიბებულიყო, რამეთუ თბილისი მამინ კავკასიის კულტურული და საგანმანათლებლო ცენტრი გახლდათ. წლების განმავლობაში ჩრდილოეთ კავკასიიდან ბევრმა ახალგაზრდამ მიიღო აქ განათლება და ეს კონტაქტები დღემდე არსებობს.

უნივერსიტეტი ყოველთვის და ყველგან იყო იქ, სადაც ქართული საქმე კეთდებოდა — გავისხენოთ საქართველოს ეროვნული გმირი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის 19 წლის სტუდენტი მარო მაყაშვილი, რომელიც 1921 წელს მოხალისედ წავიდა ფრონტზე, წითელ ჯვარში ჩაეწერა მოწყალეების დად და თბილისის მისადგომებთან დაიღუპა; 1921 წელს საქართველოს ანექსიის შემდეგ ეჭვითა და თაყაიშვილის — „საქართველოს მეჭურჭლეთუხუცესის“

მეორე საქართველოს განძის ისტორიულად განსაკუთრებით ღირებული ნაწილის გადარჩენა და შემდეგ სამშობლოში დაბრუნება. გავისხენოთ 1978 წელი — ქართული ენის დაცვისთვის უნივერსიტეტში წამოწყებული ფართომასშტაბიანი მოძრაობა, შემდგომ ეროვნული მოძრაობის ფლაგმანობა. უნივერსიტეტს ეს ფუნქცია დღემდე აკისრია და ქართული ეროვნული ინტერესების სადაზღოვანება მუდმივად.

ასე რომ, იმ მრავალ ფუნქციასთან, რაც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს წარსულმა, აწმყო და მომავალმაც შესძინა, მთავარი განსაკუთრებული ალბრდაა. ეს მისია უნივერსიტეტს დაარსებიდან აკისრია და დღემდე ვინარჩუნებთ ამ ტრადიციას. ის მოსაზრება, რომ უნივერსიტეტის მთავარი ფუნქცია მხოლოდ სტუდენტის მომავალი დასაქმებისთვის მომზადებაა და ფიქრობენ, რომ პიროვნების მოქალაქედ ჩამოყალიბებისთვის ოჯახმა, სკოლამ და ბაღმა უნდა იზრუნოს, არასწორად მიმაჩნია. ვფიქრობ, თითოეულ ახალგაზრდას, მისთვის ხარისხიანი განათლების მიცემის გარდა, ჩვენ მოქალაქეობრივი ხედვა, სამოქალაქო პოზიციების ჩამოსაყალიბებლად საჭირო უნარები, კრიტიკული აზროვნება, სოციალური პასუხისმგებლობის ტრენინგები, კვლევის ინტერესი უნდა განვუვითაროთ.

ისტორიული გადაწყვეტილება — უნივერსიტეტის საზოგადოების აღდგენა — უნივერსიტეტის განვითარებაზე ზრუნვას ისახავს მიზნად

„ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება“, რომელმაც საუკუნის წინ კავკასიაში პირველი უნივერსიტეტის დაარსება განაპირობა, 1917 წელს შეიქმნა. საზოგადოება ორი მიმართულებით მუშაობდა — 1) ინტელექტუალური შრომა, რომელიც განსაზღვრავდა — ვინ უნდა ყოფილიყო მოწვეული პირველ ქართულ უნივერსიტეტში, ვის რა საგანი უნდა წაეკითხა და ა.შ. და 2) ფინანსების მოძიება.

საზოგადოებას მრავალი, არაერთი წევრი შეემატა. საარქივო დოკუმენტებში შემონახულია მონაწილეთა სია, ვინაობა, მათ მიერ შემოწირული თანხა და ა.შ. დადგენილი იყო, რომ საზოგადოების წევრობისთვის ერთჯერადად იხდებინათ 300 მანეთს და შემდეგ ყოველწლიურად 25 მანეთს.

ზუსტად 100 წლის შემდეგ, 2017 წლის 15 დეკემბერს, თსუ-ის რექტორის გიორგი შარვაშიძის ინიციატივით, აღდგა „ქართული უნივერსიტე-

ტის საზოგადოება“, რომელიც უნივერსიტეტის განვითარებაზე ზრუნვას ისახავს მიზნად. საზოგადოება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებსა და მის მხარდამჭერებს გააერთიანებს. მას ცნობილი ქართველი მეცნიერი, ლუნდის (შვედეთი) უნივერსიტეტის პროფესორი, თსუ-ის მოწვეული პროფესორი ზაალ კოკაია უხელმძღვანელებს.

გიორგი შარვაშიძე, თსუ-ის რექტორი:

— თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მრავალ კურსდამთავრებულს მუდამ ჰქონდა და დღესაც აქვს სურვილი თავისი წვლილი შეიტანოს უნივერსიტეტის განვითარებაში. სწორედ ამიტომ აღვადგინეთ „ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება“. ამით მოხდება კურსდამთავრებულთა მობილიზება საჭირობოროტო საკითხების გადასაწყვეტად და აღდგება მათი კავშირი ალმა მატერთან.

უნივერსიტეტის საზოგადოების მეშვეობით მოხდება ნიჭიერი სტუდენტების დახმარება, წარჩინებული სტუდენტების წახალისება სტიპენდიებით, ვიზრუნებთ კვლევით და სასწავლო სივრცეების მოწესრიგებაზე, ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე... მთავარი მაინც იდეაა, რომ შემოვიკრიბოთ გარშემო კურსდამთავრებულები — ჩვენ ერთად უნდა ვაკეთოთ ქართული საქმე და ეს საქმე უნივერსიტეტზე ზრუნვაა. ჩვენ არ ვართ მდიდარი ქვეყანა, არ გვაქვს არც ნავთობი, არც გაზი, მაგრამ გვაქვს უფრო მთავარი — ინტელექტი, რითაც ყოველთვის გამოვიჩნეოდით. სწორედ ამას სჭირდება სათანადოდ გამოყენება, თანაც სასწრაფოდ. ამდენად, ვვარაუდობთ, რომ ეს გაერთიანება და დიდი მიზნების დასახვა არის ჯანსაღი და სწორი გზა. დიდი სიახლოვებით ჩავრთავთ კურსდამთავრებულებს უნივერსიტეტის სტრუქტურულ ცვლილებაში და მმარ-

„უნივერსიტეტის საზოგადოების“ წევრთა ხელმოწერა

თველობაშიც მივალბინებდი მონაწილეობას, რადგან უნივერსიტეტის წინსვლაზე ზრუნვა საქართველოს თითოეული მოქალაქის მოვალეობაა. ამ საზოგადოების ერთ-ერთი ფუნქციაა, ასევე, არის დამსაქმებლებთან, ბიზნესმენებთან ურთიერთობა

და მჭიდრო თანამშრომლობა, რაც დიდი და სამომავლო ამოცანების გადაწყვეტაში დაგვეხმარება. აი, ეს არის უნივერსიტეტის ხვალისდელი დღე.

მომზადდა
ნიკო კაპულიანი

ბიძინა ივანიშვილისა და „ქართუ ჯგუფის“ ხელუხადებით უნივერსიტეტს ისტორიული არქიტექტურული სახე დაუბრუნდა

„გულცივი ადამიანი ვერ გააკეთებს ვერასდროს დიდ საქმეს; უნდა უყვარდეს ყოველ მათგანს თავისი ხალხი, უნდა უყვარდეს მეცნიერებას, უნდა გრძნობდეს პასუხისმგებლობას, რომ შეაღოს თავისი ძალა მეცნიერებასაც და ხალხსაც“, — ამ სიტყვებით მიაგო პატივი ივანე ჯავახიშვილმა იმ ადამიანთა თავდადებას ქართველი ხალხისა და ქართული სახელმწიფოებრიობის წინაშე, რომლებმაც პირველი ქართული უნივერსიტეტის დაარსება-

ში უდიდესი წვლილი შეიტანეს.

მას შემდეგ 100 წელი გავიდა. ამ კვდებმა ზიდეს ქართული ერის ტკივილიც და სიხარულიც, დამოუკიდებლობის სურვილიც და თავისუფალი აზრიც. დღეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ახალი ამოცანების წინაშე დგას. მისი მიზანია გახდეს ერთიანი ევროპული საგანმანათლებლო სივრცის ღირსეული ნაწილი, რაშიც დახმარებას უწევს ერისა და ქვეყნის სიყვარულით გუ-

ლანთებული ადამიანები. სწორედ ასეთ ქველმოქმედად მოველინა საქართველოს და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს ცნობილი ქართველი მეცენატი ბიძინა ივანიშვილი, რომელიც ამ უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულია და თავის მწირ საგაზეთო ინტერვიუებში ყოველთვის ხაზგასმული სიტყვებით იხსენებს უნივერსიტეტში გატარებულ წლებს.

ბიძინა ივანიშვილის კეთილი ნებით, მისი ინიციატივითა და „ქართუ ჯგუფის“ ხელშეწყ-

ობით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის I კორპუსის სრული რეაბილიტაცია ჯერ კიდევ 2012 წელს დასრულდა. უნდა აღინიშნოს, რომ უნივერსიტეტს მხოლოდ გასული საუკუნის 70-იან წლებში ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები. რემონტის შედეგად დაამახინჯდა შენობის პირვანდელი არქიტექტურა. ბატონი ბიძინას და „ქართუ ჯგუფის“ ხელშეწყობით კი უნივერსიტეტს დაუბრუნდა ისტორიული არქიტექტურული სახე.

სახელმწიფო, რომელმაც საუნივერსიტეტო იდეას ხორცი შეასხა

საქართველოში უნივერსიტეტის დაფუძნებას ბევრი მოწინააღმდეგე ჰყავდა. მათი ერთ-ერთი არაგუმენტი, თუ რატომ ვერ შეძლებდა ქართველი ხალხი უმაღლესი საგანმანათლებლო სკოლის დაარსებას, გარდა იმპერიული ზრახვებისა, იყო ის, რომ ქართულ ენაზე არ არსებობდა სამეცნიერო ტერმინოლოგია და ქართველებს არ ჰყავდათ საკმარისი რაოდენობით მეცნიერები, რომლებიც სტუდენტებს საუნივერსიტეტო ცოდნას მისცემდნენ. სწორედ ამ წინააღმდეგობის დაძლევა იყო უნივერსიტეტის დაფუძნების (ივანე ჯავახიშვილი, კონსტანტინე აფხაზი, გრიგოლ გველესიანი, ექვთიმე თაყაიშვილი, გიორგი ახვლედიანი, შალვა ნუცუბიძე, დიმიტრი უზნაძე, გრიგოლ წერეთელი, აკაკი შანიძე, ანდრია რაზმაძე, იოსებ ყიფშიძე, კორნელი კეკელიძე, პეტრე მელიქიშვილი, ფილიპე გოგიჩაიშვილი) მთავარი საზრუნავი. ისე მოხდა, რომ სწორედ ისინი გახდნენ შემდგომში სხვადასხვა სამეცნიერო სკოლის ფუძემდებლებიც.

უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლები, 1926 წ.

კლასიკური ფილოლოგია და ენათმეცნიერება, ასევე დაუდო სათავე ემპირიულ სოციოლოგიას, ალექსანდრე ნათიშვილთან ერთად შექმნა ანატომიის ქართული ტერმინოლოგია. ერთი ადამიანისთვის ეს ყველაფერი შეუძლებელი იქნებოდა, რომ არა ქართველ სწავლულთა და მეცნიერთა საქვეყნო და ეროვნული საქმისადმი თავდადება. მათი არაადამიანური ძალისხმევით, უნივერსიტეტის დაარსებიდან სულ რამდენიმე წელში, საქართველოში უკვე არ-

სებობდა მძლავრი და დღეს უკვე საქვეყნოდ აღიარებული სამეცნიერო სკოლები: მათემატიკის (ანდრია რაზმაძე, ნიკოლოზ მუსხელიშვილი, ილია ვეჯუა, ვიქტორ კუბარაძე, არჩილ ხარაძე, ანდრია ბინაძე და სხვ.), ფიზიკის (რაჟდენ სუციშვილი, ელევფერ ანდრონიკაშვილი, მათე მირიანაშვილი, ვაგან მამასახლისოვი, გივი სუციშვილი და სხვ.), ქიმიის (პეტრე მელიქიშვილი, შალვა ცინცაძე, პეტრე ქომეთიანი და სხვ.), ფსიქოლოგიის (დიმიტრი უზნაძე, რევაზ ნათაძე, ბარნაბ ხაჭაპურიძე,

ნინო ადამაშვილი და სხვ.), ფიზიოლოგიის (ივანე ბერიტაშვილი, დიმიტრი გედევანიშვილი და სხვ.), ისტორიოგრაფიის (ივანე ჯავახიშვილი, სიმონ ჯანაშია, ნიკოლოზ ბერიტაშვილი, შოთა მესხია, ვარლამ დონდუა და სხვ.), ლიტერატურათმცოდნეობის (კორნელი კეკელიძე და სხვ.), ქართული ფილოსოფიის (შალვა ნუცუბიძე, სერგი დანელია, მოსე გოგიბერიძე და სხვ.), ხელოვნებათმცოდნეობის (გიორგი ჩუბინაშვილი, ნიკოლოზ ჩუბინიშვილი, შალვა ამირანაშვილი და სხვ.), ქართული ენათმეცნიერების (აკაკი შანიძე, გიორგი ახვლედიანი, კარპეზ დონდუა, ვარლამ თოფურია და სხვ.), იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების (არნოლდ ჩიქობავა, ქეთევან ლომთათიძე და სხვ.), კლასიკური ფილოლოგიის (გრიგოლ წერეთელი, სიმონ ყაუხჩიშვილი და სხვ.), აღმოსავლეთმცოდნეობის (გიორგი წერეთელი, სერგი ჯიქია, მაკარ ხუბუა, ვლადიმერ ფუთურიძე, ვალერიან გაბაშვილი, კონსტანტინე წერეთელი, მზია ანდრონიკაშვილი და სხვ.), გეოგრაფია/ანთროპოლოგიის (ალექსანდრე ჯავახიშვილი), მორფოლოგიური მეცნიერების (ალექსანდრე ნათიშვილი), გეოლოგია/მინერალოგიის (ალექსანდრე თვალჭრელიძე).

სწორედ მათ განავითარეს საქართველოში უნივერსიტეტის იდეა, რომელიც დღეს უკვე 100 წლისაა და მზადაა — საუკუნეებს გაუძლოს.

ასწავლის მძიმა გახვითილაბი...

დედაუნივერსიტეტი XX საუკუნის ისეთივე პირშია, როგორც სვეტიცხოველი XI საუკუნისა და გელათი XII საუკუნისა. ჩვენი უნივერსიტეტიც სახეა ეპოქისა, როგორც ყველა ეროვნული ძეგლი... მასაც არაერთი ძნელებდობის ჟამი ჰქონია... ამ მცირე საგაზეთო წერილში ორ უმთავრეს პერიოდზე მინდა შევანერო ყურადღება; ორივე შემთხვევაში დედაუნივერსიტეტის ეროვნულობა, ქართული საქმის თავკაცობა იყო მიზეზი მოძალადეთა მტრული დამოკიდებულებისა... და ყოველივე ეს სამომავლო გაკვეთილად რომ გამოგვადგეს, ამიტომ არ უნდა დავივიწყოთ... უფრო კონკრეტულად: ივანე ჯავახიშვილი და მისმა გუნდმა თავიდან „თავისუფალი უნივერსიტეტი“ ჩაიფიქრეს; 1917 წლის 22 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის წინადადებით სიტყვა „თავისუფალი“ შეცვალეს სიტყვით „ქართული“. ამით მოხდა ხაზგასმამომაველი უნივერსიტეტის მიზნებზე, ინტერესებზე, სულსკვეთებაზე. აღნიშნა კიდევ ქართული უნივერსიტეტის პირველმა რექტორმა, საქვეყნოდ ცნობილმა ქიმიკოსმა პეტრე მელიქიშვილმა თავის სუფესიტყვაში 26 იანვარს: ჩვენი უნივერსიტეტის უმთავრესი მიზანი ქართული საქმის მსახურება იქნებაო!.. სწორედ ამ ქართულ იდეამ, ეროვნულობამ განაწყო მტრულად რუსეთის იმპერია ქართული უნივერსიტეტის იდეისადმი და ამიტომაც წინააღმდეგობოდნენ გააფთრებით მის დაარსებას...

სამსჯავრო მოუწყვეს. ამჯერად რექტორი კ. ორაგველიძე ერთგულად ასრულებს ხელისუფლების დავალებას... თავგამოდებით აქტიურობენ „ნითელი პროფესორები“, ახალგაზრდა ბოლშევიკები (სტუდენტები, ასპირანტები)... უმძიმესი რეპრესიების ხანაა... დაბეზვებები, დაჭრებები, დახვრებები, უნივერსიტეტიდან გაყრა...

ისტორიას განმეორება სცოდნია...

მაინც გადარჩა უნივერსიტეტი; გაუძლო ამ ძნელებდობას; აღდგა მკვდრეთით... ნელ-ნელა მოიკრიბა ძალა... მძლავრობს მკვიდრი საფუძველი: ისევ ეროვნული სულსკვეთებით, ინტერესებითა და მიზნებით გაგრძელდა საუნივერსიტეტო ცხოვრება... კომუნისტურმა ხელისუფლებამ თითქოს დაგმო 20-30-იანი წლების რეპრესიები, მაგრამ, როგორც ჩანს, ფორმალურად: პეტრე მელიქიშვილისა და ივანე ჯავახიშვილის სურათების გვერდით დაჰკიდეს თედო ლლონტის, კარლო ორაგველიძის, მაღაქია ტოროშელიძისა და სხვათა სურათები... ეს, ფაქტობრივ, შესხენება-გაფრთხილება იყო: ისინი სახელმწიფოს დავალებას ასრულებდნენ... სახელმწიფო კი იგივე იყო... 50-იანი წლებიდან თბილისის უნივერსიტეტმა მოიგდა წელი და იქცა ქართულ საზოგადოებაზე ზემოქმედე-

ბის ერთ-ერთ უმთავრეს ძალად, ყოველივე ქართულის თავკაცად, ეროვნული მოძრაობის მედროშედ... გავიხსენოთ 1956 წლის მარტის მოვლენები; 1978 წლის აპრილი; გასული საუკუნის 80-იანი წლების ეროვნული მოძრაობის აღმავლობა...

ყოველივე ამან მძიმე საფიქრალი გაუჩინა ხელისუფლების სათავეში მოსვლის ჟინით შეპყრობილ ახალ თაობას... და 90-იანი წლების მეორე ნახევრიდან დაიწყო ფიქრი, როგორ ჩაეგდოთ ხელში ხელისუფლება და აეღოთ საზოგადოების მართვის სადავეები... წარმატებულად აითვისეს ბოლშევიკების გამოცდილება (ამიტომ ნეობოლშევიკებიც უნოდეს მათ)... 2003 წელს ხელისუფლებაში მოსული „ნაც-მოძრაობის“ შეტევა დედაუნივერსიტეტის წინააღმდეგ უფრო მასშტაბური, უფრო დამანგრეველი, უფრო „შედეგადანი“ იყო, ვიდრე ნამდვილი ბოლშევიკებისა... მოჩვენებითი რეფორმა თითქოს მთელ საუნივერსიტეტო სივრცეს შეეხო, მაგრამ საგანგებოდ გაიწირა ივანე ჯავახიშვილის უნივერსიტეტი... ერთი კონკრეტული მაგალითი: თუ სხვა უნივერსიტეტებში „ოპტიმიზაციის მიზნით“ პროფესორ-მასწავლებელთა რაოდენობა შემცირდა 3-4 %-ით, დედაუნივერსიტეტიდან დაითხოვეს 81%... ზემოთს უკანონობა, უსამართლობა; ჩატარდა „პოლიტიზირებული“ კონკურსები (2006, 2009, 2012 წლებში)... პროცესებს განათლების მინისტრის კახა ლომაიას და მამინდელი რექტორის მეშვეობით

მართავენ „რეფორმატორები“... „ხული-გან“ პროფესორებს ასამართლებენ... და შეძლო ხელისუფლებამ მართვის სადავეების ხელში აღება... ისევ გაჩნდნენ „ვარდისფერი პროფესორები“, „ნეო-კომკავშირელები“ და „დამშვიდდა“ უნივერსიტეტი...

საუკუნოვანი ქართული უნივერსიტეტის ისტორიაში ეს ორი უმძიმესი პერიოდი არ უნდა დავივიწყოთ; უნდა მოხდეს ამ პროცესების სამართლებრივი და მორალური შეფასება; თუნდაც იმიტომ, რომ მსგავსი აღარ განმეორდეს... რათა დიდი ივანე ჯავახიშვილისა და მისი ერთგული თანამებრძოლების დაფუძნებული და ნალოლიავები ქართული უნივერსიტეტი ისევ ეროვნული სულსკვეთებითა და ინტერესებით ემსახუროს ქართულ საქმეს!

დედაუნივერსიტეტის რექტორის პოზიცია

გაზეთ „თბილისის უნივერსიტეტი-სადმი“ მიცემულ ინტერვიუში განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი, ბატონი მიხეილ ჩხენკელი უნივერსიტეტში ჩასატარებელი მომავალი კონკურსების თემასაც შეეხო: „კონკურსანტებს შორის შეირჩევა ღირსეული და ვაკანსიებს დაიკავებენ პროფესიონალები. ჩვენ წლების წინ ბევრი კარგი სპეციალისტი დაკარგეთ და დღეს ისინი კონკურენტ უნივერსიტეტებში მუშაობენ, თუმცა აქვთ სურვილი — დაბრუნდნენ. როცა ისინი დაინახავენ, რომ კონკურსი გამჭვირვალე და ობიექტურია, შემოიტანენ საბუთებს ამ კონკურსში. მთავარია მთელმა საზოგადოებამ ირწმუნოს, და ეს რწმენა უნდა იყოს რეალურად დაფუძნებული, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კონკურსები ტარდება ობიექტურად, ისე, როგორც ეს შეესაბამება და ეკადრება ჩვენს უნივერსიტეტს“.

ამ ინტერვიუს მიცემისას ბატონი მიხეილ ჩხენკელი დედაუნივერსიტეტის პრორექტორი იყო. ესაა აღიარება იმისა, რაც მოხდა უახლოეს წარსულში და გაჩნდა სურვილი მდგომარეობის გამოსწორებისა... და ეს სამართლიანობის აღდგენის იმედსაც იძლევა...

პირველი ასწავლის ძნელებდობა იყო გაკვეთილი უნდა იყოს მეორე ასწავლისათვის!.. ბედნიერი იყოს მეორე ასწავლის დედაუნივერსიტეტისათვის!..

გიორგი გომოლაშვილი

უნივერსიტეტი – 2018

კვლევის არეალი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებისას, 1918 წელს, მხოლოდ ერთი — სიბერძნისმეტყველების ფაკულტეტი გაიხსნა, რომელზეც 369 სტუდენტი ირიცხებოდა და 7 პროფესორი, 5 პროფესორის მოადგილე, 2 მეცნიერ-ხელმძღვანელი და 3 ლექტორი მოღვაწეობდა. დღეს, 100 წლის შემდეგ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-შია (The U.S. News & World Report) და ფლობს 13 სასწავლო კორპუსს (მათ შორის 2 ისტორიული მემკვიდრეობის სტატუსის მქონე).

უნივერსიტეტის 7 ფაკულტეტზე (ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, მედიცინის ფაკულტეტი) გახსნილია 67 საბაკალავრო, 95 სამაგისტრო და 51 სადოქტორო პროგრამა. გარდა ამისა, მუშაობს 19 პროფესიული და 3 ერთსაფეხურიანი საგანმანათლებლო პროგრამები (მედიცინის ფაკულტეტზე). უნივერსიტეტში, ასევე, ფუნქციონირებს მასწავლებლის მოსამზადებელი საგანმანათლებლო პროგრამა და ქართულ ენაში მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამა აზერბაიჯანულენოვანი, სომხურენოვანი და აფხაზურენოვანი სტუდენტებისთვის.

სულ, დღეს, უნივერსიტეტში 22000-მდე სტუდენტი ეუფლება უმაღლეს განათლებას, მათ შორის, 600-მდე საერთაშორისო სტუდენტი. ამ დროისთვის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სულ 705 აკადემიური პერსონალია დასაქმებული — 158 პროფესორი, 371 ასოცირებული პროფესორი და 176 ასისტენტ-პროფესორი.

100 წლის განმავლობაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულთა საერთო რაოდენობამ 300 000-ს გადააჭარბა.

დღეისათვის უნივერსიტეტი, ასევე, ფლობს სტუდენტურ საერთო საცხოვრებლებს. სულ ახლახან უნივერსიტეტის ტბის მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული ევროპული სტანდარტების 320-ადგილიანი სტუდენტური საცხოვრებელი კომპლექსი გადმოეცა.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შემადგენლობაში 16 დარგობრივი სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი შედის. მათ შორის გამორჩეულია ანდრია რაზმაძის მათემატიკის ინსტიტუტი, ელფთერ ანდრონიკაშვილის ფიზიკის ინსტიტუტი, არნოლდ ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი და სხვები, რომლებმაც დიდი ხანია საერთაშორისო აღიარება მოიპოვეს.

სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტებიდან, რომლებიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ფუნქციონირებენ, განსაკუთრებით უნდა გამოიკვეთოს ალექსანდრე ნათიშვილის მორფოლოგიის ინსტიტუტი, რომელიც საქართველოში ბიო-სამედიცინო სფეროს ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევებისა და ამ დარგების სპეციალიზაცია დახელოვნების აღიარებული ლიდერი ორგანიზაციაა. ინსტიტუტი, წლების მანძილზე, სისტემურად იკვლევს ექსპერიმენტული და კლინიკური პათოლოგიის აქტუალურ საკითხებს, ხოლო მის შემადგენლობაში არსებული გერონტოლოგიისა და პალიატიური მედიცინის დეპარტამენტი — გერონტოლოგიის, სოციალური დემოგრაფიისა და პალიატიური მედიცინის პრობლემებს. ამჟამად ინსტიტუტი მუშაობს ორ პროექტზე, რომელთაგან ერთი მოიცავს გულის უეცარი გაჩერების დროს ხელოვნური ტუმბოს ამოქმედებას და, რეანიმაციის უზედგობის შემთხვევაში, ხელოვნური სისტემური სისხლმიმოქცევის გაგრძელებას, ხოლო მეორე პროექტი — „ბოლომდე ღირსეული სიცოცხლე“ — მიმართულია მოხუცთა სოციალური, სამედიცინო, ეთიკური პრობლემების იდენტიფიკაციისა და რეკომენდაციების შემუშავებაზე პალიატიური მზრუნველობის ეროვნული პროგრამისათვის.

ასევე უნდა გამოიყოს თსუ-ის მაღალი ენერჯების ფიზიკის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, რომლის სამეცნიერო თემატიკა, ძირითადად, სრულდება საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში ისეთ სამეცნიერო ცენტრებთან, როგორცაა დუბნის ბირთვული კვლევების გაერთიანებული ინსტიტუტი (დუბნა, რუსეთი), ბირთვული კვლევების ევროპული ცენტრი

(CERN; ჟენევა, შვეიცარია) და იულისის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი (იულიხი, გერმანია).

სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტებს მჭიდრო კავშირი აქვთ თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტთან და ჩართული არიან როგორც სამაგისტრო, ისე სადოქტორო პროგრამებში.

თანამედროვე ტექნოლოგიით აღჭურვილი ლაბორატორიები

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 85 დამხმარე სასწავლო-სამეცნიერო სტრუქტურული ერთეულია, მათ შორის: SmartLab, ბლუმბერგის ლაბორატორია, სან-დიეგოს უნივერსიტეტის მიერ მოდერნიზებული ფიზიკისა და ქიმიის ლაბორატორიები, მულტიმედია ცენტრი, საუნივერსიტეტო კლინიკა, არქეოლოგიური კვლევების ბაზა გრაკლიან გორაზე, სახვითი ხელოვნების სტუდია და ა.შ.

ბოლო პერიოდში, საერთაშორისო თანამშრომლობის შედეგად, რამდენიმე თანამედროვე ტექნოლოგიით აღჭურვილი ლაბორატორია გაიხსნა, მათ შორის უნდა გამოვიყოს ატმოსფერული კვლევების საერთაშორისო სტანდარტების SMART/AtmoSim ლაბორატორია, რომელიც იულისის (გერმანია) კვლევითი ცენტრის ენერჯებისა და კლიმატის ინსტიტუტის ტროპოსფეროს (FZJ IEK-8) ლაბორატორიისა და თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის თანამშრომლობის საფუძველზე გაიხსნა. ლაბორატორია სპეციალიზებულია ატმოსფეროს კვლევებზე, რომელიც მოიცავს ატმოსფეროს ქიმიურ ანალიზს, ასევე შედეგების მათემატიკურ დამუშავებას და ატმოსფეროს მდგომარეობის მათემატიკური მოდელის შექმნას. ლაბორატორიაში მუშაობენ სამივე საფეხურის სტუდენტები, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ პაერის ნიმუშების აღებაში, ანალიზსა და მათემატიკური სიმულაციების შედგენაში.

2015 წლის დეკემბრიდან თსუ-ის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტზე კიდევ ერთი — სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორია და ბიზნეს ინჟინერიის ამუშავდა. FabriCity Laboratory (FabLab) — ეს არის სრულიად

ახალი, უნიკალური სივრცე ნებისმიერი სტუდენტისათვის, რომელთაც აქვთ იდეა და სურთ მისი განხორციელება ან Start-Up-ბიზნესად ჩამოყალიბება. იგი ხელს უწყობს იდეების გვერდობას და აძლევს სტუდენტებს წინსვლის პერსპექტივას თანამედროვე გარემოში. ამ სივრცეში ხდება ახალი ნამოწყებების სრულყოფა და ახალგაზრდა ინოვაციების იდეების რეალიზება. ფაბლაბი ალტურვილია იმ აპარატურული ციკლით, რომლის ანალოგებიც არის მასაჩუსეტისის ტექნოლოგიურ უნივერსიტეტში — MIT-ში.

ნიგნადი ფონდი

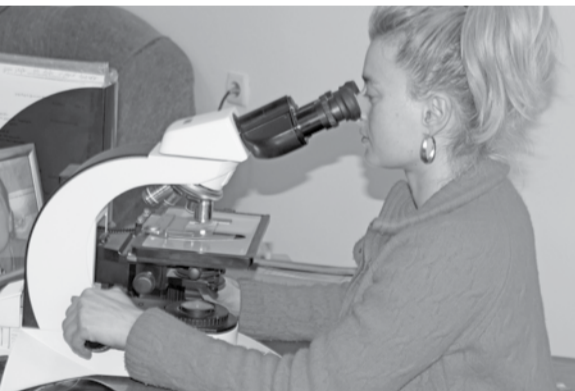
აკადემიური პერსონალისა და სტუდენტების განკარგულებაშია (საქართველოში სიდიდით და რიგით მეორე) თსუ-ის ბიბლიოთეკა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, რომელთა ნიგნადი ფონდი, ერთობლივად, 8 მილიონნახევარ ნიგნსა და ჟურნალს და 20-მილიონზე მეტ პატენტს მოიცავს. ყველა ფაკულტეტზე ფუნქციონირებს საფაკულტეტო ბიბლიოთეკები. მოქმედებს 3 სამკითხველო დარბაზი: სიმონ ყაუხჩიშვილის სახელობის სამკითხველო დარბაზი, შოთა რუსთაველის სახელობის სამკითხველო დარბაზი და გრიგოლ წერეთლის სახელობის სამკითხველო დარბაზი.

თანამედროვე სტანდარტებისა და მოთხოვნების შესაბამისად, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკა ელექტრონულ ფორმატში სასარგებლო საინფორმაციო რესურსებსაც სთავაზობს და დაწყებული აქვს ბიბლიოთეკის გაციფრულების პროცესი. თსუ-ის პროფესორ-მასწავლებლებისა და ახალგაზრდა მკვლევებისთვის ხელმისაწვდომია ფასიანი და უფასო ელექტრონული საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალები და ბაზები, მათ შორის არის: EBSCO Publishing, EconLit, HINARI, Cambridge University Journals, Royal Society Journals Collection, BioOne, New England Journal of Medicine, OECD — iLibrary, OXFORD MEDICINE ONLINE, JSTOR, Scopus, Sciencedirect და ა.შ..

წლების განმავლობაში ფონდის სამდიდრებლად შექმნილია, დაახლოებით, ნახევარი მილიონი უცხოური სამეცნიერო ლიტერატურა.

თანამედროვე სტანდარტების ლაბორატორიები თსუ-ში

თსუ-ის ბიბლიოთეკის სარესტავრაციო ლაბორატორია

რეპტორის ხედვა — რა გაკეთდა და რა არის გასაკეთებელი

გიორგი შარვაშიძე, თსუ-ის რექტორი:

— წლების განმავლობაში სხვადასხვა სტუდენტური ჯგუფებისა თუ მოძრაობების დაპირისპირების ერთ-ერთი მიზეზი გახლდათ ის, რომ ზოგი სტუდენტური გაერთიანების პრივილეგიებულობა მართლაც სახეზე იყო და, დიდწილად, მხოლოდ ამ გაერთიანების წევრი სტუდენტების მიერ წარმოდგენილი პროექტები ფინანსდებოდა. ახლა მიდგომა შეიცვალა, მოიხსნა პრივილეგიებულობის განცდა და დღეს უკვე ყველა სტუდენტს თანაბრად შეუძლია ინოვაციური პროექტის განსახორციელებლად უნივერსიტეტის ბიუჯეტიდან თანხის მიღება, რა თქმა უნდა, კონკურსის წესით. ეს მიდ-

გომა 2017 წლიდან წარმატებით განხორციელდა და არაერთი ინოვაციური სტუდენტური პროექტი დაფინანსდა.

ჩვენ, უახლოეს მომავალში, ვაპირებთ სადისერტაციო მომზადების გამკაცრებას. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენთან დაცული დისერტაციები გაცილებით უფრო მაღალი ხარისხის იქნება.

ფაკულტეტებზე ვაპირებთ პროფესორის ვაკანსიის შევსებისთვის ახლებური პრინციპების ჩამოყალიბებას. ამ კუთხით მუშაობა უკვე მთავრდება. აკადემიური საბჭო, უახლოეს მომავალში, მიიღებს გადაწყვეტილებას პროფესორთა შესარჩევი კრიტერიუმების თაობაზე. პროფესორის შესარჩევად, მაღალ, ახალი წესი დაინერგება, როდესაც პროფესორის ლექციას სხვა პროფესო-

რები და სტუდენტები აფასებენ.

გადასახედია სახელფასო პოლიტიკა, რაზეც სერიოზულად ვმუშაობთ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად. უნივერსიტეტის დაფინანსების სისტემა მთლიანად შესაცვლელია და, ალბათ, უნივერსიტეტი იქნება პირველი სასწავლო დაწესებულება, რომელმაც დაიწყო არა მხოლოდ ფიქრი, არამედ მოქმედება იმისათვის, თუ როგორ უნდა შეიცვალოს დაფინანსების წესი. ეს მოგვცემს საშუალებას — განავითაროთ და მოვანერგოთ კვლევითი ბაზები, ლაბორატორიები, სასწავლო კორპუსები. ჩვენ მოტივაცია უნდა გავუჩინოთ ახალგაზრდებს, რომ გახდნენ კარგი მეცნიერები.

ჩვენ უკვე მზად ვართ და ვინც 2018 წელს ავტორიზაციის პროცესს. ამ კუთხით საერთაშორისო ექსპერტებმა უკვე შეაფასეს რამდენიმე მიმართულება, რამდენიმე სადოქტორო პროგრამა. გამოიკვეთა სუსტი და ძლიერი მხარეები და, კმაყოფილებით უნდა აღვნიშნო, რომ ძლიერი მხარე გაცილებით მეტია. ვიტყვი იმასაც, რომ უნივერსიტეტში საერთაშორისო დონის 22 სასწავლო პროგრამა ფუნქციონირებს. 2019 წელს გვექნება ტექნოლოგიების პროგრამული აკრედიტაციის სააგენტოს „აბეტ“-ის (ABET) მიერ აკრედიტებული რამდენიმე პროგრამა, რაც ძალიან პოზიტიური სიახლეა.

მომზადეს
მაია ტორაქაძე და
ნინო კაკაულიაძე

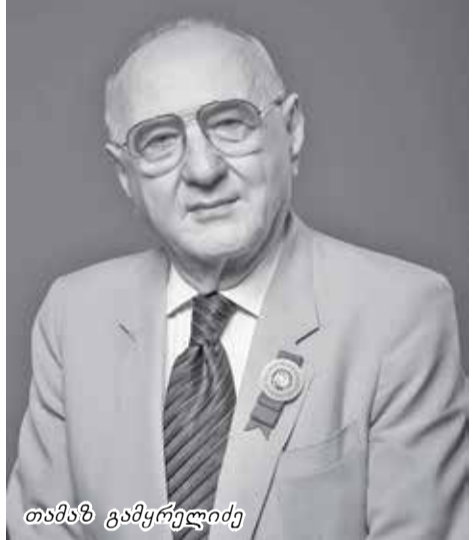
ცნობილი უნივერსიტეტები

ენოლოგია

საქართველოში უნივერსიტეტების დერეფანში, რათა სტუდენტებს მათთვის თვალის შევლება შეძლებოდათ... დაფიქრებაც არ უნდა, ისე მიხვდები, რა მიზანი ჰქონდა ამ მოკრძალებულ სათხოვრს — მას სურდა, ახალგაზრდებს ეამაყათ უნივერსიტეტით და იმ კორფორმებით, ვის მხრებზეც ქართული მეცნიერების ტაძარი იდგა.

მადლობა ღმერთს, დღესაც გვყავს ასეთი სახეები — ადამიანები, რომელთა ხსენება უნივერსიტეტთან, ცოდნასთან და ჭეშმარიტ მეცნიერებასთან ასოცირდება. რუბრიკა — სახელმწიფო — უნივერსიტეტის გაზეთში პერიოდულად წარმოგიდგენთ იმ მეცნიერებს, რომელთა საქმეებიც უნივერსიტეტს საქვეყნოდ და მის ფარგლებს გარეთაც წარმოაჩენს. ამჯერად ჩვენ მხოლოდ მცირე ნაწილს ვეხებით.

■ იგი მსოფლიო დონის გამოჩენილი ინჟინერია შორისაა

თამაზ გამყრელიძე

„ხეთური ენა და ლარინგალური თეორია“ — ამ სფეროში შესრულებულმა სამუშაოებმა აკადემიკოსს, თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორს თამაზ გამყრელიძეს საერთაშორისო აღიარება მოუპოვა და საბჭოთა კავშირში ხეთოლოგიის ერთ-ერთ ფუძემდებლად მიიჩნის. 1967 წელს მისი მუშაობის შედეგები აკადემიკოსებმა გიორგი წერეთელმა და გიორგი ახვლედიანმა ასე შეაფასეს: „დიდი ერუდიციისა და განსაკუთრებული ნიჭის მეცნიერმა, მიუხედავად თავისი ახალგაზრდობისა, უკვე საპატიო ადგილი დაიკავიდა ჩვენი ქვეყნის გამოჩენილი ლინგვისტთა შორის“. თამაზ გამყრელიძის მიერ შესრულებულ მრავალ სამეცნიერო ნაშრომთაგან ქართველური ენათმეცნიერების განვითარების ახალ ეტაპად არის მიჩნეული გივი მაჭავარიანთან თანაავტორობით შექმნილი მონოგრაფია — „სონანტა სისტემა და აბლაუტი ქართველურ ენებში“. ეს მონოგრაფია გერმანულ ენაზე საზღვარგარეთაც გამოიცა. თუმცა, ციდან ტუნგუსკის მეტეორის ჩამოვარდნის ტოლფასი ეფექტი თამაზ გამყრელიძემ აკადემიკოს ვიჩესლავ ივანოვთან თანაავტორობით შექმნილი ფუნდამენტური გამოკვლევის მოახდინა. „ინდოევროპული ენა და ინდოევროპელები“ — ამ გამოკვლევის ძირითადი იდეები, რომელთაც თამაზ გამყრელიძე, ფუნდამენტური ორტომეულის გამოცემამდე, საზღვარგარეთის სხვადასხვა სამეცნიერო კონფერენციებზე და სიმპოზიუმებზე აცნობდა კოლეგებს და აქვეყნებდა სხვადასხვა სტატიებს, ინგლისურად ითარგმნა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში წიგნად გამოვიდა. ამ კვლევამ მსოფლიოს წამყვან ლინგვისტთა, ისტორიკოსთა, არქეოლოგთა, ეთნოგრაფთა და ანთროპოლოგთა დიდი გამოხმაურება გამოიწვია. დასავლეთის მეცნიერებმა თამაზ გამყ-

რელიძის ამ ახალ იდეას „გლოტალური თეორიის“ სახელით იცნობს, რომელიც არსებითად ცვლის მეცნიერულ თვალსაზრისს ინდოევროპულ ენათმეცნიერებასა და განვითარებაზე. საუბარია იმ თვალსაზრისის გადასინჯვაზე, რომელიც კლასიკურ ინდოევროპულ ენათმეცნიერებაში 150 წლის მანძილზე ბატონობდა. საქართველოში მეცნიერთა გარკვეული ნაწილი მიიჩნევს, რომ თამაზ გამყრელიძის თეორია მნიშვნელოვან ტიპოლოგიურ და მასალობრივ ჩვენებას წარმოადგენს ინდოევროპული ენების ქართველურ ენებთან ურთიერთობის თვალსაზრისითაც.

ქართული მეცნიერების დიდ აღიარებას ნიშნავდა მრავალი ჯილდოსა და ნიშნის მქონე აკადემიკოს თამაზ გამყრელიძის არჩევა ამერიკის შეერთებული შტატების მეცნიერებათა ნაციონალური აკადემიის უცხოელ წევრად. ამერიკის მეცნიერებათა ნაციონალური აკადემიაში წევრად არჩევა საყოველთაოდ მიჩნეულია იმ უმაღლეს პატივად, რაც კი შეიძლება მეცნიერს მიეგოს.

■ წლის არქეოლოგიური აღმოჩენის ავტორი

უნივერსიტეტის ნიაღში წლის საუკეთესო სამეცნიერო მუშაობის ანალიზისას აუცილებლად უნდა აღინიშნოს საქართველოში, კასპის რაიონში მდებარე გრაკლიანი გორის არქეოლოგიური გათხრების თაობაზე. საუბარია ძველი ნელთალრიცხვის X საუკუნის მცირე ტაძარზე, რომელშიც ორი ერთმანეთისაგან განსხვავებული დამწერლობის ნიმუშები აღმოჩნდა. „ამ დამწერლობასთან დაკავშირებით მრავალგვარი აზრი გამოითქვა, მაგრამ მთავარი არის ის, რომ ეს გახლავთ უკვე საერთაშორისო სამეცნიერო ინტერესის საგანი. თარიღთან დაკავშირებით, მინდა, საზგასმით აღვნიშნო, რომ სამი სხვადასხვა ლაბორატორიიდან — მაიამის ლაბორატორიიდან, ციურიხის ლაბორატორიიდან და გრონინგენის ლაბორატორიიდან, სადაც ჩვენ დავაგზავნეთ კარბონიზირებული ნაშთები, მივიღეთ ერთი და იგივე შედეგი, ერთი და იგივე თარიღი — ძველი ნელთალრიცხვის X საუკუნე. ეს არის ძალიან ადრეული თარიღი დამწერლობისთვის და, შესაბამისად, მრავალი კითხვის ნიშანი და მრავალი ისტორიული სასიათოს პრობლემა დადგა, როგორც

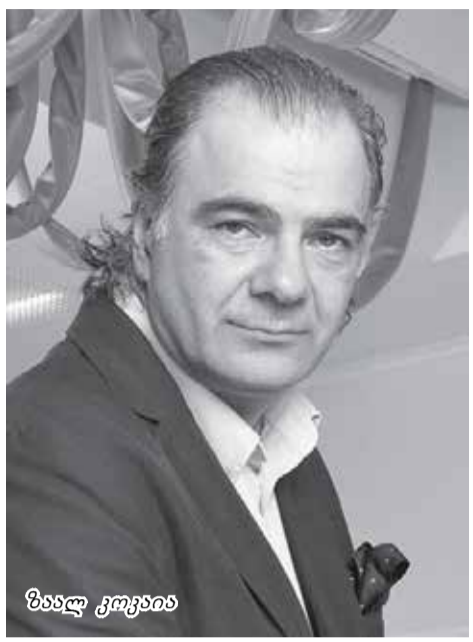

ვახტანგ ლიჩელი

კი ეს წარწერა აღმოჩნდა. მე ვთვლი, რომ ჩემთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი აღმოჩენა ეს გახლავთ“, — აღნიშნავს წლის არქეოლოგიური აღმოჩენის ავტორი, პროფესორი ვახტანგ ლიჩელი. უნივერსიტეტის მთავარი არქეოლოგი ყველა აღმოჩენას, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე გაკეთებული მრავალი წლის მანძილზე (და არა მხოლოდ ახლა) თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს უძღვნის.

■ ზაალ კოკაია მოვავლის ფილიცინასთან უშუალო კავშირში

ცნობილი ქართველი მეცნიერი, ევროპის აკადემიის (Academia Europaea) წამდვილი წევრი, ლუნდის (შვედეთი) უნივერსიტეტის პროფესორი ზაალ კო-

ზაალ კოკაია

კაია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორია და არასოდეს გაუწყვეტია კავშირი მშობლიურ უნივერსიტეტთან. ის სულ ცოტა ხნის წინ „ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების“ თავმჯდომარედ აირჩიეს.

ზაალ კოკაიას სამეცნიერო ინტერესები ღეროვანი უჯრედების ბიოლოგიასა და რეგენერაციულ მედიცინას უკავშირდება. მისი ბოლოდროინდელი კვლევები ეხება ძალიან საინტერესო აღმოჩენას — ესაა ტვინის უჯრედებში დაზიანებული ნეირონების ჩანაცვლება ახალი ნეირონებით.

კვლევა საინტერესოა იმდენად, რამდენადაც ექსპერიმენტები ტარდებოდა ვირთავებზე და ნეირონების შესაქმნელად იყენებდნენ ადამიანის კანს და ადამიანის კანიდან მიღებულ ნეირონებს. ეს არის ე.წ. ინდუცირებული პლურიპოტენტული უჯრედების გამოყენების მეთოდი, რომელიც 2012 წელს ნობელის პრემიით აღინიშნა. ეს მეთოდი იძლევა საშუალებას, რომ მოახდინო უჯრედის რეპროგრამირება, ანუ ერთი ტიპის უჯრედი გარდაქმნა მეორე ტიპის უჯრედად. „ტვინის იმემიური ინსულტის დროს ფერხდება სისხლის მიწოდება თავის ტვინის სხვადასხვა უბნებში და ამის გამო ზიანდება ნერვული უჯრედები. ეს დაავადება მეორეა სიკვდილიანობის გამომწვევ პათოლოგიათა შორის და წარმოადგენს ინვალიდობის უხშირეს მიზეზს მსოფლიოს მასშტაბით. დღეისათვის არ არსებობს იმემიური ინსულტით დაქვეითებული ფუნქციების აღდგენის ეფექტური მეთოდი. ჩვენ ადამიანის კანიდან მიღებული ნერვული უჯრედები გადავწერავთ ვირთავას იმემიური დაზიანებულ ტვინის ქერქში. დავაკვირდით, რომ გადანერგული ნეირონები განვითარდა და ჩამოყალიბდა, როგორც ფუნქციური ნეირონები, და რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, მათ სინაფსური კავშირები დაამყარეს მასპინძლის ნეირონებთან. ეს მიუთითებს იმაზე, რომ მომავალში შესაძლებელი იქნება ადამიანის ტვინში დაზიანებული ნეირონების ახლით ჩანაცვლება“, — აღნიშნა ზაალ კოკაიამ ჩვენთან საუბარში.

ამ ეტაპზე მეცნიერი, კოლეგებთან ერთად, აგრძელებს კვლევას იმის გასარკვევად, თუ რამდენად შეაქვს წვლილი ახალი ნეირონების ფუნქციონირებას რეგენერაციის პროცესში.

„ინსულტი არის ინვალიდობის ნომერ პირველი გამომწვევი. დღეისათვის რეალურად ასეთ პაციენტებს ვერაფერს ვთავაზობთ, რომ ის ფუნქცია, რაც დაუქვეითდა, გაუმჯობესდეს. მართალია, არის რეაბილიტაციის კურსი, მაგრამ ეს უფრო ახალ რეალობასთან შეგუებაა, ვიდრე მკურნალობა. მე და ჩემი კოლეგები დიდ იმედს ვამყარებთ ახალ, ღეროვანი უჯრედების გამოყენებაზე დაფუძნებულ მიდგომაზე, რომლითაც, შესაძლოა, მომავალში განიკურნოს ამჟამად განუკურნებადი ნევროლოგიური დაავადებები, მათ შორის, ტვინის ინსულტიც“, — ამბობს ზაალ კოკაია.

■ უნივერსიტეტის ცნობილი სოციოლოგის მრავალმხრივი პროფილი

პროფესორ იაგო კაჭკაჭიშვილის აკადემიური საქმიანობა, პირობითად, შეიძლება ორ ნაწილად გავეყოთ: ა) საგანმანათლებლო და ბ) კვლევითი. საგანმანათლებლო მიმართულებით მისი ინოვაციური საქმიანობა ბოლო წლებში დაუკავშირდა შრომითი ურთიერთობის საკითხების ირგვლივ კვალიფიციური ცოდნის უზრუნველყოფას თსუ-ში და საქართველოს სხვა უნივერსიტეტებში. ამ მიზნით, ევროკავშირის ერაზმუსის პროგრამასთან მჭიდრო თანამშრომლობით, შეიქმნა სამაგისტრო პროგრამა „ევროპული ინტეგრაცია და შრომითი ურთიერთობები“, რომლის გამორჩეული სპეციფიკა ისაა, რომ ეს პროგრამა ინტერდისციპლინურია და, ამავდროულად, ინტერსაუნივერსიტეტო: მას ახორციელებს სამი უნივერსიტეტი — თსუ, კავკასიის უნივერსიტეტი და ქართულ-ამერიკული უნივერსიტეტი. აღნიშნული პროგრამა ერთადერთია საქართველოში, რომელიც შრომითი ურთიერთობებს ევროპული სოციალ-დემოკრატიის თანამედროვე სტანდარტების შუქზე ასწავლის და, შესაბამისად, შრომის ბაზარზე გამოჰყავს პროფესიონალები, რომლებმაც ადამიანის ფუნდამენტური უფლებებზე დაფუძნებული შრომის კულტურა უნდა დაამკვიდრონ საქართველოში. აღსანიშნავია, რომ ეს, იაგო კაჭკაჭიშვილის აქტიური მონაწილეობით, მეორე ინოვაციური საგანმანათლებლო პროექტია. მანამდე იგი სათავეში ედგა სოციალური მუშაობის პროფესიის განვითარებას თსუ-ში (ზოგადად, საქართველოში) და დღემდე ხელმძღვანელობს საგანმანათლებლო პროგრამებს ამ სფეროში. რაც შეეხება კვლევით საქმიანობას, იაგო კაჭკაჭიშვილი ბოლო წლებში უძღვებოდა და უძღვებდა ათეულობით კვლევით პროექტს, რომლებიც შეეხება სოციალური ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს. ამ თვალსაზრისით აღსანიშნავია შემდეგი ფართომასშტაბიანი კვლევები: ა) საკონსტიტუციო რეფორმის მიმართ საქართველოს მოსახლეობის დამოკიდებულება (საქართველოს პრეზიდენტის ოფისის დაფინანსებით); ბ) ძალადობრივი ექსტრემიზმის მიმართ მოწყვლადობა საქართველოს ახალგაზრდებში (ევროკავშირის დაფინანსებით); გ) საპენსიო რეფორმის ალტერნატიული მოდელების მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულება (ფრიდრიხ ებერტის ფონდის დაფინანსებით); დ) ინკლუზიური განათლების მონიტორინგი საქართველოს საჯარო სკოლებში (განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაფინანსებით); ე) თბილისის მოსახლეობის საჭიროებების შეფასება (ფონდ „ლია საზოგადოება — საქართველოს“ დაფინანსებით) და ა.შ. ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი კვლევითი პროექტი 2017 წელს განხორციელდა და, ეროვნულ დონეზე, ხელი შეუწყო (ან შეწყობს) პოლიტიკის დაგეგმვას და განხორციელებას ისეთი უმნიშვნელოვანესი მიმართულებებით, როგორებიცაა: საქართველოს კონსტიტუციის რედაქცია, ინკლუზიური განათლების მონიტორინგი, მოსახლეობის საჭიროებებზე მორგებული ბიუჯეტის შემუშავება, საპენსიო რეფორმის ეფექტურობა, ახალგაზრდობაში ექსტრემისტული განწყობების პრევენცია და სხვ.

იაგო კაჭკაჭიშვილი

8 February, 2018

Anniversary Issue (№ 2216)

THE 100th ANNIVERSARY OF TSU IS HELD UNDER THE AUSPICES OF UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

გაერთიანებული
ერების განათლების,
მეცნიერებისა და
კულტურის ორგანიზაცია

22 000

students pursue their studies at the university nowadays, including 600 international students. Currently, 705 academic personnel are employed at Tbilisi State University – 158 Professors, 371 Associate Professors and 176 Assistant-Professors.

The 100th Anniversary of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University will be held under the auspices of UNESCO – this decision was made by the United Nations for Educational, Scientific and Cultural Organization at the 39th session of the General Conference in Paris with support of friendly states.

Since 1956 UNESCO has actively participated in commemorating historic events in member states, which in its turn attaches global significance to them.

A special governmental commission led by Prime Minister Giorgi Kvirikashvili has been set up to plan and organize events on the national and international level. The Committee includes members of the Cabinet of Ministers, Parliament, Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church and National Academy of Sciences of Georgia.

The celebratory events dedicated to the centenary of the university started in December 2017 (TSU regulations were approved in December 1917) and will last during the year of 1918.

– On the occasion of the centenary jubilee of the university, I convey my congratulations not only to her graduates, but to all of Georgia. The foundation of the university is not an event of a local importance, this century old date is now being celebrated under the auspices of UNESCO. Hence, it highlights that we are deservedly celebrating our jubilee on the international level. We will fully enjoy our disposition and employ the international contacts established under the patronage of UNESCO that should enhance the relationships with our partners.

GIORGI SHARVASHIDZE
Rector of the University

By the time of the establishment of Tbilisi State University only the faculty of Rhetoric was opened in 1918. The faculty had 369 students, 7 Professors, 5 Deputy Professors, 2 supervisor-scientists and 3 lecturers.

"Along with scientific research institution, Georgian university should be higher education institution, where studying the science and learning and applying the methods of scientific work will successfully cooperate. The professors and leaders of the university should be not only the teachers delivering the lectures. Rather than that, they should be scientists and researchers first of all, contributing to scientific progress and success with their work. They should be a vivid example for the coming generations" – this is the extract from the speech of the university founder, Ivane Javakhishvili, given at the meeting convened for founding the society of Georgian Free University on May 12, 1917. This idea laid the foundation for the charter of Tbilisi State University, the first university in Caucasus region, approved on December 2, 1917.

CONGRATULATIONS

We congratulate the whole Georgia on the 100th anniversary of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University.

The restoration of the Georgian Apostolic Orthodox Church Autocephaly, declaration of independence of Georgia and foundation of the university occurred almost at the same period. These events are the most important dates in our history, this coincidence couldn't have been accidental.

But the widespread delight did not last long; Soon after an atheistic regime overburdened our country and the church.

It was entirely Tbilisi State University which played the most significant role in the period of calamity. It became not only a prominent centre of scientific researches but a good example of education, spirituality and morality for the whole nation.

In those days, despite the great obstacles, Tbilisi State University was the only place where the national awareness and the way of thinking were thriving and developing which led Georgia out of a stormy life with dignity.

The cathedral was functioning under the dome on the third floor of the university. Then it was altered into a library but its virtue still remains within university walls. Therefore, at the period of raging atheism, among professors, there always were those who taught their students covertly or overtly God's faith and belief.

Consequently, being always supported by the church, the confrontation against ominously deep-rooted Communist ideology was always initiated in the University.

Looking back over the past, we may firmly admit that this was the century of the common commitment and self-sacrificing merit. The responsibilities of present professors and teachers are not less important even today since the future of Georgia greatly depends on the youth, brought up at the university.

We once more whole-heartedly congratulate on the 100th anniversary to all, especially to University rector, members of academic council, professors and teachers, rector's office, all staff, students and graduates.

You are the present day of our eminent history and inheritors of Great Ivane Javakhishvili, Konstantine Apkhazi, Grigol Gvelesiani, St. Eqvtime Takaishvili, Giorgi Akhvlediani, Shalva Nutsubidze, Dimitri Uznadze, Grigol Tsereteli, Pavle Ingorokva, Simon Kaukhchishvili, Akaki Shanidze, Andria Razmadze, Ioseb Kipshidze, Korneli Kekelidze, Petre Melikishvili, Simon Janashia, Arnold Chikobava and other outstanding scientists.

What a great and demanding your mission is!

I pray to Lord to reward our hearts with wisdom, so that we live and act to glorify God and our country.

ILIA II

Catholicos-Patriarch of all Georgia

I congratulate the first University of Georgia, which has become an exceptional and prominent center of knowledge, liberty and patriotic spirit, on its 100th anniversary.

A 100 years ago, our ancestors, the founders of the university, established a new centre of education based on European values and progressive ideas.

This year, just like the Georgian University, the first Republic of Georgia celebrates its centenary.

Speaking about the merits of the founders of the first Republic of Georgia, we always remember the greatest emotional and patriotic contribution the university has made to the formation of our statehood.

Since the establishment of the first Republic of Georgia till the present day, it was the first Georgian University which fulfilled its exceptional function dealing with numerous challenges facing the Georgian statehood, and thus strengthened the patriotic spirit crowned with the creation of new Georgian state 70 years later.

I once again congratulate everyone - students, professors, teachers and the Georgian nation - for whom it is of the utmost importance that Georgia is a co-creator of modern civilization.

GIORGI MARGVELASHVILI

President of Georgia

I would like to congratulate Tbilisi State University with the 100th anniversary! I congratulate the whole Georgia with this jubilee, as the University has played the most important role in the recent history of our country. I also would like to send my compliments to the professors and teachers, alumni and especially the students of the University, now acquiring their education within the historical premises. This is the date of particular importance for me personally, as for the alumni and the professor of Tbilisi State University. The role and the significance of Tbilisi State University has always been and will remain immense forever. The University is the guarantee for maintaining our national identity and reaching the European future of the country. The University, professors and students, in the gravest moments of our recent history, always stood as watchdogs of the national interests of Georgia.

Tbilisi State University, being the temple of knowledge, continues its activity commenced 100 years ago and we all bear the duty to facilitate the fulfillment of its paramount mission. We shall always remember that Tbilisi State University is indeed fundamental milestone for the progress and the development of Georgia.

IRAKLI KOBAKHIDZE

Speaker of Parliament of Georgia

2018 is the most important anniversary year for our country – a 100 years ago the Independence of Georgia was declared and Tbilisi State University was founded. Those two facts were the historical milestones in Georgia from the national and political points of view.

Our glorious ancestors, founders of the University and their like-minded leaders built a solid foundation to shape the University not only as the main center of education but also as the pillar for the national values and culture in Georgia.

Today we are proud of having a higher school of education with the long-established traditions. Its walls remember a lot of prominent scholars and teachers. It has raised many worthy figures of our country. Fortunately, these traditions still continue and the first Georgian University has its honourable position among the top universities in the World. I believe, Tbilisi State University, named after the great scholar, Ivane Javakhishvili, will remain the main centre of higher education and culture which will raise a great many generations in our country we should be proud of.

I would like to congratulate you all, also alumni and the whole Georgia on the 100th anniversary of our University.

GIORGI KVIRIKASHVILI

Prime Minister of Georgia

A centenary of restoration of Georgian state independence and 100th anniversary of TSU

CONGRATULATIONS

As well as having tremendous influence, Science and Education are at the same time the key preconditions for other public benefits such as freedom, welfare and development. This was well known to Ivane Javakhishvili, Petre Melikishvili, Konstantint Abkhazi, Ekvtime Takaishvili, Dimitri Uznadze and other key prominent figures of our country whose main goal was the foundation of a University. Accomplishment of this goal made it possible for the University to become a centre of science, culture and thinking, a strong pillar of the social life

which is equally precious to every Georgian.

While still part of the Russian Empire, after the long-term oppression of our national values - the language, culture and traditions – the foundation of the University, along with the church gaining its autocephaly, has played a pivotal role on the way to our freedom which finally resulted in the Declaration of Independence of Georgia in 1918. These historic events have become the three central pillars for our independence and aspiration for freedom and development.

Even today, while thinking about a better future for Georgia, our country which has an ancient and unique culture, we deem the University to be one of the main pillars on which to build the future.

This year, under the auspices of UNESCO, together with the international community, we are celebrating the centenary of the first Georgian University,

At this solemn moment we would like to commemorate with gratitude those who have dedicated their lives to this Alma Mater.

I would like to extend my thanks and appreciation to the professors and scholars who share their best knowledge and practice with the young people who shape the future of the country. As well as this, I thank you, our students, who by enriching their knowledge in the laboratories, libraries and research centers build not only their life with dignity but also the future of Georgia as a country of educated and free people. I would like to thank all staff members of the University who proudly and diligently contribute to its development.

As the Minister of Education and Science I promise to support your endeavors as I deeply believe they will lead to new achievements in science. The latter is a precondition of the development of our country.

Along with you I would like to congratulate the whole of society on the centenary of the University and wish it, the first Georgian University, many more achievements in future.

MIKHEIL CHKHENKELI

Minister of Education and Science of Georgia

I would like to congratulate the first national University in the Caucasus on its foundation centenary. Education is freedom, one of the vivid examples of which is certainly Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. It was founded at a time when Georgia gained its independence – the most important period in the History of Georgia. An idea of founding the University is a brainchild of free people who strived to contribute to the development of the country as freedom does not exist without education, and vice versa. Today, having gone through hard and

full of twists and turns 100 years, Tbilisi State University is associated not only with freedom and independence but also with a fight over the national goals, development, unity and above all, with a better future.

Tbilisi State University not only has managed to raise the highly-qualified specialists in different areas but also has inspired each student with the national values. Due to this great mission, it is an outstanding University. I am happy that the centenary events are held under the auspices of the UNESCO. I hope, through the efforts of the University Management the first Georgian University will reach its highest level in the nearest future and it will become outstanding not only in the region but in Europe, as well. Once again, congratulations and I wish you a successful centenary year.

KAKHA KALADZE, *Mayor of Tbilisi*

On the occasion of the centenary jubilee of the university, I convey my congratulations not only to her graduates, but to all of Georgia. The foundation of the university is not an event of a local importance, this century old date is now being celebrated under the auspices of UNESCO. Hence, it highlights that we are deservedly celebrating our jubilee on the international level. We will fully enjoy our disposition and employ the international contacts established under the patronage of UNESCO that should enhance the relationships with our partners.

I would like to extend my immense

gratitude to those who honourably participated in the anniversary events, have rendered support to the university assisting in financing our infrastructure – repair works are planned for Building II; the university has been already handed over a new hostel in Lake Lisi district in line with international standards; The National Bank of Georgia (NBG) issued a collector silver coin in denomination of 5 Lari to mark the 100th anniversary of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University (TSU); The Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia handed over Tbilisi Centre of Anatomical Pathology to TSU, where the students of the faculty of Medicine practice. The Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia announced a competition on the design of a stamp dedicated to the centenary of TSU; In the nearest future, the issue of building a huge hostel will be resolved since the Ministry of Science and Education expressed its interest in its building. This project will finally solve the problem of hostels not only for TSU students but other universities.

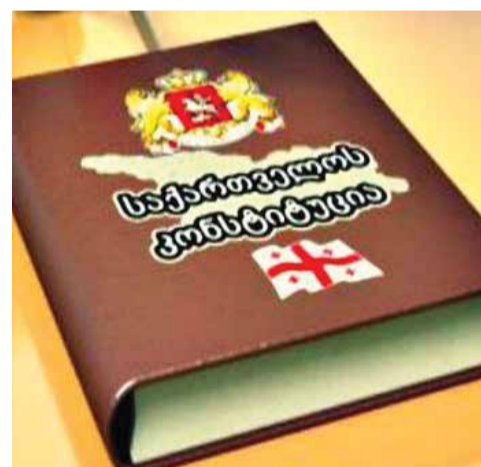
We are proud that the first Georgian university is still a leader, and maintains its leading position in the region in the sphere of researches, publications in impact factor journals, and also is among 2% of world top universities.

I would like to congratulate first of all students, professors and teachers, scientists, and alumni (as there are more than 300 000 of us) on the occasion of the TSU centenary.

GIORGI SHARVASHIDZE

Rector of the University

THE PRESENT CONSTITUTION SHALL EVENTUALLY STRENGTHEN THE UNIVERSITY AUTONOMY PRINCIPLES

According to the minutes (minute № 12, 1917-1926), the supreme organ of the university self-management, the professor's board had a special discussion with the government concerning the status of the university. The board stated that after the university had become state run, it 'should acquire a complete autonomy'; only leaving to government the issues such as budget control and approval.

If the Georgian culture and science history is looked through, it will be clear that the time between 1918-1921 was quite rich in advancement and productivity due to the government's national

progress. The state did not meddle with either teaching or scientific processes which further enhanced their advancement.

Much to Georgia's chagrin, the newly won independence was aborted by Russia's military campaign against Georgia in 1921. The battles for freedom took the lives of many Georgian students too.

The issue of the autonomy of the university is extremely actual today. The rector of TSU makes noteworthy empathises.

Giorgi Sharvashidze,

Rector, Tbilisi State University:

– Once it was founded, the autonomy principles of the university had been determined. Paragraph 3 of its ordinance of 1917, which interestingly looks quite modern, reads that our university must be fully autonomous. Having founded the university, our forefathers revered the idea of its independence and therefore it is but symbolic that a hundred years later, Georgian Parliament adopted the project of parliamentary amendments in its second hearing (Article 27) initiated by TSU. These amendments will finally reinforce the two main principles – university autonomy and academic freedom. We assume that the current stage of our development gives the university the actual possibility to transform into a public institution. I expect that the government and legislators will support this initiative, as well.

MISSION OF THE UNIVERSITY TODAY

Rector of Tbilisi State University Mr. Giorgi Sharvashidze conversing with us

– In the XX century, Georgia had been through a couple of evolutionary stages among which most significant fell upon the Church in 1917 repossessing its autocephaly soon to be followed by the foundation of a university on February the 8th, 2018 and the declaration of Georgia as a sovereign democratic republic on May the 26th, 1918.

The foundation of the university was the logical crowning of the movement commenced in the XIX century and advanced alternately by the generations of fathers and sons, headed by Ilia Chavchavadze, and the Society of Disseminating Literacy, and by setting up of the Society of Georgian University.

From the day the university was founded, it fulfilled several functions. Kirion II, the Patriarch Catholicos, in his first appeal to the society on the day when the university was set up, voiced that the Georgian traditions had appeared as a good soil for a European university to be born, finding for itself a truly comfortable niche. Also, it was symbolic that the university was opened on the name day of the Holy King Davit the Builder, especially that the university founding fathers deemed the opening of the university was in firm connection to the Gelati university, to whose academic traditions the newly opened seat of education would faithfully adhere.

In general, Georgia's being faithful to the European education

establishments was clearly implied by the fact that, unlike Russian universities, it introduced Doctor's Degree in the fashion of universities in Germany.

That Georgia had been drawing upon its national sources whilst observing the European traditions lies in the fact that teaching and the enlightenment processes were rendered there in the Georgian language. This set an example to the entire region - how one ought to deter to one's own native tongue and struggle to introduce it as a means by which to teach. Ivane Javakhishvili applied the best of his efforts to cater for the terminology to be carried out in all directions of education. This, in its turn, enhanced and enriched the Georgian language. To date, that we are enabled to study, teach and learn in perfection in our native language, must be due to the services of the university and the idea vested in its foundation.

The other function which the university bore soon materialised in its ability to integrate the country. Should the university's opening history be looked through, it would be vivid that among donators of the time were not only Georgians, Abkhazians and Ossetians but also Armenians, Azeris, Poles and Jews living in Georgia...

The fact that the university founders were concerned about the further development and study of the Abkhazian and Ossetian

languages is undoubtedly of essence. This undertaking was to be brought to life, in compliance with the decision of Ivane Javakhishvili, by Giorgi Akhvlediani. Further on, the university assumed the burden of responsibility to become a cultural and education centre for the whole Caucasus. In course of time, the university furnished education to many students from the Northern Caucasus having maintained the contacts until present. This fact served as an impetus for the establishment of education seats eventually to appear in the Northern Caucasus.

It should be mentioned that the university has been seen when and wherever a Georgian cause was involved. One could remember Maro Makashvili, the national hero, 19 years old student of the Faculty of Natural Sciences of TSU, who in 1921 volunteered to war, joined the Red Cross as a charity sister and died at the approaches of Tbilisi; Also, Ekvtime Takaishvili, the treasurer of Georgia, who after the annex of Georgia in 1921, saved historically the most valuable part of the national treasure and managed to return it to Georgia. One could instance the year of 1978 and the broad scale movement for the defence of the Georgian language, when the leadership of the university partook in the national movement. The university still happily bears the weight of this function, being ceaselessly on the alert

The present Rector of TSU Giorgi Sharvashidze was elected by the Academic Council of the university on September 23, 2016. In 2013-2016 he was a deputy minister of the Ministry of Science and Education of Georgia. Giorgi Sharvashidze is a member of Academia Europaea.

as regards national interests and their defence.

The upbringing of a citizen in the university named after Ivane Javakhishvili appears amongst other functions to have been of utmost care and concern imparted to it by its past, present and future. This mission has been imposed upon the university since its foundation and we maintain this tradition ever since. The thesis, which implies that the main function of the university is merely to equip

students with skills for only their employment perspective sounds as erroneous as the thesis that nobody except for families, schools and preschool establishments ought to shape youngsters as future citizens. In my opinion, next to the relevant education every youth must be granted the skills of critical thinking, a sense of responsibility and academic interest in order to develop them towards the right citizenship, showing a proper civil stance.

HISTORIC DECISION – THE REVIVAL OF THE UNIVERSITY SOCIETY SETS UP A GOAL TO CARE FOR THE ADVANCEMENT OF THE UNIVERSITY

The Georgian University Society predetermined the establishment of the first university in the Caucasus in 1917, seeking for finances and recruits able to provide for academic processes in different directions.

The membership integrated a number of people. The archive materials enlist the names of participants having donated 300 Roubles as their first membership fee and 25 Roubles already per annum.

To be precise, after a hundred years, on December the 15th, 2017, due to Mr. Giorgi Sharvashidze's initiative, it was managed to restore the Georgian University Society whose ultimate goal is to care for the development of the university and to unify its undergraduates and supporters. The Society will unfold activities under the supervision of Mr. Giorgi Kolbaia, Professor of Lund university (Sweden).

Giorgi Sharvashidze,
Rector, Tbilisi State University:

– The alumni of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University have always had a desire to make a personal contribution to the development of the university. Due to this we endeavoured to revive 'the Society of Georgian University', hoping to consolidate the alumni and engaging them in decision making on urgent issues, thus restoring their links with their Alma Mater.

Our goal is to render support to the brightest and most successful students by means of scholarships and other incen-

Present Head Zaal Kokaia and other members of the University Society

tives. We could think of bettering the university infrastructure, research and lecture room spaces by refurbishing them. Yet, what this idea suggests to be the main aim is to assemble around as many graduates as is possible in order to do Georgian business and that implies taking care of the university. Our country is not rich in either oil or gas; however, it is strong in terms of its intellect being always potent. This and only this must be properly used, which is urgent. Correspondingly, we deem that the society and its goals are the only right way to follow. To participate in the university life simply

excludes passivity. I would gladly involve the university graduates in structural alternation processes of university, allowing them to have their word even in its running, since it seems that the advancement and welfare of the university is the mission of every citizen. Further on, another important function of the Society is to establish close ties with employers and businessmen, who, on their part, will guarantee a successful resolve of our future problems. This, I trust, is our tomorrow.

The material was prepared by Nino Kakulia

WITH THE SUPPORT OF BIDZINA IVANISHVILI AND "CARTU GROUP" THE UNIVERSITY REGAINED ITS HISTORIC ARCHITECTURAL APPEARANCE

"A coldhearted person will never be able to accomplish great deeds; he should love his people, should love science, should feel responsibility to commit himself to science and his people", - with these words Ivane Javakhishvili paid tribute to dedication of those people who made great contribution to the establishment of the first Georgian university.

100 years have passed since then. These walls carried both

pain and joy of Georgian nation; its strive for independence and free thought. Today Tbilisi State University faces new challenges. Its goal is to become a worthy member of common European educational space. In accomplishing this aim it is supported by those who have ardent love of their country and its people; for whom university is a symbol of spirituality, of raising a sound future generation

and of the development of the country.

For Tbilisi State University its graduate and a prominent Georgian Bidzina Ivanishvili, who in his rare newspaper interviews always remembers the years spent at university with great warmth, appeared to be precisely this kind of philanthropist.

Upon Bidzina Ivanishvili's good will and his initiative, and with the support of "Cartu

Group" renovation of the first building of the university was completely finished in 2012. It should be noted, that the university was only once renovated in the 70s of the previous century. As a result, the original architecture of the building was damaged. However, with the support of Bidzina Ivanishvili and "Cartu Group" the university regained its historic architectural appearance.

UNIVERSITY – 2018

By the time of the establishment of Tbilisi State University only the faculty of philosophy was opened in 1918. The faculty had 369 students, 7 Professors, 5 Deputy Professors, 2 supervisor-scientists and 3 lecturers.

Nowadays, 100 years later, Tbilisi State University is a top ranked institution among the 2% of the top universities of the world (The U.S. News & World Report) and it owns 13 educational buildings (two of them have the status of historical heritage)

Presently 67 undergraduate, 95 postgraduate and 51 Doctoral Degree Programs are implemented at 7 faculties of TSU (Faculty of Exact and Natural Sciences, Faculty of Economics and Business, Faculty of Law, Faculty of Social and Political Sciences, Faculty of Humanities, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Faculty of Medicine). Besides, 19 vocational and 3 one-step educational programs are offered (at the Faculty of Medicine). In addition, the university provides training program for teachers as well as Georgian language preparation educational program for ethnic Azeri, Armenian and Abkhazian students.

In total, 22 000 students pursue their studies at the university nowadays, including 600 international students. Currently, 705 academic personnel are employed at Tbilisi State University – 158 Professors, 371 Associate Professors and 176 Assistant-Professors.

More than 500 TSU students have participated in the exchange programs during the last three years. 75 Professors have delivered lectures and conducted researches at foreign universities.

The number of Tbilisi State University alumni has exceeded 300 000 during the last 100 years.

EDUCATIONAL PROGRAMS

The university offers 21 foreign educational programs, including 13 educational programs where the language of instruction is English; 6 joint international educational programs issue double academic degree upon the completion.

Students of San Diego State University – Georgia English undergraduate Programs in Electrical Engineering, Computer Engineering, Computer Sciences and Chemistry-Biochemistry are given such kind of opportunity (the university provides high level laboratories at these directions). Georgian students have been given this chance since 2015. San Diego State University (SDSU), which has been selected within the framework of Millennium Challenge Account (MCA Georgia), is offering a high quality and internationally accredited (ABET, CSA, WASC) Bachelor's Programs in STEM. The above mentioned programs will facilitate the development of natural sciences and technologies field in Georgia and preparation of high qualified employees.

The university also offers international foreign graduate programs in Eurasian and Caucasian Studies, Economics, Eu-

ropean Studies (Interdisciplinary Program about EU); European Literature (joint Doctoral Degree Program, language of instruction French); Computer Sciences (language of instruction French, undergraduate program); in addition, a joint interdisciplinary post-graduate program in "Public Management" offered by TSU and German University of Administrative Sciences (Speyer) and postgraduate program in "Master of Law" provided by University of Cologne (Germany).

RESEARCH SCOPE

The research scope has also been widened alongside the educational aspect. Tbilisi State University includes 16 Scientific Research Institutes. Andrea Razmadze Mathematical Institute, Ekvter Andronikashvili Institute of Physics, Arnold Chikobava Institute of Linguistics, Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, etc. are worth mentioning; they have gained international acknowledgement for a long time.

Alexandre Natishvili Institute of Morphology should be distinguished among the scientific-research institutes functioning

at Tbilisi State University. It is a leader organization best known for connecting fundamental and applied researches in Bio-Medicine and mastering the field specialists. The institute has been constantly studying significant problems of experimental and clinical pathology, and researching the issues of Gerontology and social demography based on its Department of Gerontology and Palliative Medicine. Currently, the institute works on two projects, one of them is the use of artificial blood circulation pump if heart suddenly stops and in case of unsuccessful resuscitation, to maintain the artificial blood circulation. The second project – "Living with Dignity till the Very End" – focuses on identifying social, medical and ethical problems facing the elderly population and providing recommendations for Georgian National Program of Palliative Care.

In addition, High Energy Physics Science-Research Institute of TSU is worth mentioning. Its scientific topics are mainly implemented within the framework of international collaboration with such scientific centers as Joint Institute for Nuclear Research (Dubna, Russia) European Organization for Nuclear Research (CERN, Geneva,

Switzerland) and Julich Research Centre (Julich, Germany).

The scientific-research institutes are closely collaborating with TSU Faculty of Exact and Natural Sciences and are engaged in postgraduate as well as doctoral programs.

LABORATORIES EQUIPPED WITH MODERN TECHNOLOGIES

85 supplementary educational-scientific structural units are located at Tbilisi State University, including smart/lab; Bloomberg laboratory, laboratory of Physics and chemistry modernized by San-Diego State University, Multimedia Centre, university clinic, the base for archeological researches at Grakliani Hill, Fine Arts Studio, etc.

A number of laboratories equipped with modern technologies have been opened recently as a result of international collaboration. SMART AtmoSim laboratory of International Standards for Atmospheric Studies should be distinguished. It was based on the cooperation between the Institute of Energy and Climate Research-Troposphere (FZJ IEK-8) and TSU Faculty of Exact and Natural Sciences. The laboratory specializes in atmospheric researches which includes a chemical analysis of the atmosphere as well as mathematical simulations and creation of mathematic model of atmospheric condition. BA, MA and PhD students work at the laboratory, and they are directly involved in taking air samples, in composition of analysis and mathematical simulations.

A laboratory for Entrepreneurial Innovations and Business Incubator has been functioning at TSU faculty of Economics and Business since 2015. Fabrication Laboratory (FabLab) – FabLab is a pioneering, unique space for every student who has an idea and

wants to implement or to form it as a startup business. It facilitates the generation of ideas and provides perspectives for students in modern environment. New initiatives are further developed in this space and the ideas of young innovators are realized. FabLab is equipped in analogy to Massachusetts Institute of Technology (MIT) lab.

BOOK COLLECTION

Academic personnel and students are offered access to TSU library (the second biggest library in Georgia) and National Scientific Library of Tbilisi State University. Their book collection includes 8 million and a half books and journals and more than 20 million patents. Each faculty is provided by its library. There are 3 reading halls: Simon Kawkchishvili Reading Hall, Shota Rustaveli Reading Hall and Grigol Tsereteli Reading Hall.

Tbilisi State University Library also provides electronic database meeting the modern standards and requirements and has started the process of digitalization. TSU academic personnel and young researchers can access databases of payable publications and free databases, including EBSCO Publishing, EconLit, HINARI, Cambridge University Journals, Royal Society Journals Collection, BioOne, New England Journal of Medicine, OECD – iLibrary, OXFORD MEDICINE ONLINE, JSTOR, Scopus, Sciencedirect, etc.

Approximately half a million foreign scientific literature has been purchased to enrich the fund during recent years.

Nowadays, the university also possesses student hostels. Recently, the university received a new hostel accommodating 320 students and built in accordance with European standards located in the vicinity of Lisi Lake.

Modern Laboratories in TSU

Restoration Laboratory of TSU Library

RECTOR'S VISION – WHAT HAS BEEN DONE AND WHAT NEEDS TO BE DONE

Giorgi Sharvashidze,
Rector, Tbilisi State University:

– For years the confrontation between different student groups or movements were caused by the fact that the privilege of certain student unions was really distinct, and to a great extent, only the projects presented by these circles were largely funded. Nowadays this approach has changed, the sense of being privileged does not exist any longer, as all students have a chance to get funding for the implementation of their innovative projects according to the parity achieved

on competition principles. This approach was successfully implemented in 2017 and since then a lot of innovative student projects have been funded.

For the nearest future, we are planning these maintenance procedures to be made more stringent so that the dissertations maintained at the university be of higher quality.

Besides, we tend to observe modern principles in terms of restocking the professorship vacancies and the works in this line are coming to a close. The academic council will be working to

arrive at the decision as regards the selection criteria of professors. Further on, in compliance with a new rule introduced, professors' lectures shall soon be assessed by their fellow colleagues and students.

Along with this, it is of no doubt, that the salary policy needs to be revised; upon this we are currently working along with the Ministry of Science and Education. The university budgeting system ought to be altered completely and, as we expect, the university is going to be the first education establishment having

started not only reflecting upon the ways of changing the budgeting system but also applying practical efforts to it. We expect this to allow us to better develop and strengthen many things – such as stocks, laboratories, buildings, etc. It is imperative that students are motivated to become good scientists.

In the end, we have become ready to commence an authorization process in 2018. With this in view, foreign experts have already assessed a couple of directions, including several doctoral programmes in order to single

out strong and weak sides and, I feel gratified to note, – the strong sides occurred to be prevalent. Also, I would say that the university academic programmes at international level number already 22 and are fully functional. Now, we are trying to do away with all the vulnerable sides in order to be accredited. In 2019, the university shall have several programmes accredited by the Agency of Programmed Accreditation Technologies (ABET), which is good news.

The material was prepared by Nino Kakulia

SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

Maia Toradze

WHEN DID FOREIGN PROFESSORS BEGIN TO READ LECTURES AT TSU?

On the centenary of its founding, Tbilisi State University can take pride in keeping its founders' legacy alive and continuing their deeds – it is still the leading university in Caucasus region in terms of the quantity and quality of scientific research papers. It is a native university for a number of world-famous scientists who started their career at Tbilisi State University. Physicist Gia Dvali, Director of Max Planck Institute (Germany), considers Tbilisi State University as his Alma Mater, and Zaal Kokaia, Professor of Lund University (Sweden) has recently become a head of University Society which intends to contribute to the development of the University.

TOP PERFORMANCE REFLECTED IN STATISTICS

Currently, more than 200 (national and international) research projects are being implemented in fundamental and applied disciplines of Tbilisi State University (most

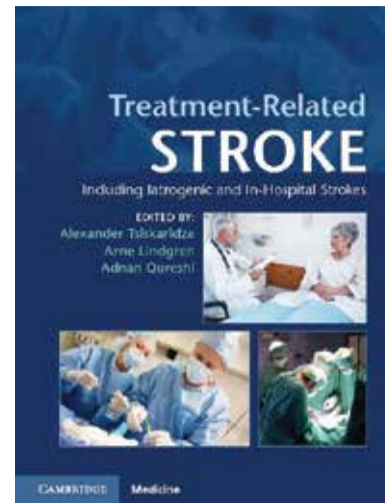
of the grants funded by Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia), providing vital support for developing science and technology.

Since 2017, Tbilisi State University has had impressive results in state scientific grant competition for fundamental research funded by Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia: out of 86 funded projects, 45% was from Tbilisi State University.

Traditionally, young researchers of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University continue to be distinguished leaders in different competitions. Only in 2017, Tbilisi State University MA students authored 15 (50% of winning projects) out of 30 projects winning the Education Research Scholarship Competition of Master students, funded by Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia.

Tbilisi State University maintains a leading position according to the results of Education Research Scholarship Competition of PhD students, as well - out of 40 projects funded, 14 were from Tbilisi State University (35% of the funded projects).

The same applies to funding the young scholars' grant programs. Young scholars of Tbilisi State University authored most of 23 projects winning the competition (26% of the funded projects).

A book published by Cambridge University Press, co-editor Alexander Tsiskaridze

SCIENTIFIC PUBLICATIONS

Particular emphasis should also be placed on scientific research contracted by Tbilisi State University, as it is an obvious indicator for making contribution to integration of research and economics: 163 contracted works were implemented in

2015; the number of such works was 177 in 2016 and reached 200 in 2017. Besides, as Scopus reports, Tbilisi State University has published up to 100 publications in cooperation with industry.

Per Scopus data again, the publications from Tbilisi State University, issued in highly ranked periodicals, is increasing. From 2011 to 2017 3 204 publications were issued on behalf of Tbilisi State University. Research activities of Tbilisi State University, in terms of publications as well as implemented projects, are tightly linked to top universities and scientific centers in the world (as Scopus reports, joint publications are published together with more than 150 international collaborators; besides, up to 3000 foreign scientists are involved in the joint researches).

It is also worth mentioning that Tbilisi State University professors increasingly publish monographs and textbooks abroad. For instance, Treatment-Related Stroke by Alexander Tsiskaridze, Vice-Rector of Tbilisi State University, Professor of Department of Neurology and Neurosurgery, was published by Cambridge University Press (Great Britain) (co-authors of the book are Arne Lindgren, Professor of Lund University (Sweden) and Adnan I. Qureshi, Professor of Minnesota University (USA)).

INTERVIEW

AN INCREASING SCIENTIFIC POTENTIAL OF TSU

What are the scientific-research prospects of Tbilisi State University and what may its role be in the world scientific community. Professor Alexander Tsiskaridze, Vice-Rector for Science, comments:

– Mr. Tsiskaridze, do you believe that Tbilisi State University maintains the course of European education laid in the foundation of University by its founders?

– The university founders, educated in Europe themselves, are actually our contemporaries as far as their views on university development were largely beyond the local thinking. They were aware that science is global and therefore, considered the need for the science and research-based teaching as essential component in the university charter.

Foresights of University founders have already come true – a modern university which claims to be globally acknowledged, must definitely be a research institution. A lot has been done on this direction during the recent years. First and foremost, it is essential that we have appeared in the most prestigious international ranking system – Times Higher Education, according to which, we are among the top one thousand universities around the world. This indicator is not bad, really, and the scientific work conducted at the university has a big share in it.

– Which spheres of research would you single out to be of international quality at university?

– All the disciplines have the projects like this, but the Faculty of Exact and Natural Sciences is distinguished. The studies

conducted at the faculty are increasingly acknowledged by international scientific community. Compared to previous years, a number of articles published in international scientific impact factor journals has considerably increased. This is quite a good indicator.

For this purpose, incorporating of scientific-research units with Tbilisi State University is of great importance, as well. Having very high potential for research they are staffed with high level scientists, whose activities on behalf of University makes the prospects even better.

In addition, we should focus on our scientists being prestigious among international scientific and academic circles. They have an impressive indicator of scientific activity. Even the famous and top universities would be proud of such indicators. We should specially distinguish the scientists working in European Organization for Nuclear Research, and involved in several experiments (ATLAS; CMS).

The main point is that the scientists of Tbilisi State University are largely involved in international collaboration and projects, and their share is increasing. Currently up to 3000 foreign scientists work together with the researchers of Tbilisi State University.

– The quality of scientific research paper is often determined by the significance of the journal itself. How big is the chance for the scientists of Tbilisi State University to publish their papers in top level journals issued by Tbilisi State University? Does the university edit such journals?

– We have some though the number is not impressive.

Alexander Tsiskaridze

The TSU periodicals indicate the level of support and productivity of scientific researches indexed by Scopus or ERIH PLUS. In particular, two journals of I. Vekua Institute of Applied Mathematics of Tbilisi State University (Bulletin of TICMI and Lecture Notes of TICMI) as well as Memoirs on Differential Equations and Mathematical Physics - journal of A. Razmadze Mathematical institute are Scopus indexed journals; on the other hand, Sjani (Thoughts) – journal of Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, the Economist – journal of Paata Gugushvili Institute of Economics are ERIH PLUS indexed. As for Transactions of A. Razmadze Mathematical Institute – journal of A. Razmadze Mathematical institute, it is contained in Science Direct platform of Elsevier.

– Which scientific discovery and research has attracted the attention of world scientific community recently?

– There are many of them, but the most distinguished one is the archeological excavation of Grakliani Hill in Kaspi re-

gion of Georgia. The matter is that two different writings were found in a small temple site of the tenth century BC. This date is very early in terms of writing and correspondingly, it raised lots of questions and a number of historical issues were set forth. This fact and the discovered materials may change the historical narratives about eastern Georgia, in particular the narratives about Kartli.

It should be noted that some of our scientists have been nominated as the best scientists of Georgia for the last two years. In 2016 it was Bezhan Chankvetadze. In 2017 Leval Tielidze, a young scholar of Tbilisi State University Institute of Geography was nominated as the best scientist in Georgian studies. A team of Georgian physicists of Tbilisi State University including Ramaz Lomsadze, Malkhaz Gochitashvili, Roman Kezerashvili and Nugzar Mosulishvili, was acknowledged as the best scientific research team of 2017.

Recent trends observed at Tbilisi State University evidence that we have even more potential to reach higher pinnacles of science. We should never be satisfied with what we have already achieved. Local scientific traditions and schools are important and they should be maintained at all costs. However, limiting ourselves only to these achievements will surely lead to stagnation. We should seek new directions in scientific research, as well as potential foreign partners (as far as the modern science is multinational and it goes beyond any borders) and the joint research studies must be planned in cooperation with them. This is the way for the development of advanced science that Tbilisi State University should follow.

THE POSITIONS OF TSU ACCORDING TO DIFFERENT SYSTEMS OF RANKINGS OF WORLD TOP UNIVERSITIES

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University was ranked the 359th position in the U.S. News & World Report (Clarivate Analytics) rankings of the world top universities in 2017, i.e., it was included in 2% of the world top universities.

According to the data of 2017, Tbilisi State University joined the top 500 universities of the world in ShanghaiRanking's

Global Ranking of Academic Subjects, and the field of Physics at TSU gained N 151-200 position in ShanghaiRanking's Global Ranking of Academic Subjects.

As stated by the information provided by Times Higher Education World University Rankings of the previous year (2016), 980 top universities were selected where TSU was ranked number 801+ position.

INTERNATIONAL RELATIONS AND ASPECTS OF COOPERATION WITH PARTNER UNIVERSITIES

Tamar Dadiani

WHEN DID FOREIGN PROFESSORS BEGIN TO READ LECTURES AT TSU?

From the first years of establishment of the Tbilisi State University the founders of the university tried to gain support from the International University Community and gain its place on the world arena.

The well-known European high institutions also invited TSU delegations at the jubilee or scientific events. Yet in 1924, Professor Grigol Tsereteli was invited and attended the 700th anniversary of the University of Naples. He, in the name of the Tbilisi University handed congratulation message prepared by Painter I. Sharleman to their Italian colleagues.

In the first years of its existence, the founders of the University decided to invite European scientists to Tbilisi State University. In 1919, the Council of Professors unanimously approved the request of the Faculty of Rhetoric – to invite an American orientalist, specialist in Georgian studies, deputy professor R.P. Blake to the Department of Byzantine history. Blake, who had expressed willingness to serve in the newly established Georgian university. For a short time he delivered lectures in the History of Byzantium and in the Greek language.

In 1920, at the TSU Professors' Council meeting the issue was brought up to invite the well-known professors from European leading universities, including: Professor Jean L. Jero; from Clermont University; Doctors: Alexander Nathanson, E. Oethel, Gustav Hase, Max Müller; Professors from Tubingen University: Richard Fogel, Prell and others. Besides Blake, who studied with Niko Mari and Ivane Javakhishvili. No foreigners could come.

Under the agreement the invited professors took on obligation to deliver lectures in a foreign language (with assistance of translator) at Tbilisi State University for 2 years. But after two years, at the request of Rector Ivane Javakhishvili, they were obliged to read a lecture in the state language, in Georgian language.

SCIENTIFIC CONTACTS WITH FOREIGNERS

The scientific contacts of Tbilisi State University with foreigners became especially active since the 60s of the 20th century. In 1968 the Department of Scientific and Cultural Relations with Foreign Countries was founded at the University, which in 2005 was established as a separate administrative unit – TSU department of Foreign Relations. The priority of its activities is to make close contacts between TSU and the world universities, scientific-research and educational centers, which, mostly are implemented through joint projects and exchange programs of students, young scientists, professors. Accordingly, the Department is a mediator, through which the university is linked to the outside world, which is vital for any high educational institutions in the age of globalization.

Tea Gergedava, Head of TSU Department of Foreign Relations is talking about the partnership with international educational and scientific institutions.

"The first international partner of the University is the Friedrich Schiller University Jena (Germany), with which the Memorandum of Cooperation was signed 52 years ago. Since then, TSU constantly tries to attract international partners and by today, we have signed a bilateral cooperation agreement with 180 higher education institutions of 50 countries. These countries are: Austria, Azerbaijan, Albania, Argentina, USA, Belarus, Germany, Russia, Spain, Estonia, Turkey, Japan, India, Indonesia, Iran, Ireland, Israel, Italy, Cyprus, Colombia, South Korea, Latvia, Lithuania,

Luxembourg, Moldova, Macedonia, Malaysia, Norway, Poland, Portugal, Romania, Greece, South Africa, France, Syria, Armenia, Ukraine, Hungary, Kazakhstan, Qatar, Sweden, Switzerland, Czech Republic, China, and Holland.

It's difficult to distinguish one or two especially active partners from such a large group of friends; for example, I can list the universities we have a permanent cooperation with: Jena, Saarland, Tartu, Vilnius, Porto, Corona and Paris 8. The cooperation area includes both double degree programs, as well as mobility programs of students, professors and staff, support for institutional development projects, joint research grants, efficient support in sharing the best practice of university management, etc."

It should be noted that Tbilisi State University is a member of the following networks: Association of European Universities, International Association of Universities; Black Sea Universities Network Francophone Universities Agency and European Association of Erasmus Coordinators.

In October 2012 based on the mutual agreement of Tbilisi State University and Ministry of Foreign Affairs of Portugal the Agreement on establishment Portugal Language Centre at Tbilisi State University was signed. The Center provides TSU employees and students as well as wide community to learn about the culture, literature and language of Portuguese speaking countries. At present, the Center with the TSU Foreign Relations Department works on the project "Erasmus+" program in Portugal.

THE EXCHANGE PROGRAMS OPERATING WITHIN THE BILATERAL COOPERATION SCOPES

Today it has become a tendency that the education acquired in foreign universities will definitely become a guarantee of success in Georgia, which of course reflects the truth. Such a possibility is given by the Tbilisi State University and the "Erasmus+" which is funded by European Commission or bilateral exchange programs that have been operating in the university since 2007 and are aimed at modernization of education, and increase of knowledge and employment levels. The main point is to have a motivation and desire to learn and gain the foreign experience.

The bilateral exchanges in TSU have been carried out since the 60s of the last century. As for the Erasmus+ exchange

mobility programs financed by the European Commission with the participation of Tbilisi State University since 2015 has funded 121 projects, which is the best result not only in Georgia but in the region, as well.

Tea Gergedava: "The exchange programs have always taken a prominent place among TSU priorities; however, the Bologna process has given absolutely different shape and scale to these activities.

During the last 10 years 1226 students continued their studies in partner European and Asian universities with full or partial financing. As for the exchange programs funded by the European Commission, since 2007 we have been able to offer fully funded mobility for the students of all levels, researchers and academic and administrative personnel within the framework of "Erasmus Mundus" program.

Since 2015, new "Erasmus+" international credit-mobility program has been launched in TSU. The number of the contracts of Erasmus+ international credit-mobility exceeded 120.

The increasing interest of students and staff towards exchange programs is confirmed by the fact that 1024 students have registered for institutional tests of foreign languages organized for mobility in spring semester of the current academic year and autumn semester of 2018/2019 academic year. Finally, we received applications of about 400 students, among them 111 students received a scholarship from partner European Universities for mobility in spring semester of 2017/2018 academic year or autumn semester of 2018/2019 academic year.

Here we can say that this is not a complete data. At this stage only applications for scholarship on Erasmus+ International credit-mobility program have been completed. The exchange programs operating within bilateral cooperation will be announced later and approximately 40 partially funded scholarships for Bachelor's and Master's educational program students will be granted.

In the coming months we plan to apply for financing of 2018-2020 years in up to 80 universities. Consequently, we expect to have an opportunity to offer more than 100 new scholarships to students of all three levels and personnel of TSU within "Erasmus+" program. If we take into account the programs within the framework of bilateral cooperation, we get approximate 150 scholarships for the 2018/2019 academic year in total.

It should also be noted that in the last 6 years the number of funded mobility for all categories of beneficiaries (student, professor, administration) of TSU has been increased four times. During the last three academic years, up to 200 mobility scholarships have been awarded to professors. At the same time, TSU hosted 122 foreign professors and researchers. We also work intensively with our European colleagues to submit applications for the current competition of mobility and institutional development projects".

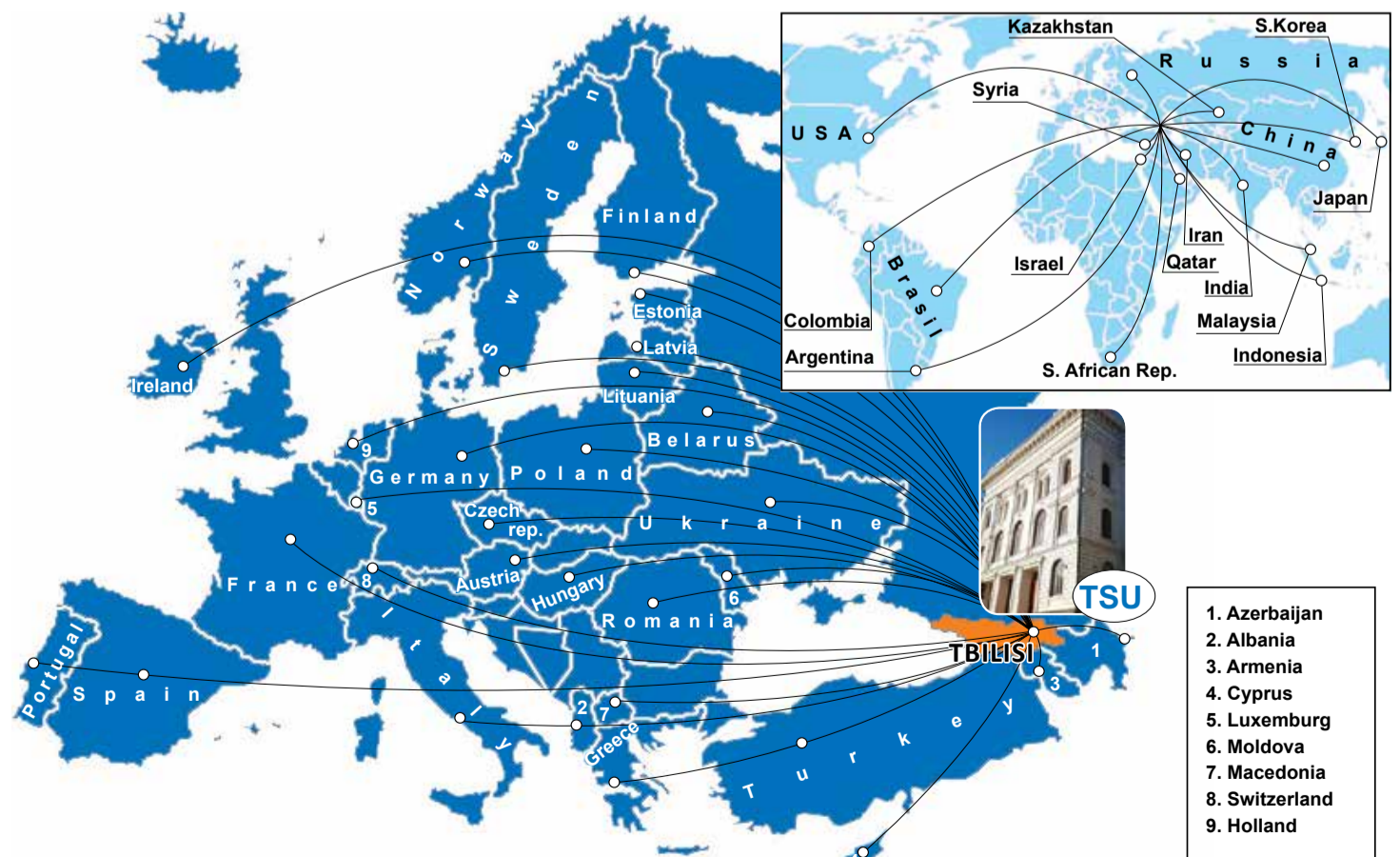
FOREIGN LANGUAGE PROGRAMS OF THE UNIVERSITY

The foreign language programs of Tbilisi State University support Georgian students to be integrated in the European educational space and to get European education; the mentioned language programs have three levels. The Bachelor's students have the opportunity to learn French-speaking Bachelor Program - Informatics; Master's students – the following foreign programs: Eurasia and Caucasus Studies; Economics; European Studies (Interdisciplinary Program on the European Union); TSU and the German University of Administrative Sciences (Speyer), the joint interdisciplinary program of "Public Administration" and Cologne Master's program "Master of Law". For PhD students, TSU has a joint French-language Doctoral Program "European Literature". These programs allow Georgian students to get high quality education.

Foreign partners are also encouraging the integration of Tbilisi State University in European educational space. The interest in partnership relationship of the prestigious universities of foreign countries with TSU is increasing day-to-day.

Tea Gergedava: "We have a lot of suggestions on the partnership in institutional development and international credit-mobility programs, as well as joint Master's and Cotutelle doctoral programs; the negotiations on the establishment of one of the prestigious European Research Unions Hub at TSU are under way. It is a remarkable fact that our application on membership in UNICA network is on the final stage of its discussion; in parallel we are also working on the application of membership of another influential union of universities.

More partners! More Deep and Comprehensive Collaboration Forms! – These are important priorities for our work!"

THE SUCCESSFUL COMING GENERATION

Giorgi Kachlishvili

Alexander Saatashvili

Mariam Rogava

Salome Shubladze, Revaz Tkemaladze and David Javakhishvili

Nato Oboladze

Tbilisi State University has more than 300 000 alumni. Many of them have made major contributions to the development of scientific fields and vitally important spheres in Georgia and beyond. One part of TSU graduates currently run important state offices and carry out highly responsible work. Therefore, we may say that Tbilisi State University brings up people who define the pace of development of governmental, non-governmental, civil or scientific sectors. It points out to the fact that it is the first university of the country that "trains" the successful army of the country. History constantly repeats itself, and even now new faces emerge whose names will probably resound in the future. Tbilisi State University has never experienced a lack of successful students and today we want to single out those young people who fill the 100 years' old university with pride.

The fact that TSU is number one choice for the students with the best scores at the Unified National Exams of Georgia has become a tradition. In 2017 Mariam Rogava got the highest scores at the entrance examinations and now she is the first-year student at the Department of Physics, Faculty of Exact and Natural Sciences. Now Mariam studies at the department of Physics but she had won success back at school.

This is what she said when we asked her why she chose Tbilisi State University: "I chose Tbilisi State University, because on the one hand it is prestigious, and on the other hand, it was my teachers' advice. Before making this choice I got acquainted with the curriculum and liked it. I know that TSU has numerous international student exchange programs, which is a great advantage compared to other higher education institutions."

TSU Rector's tradition of selecting scholarship holders is carried on and scholarships are granted to students distinguished by several virtues: in 2017-2018 the Rector's scholarship was awarded to Aleksandre Saatashvili, who won a prize at the International Olympiad in Mathematics. He too, is the first year student at the Department of Physics of the Faculty of Exact and Natural Sciences. Aleksandre is not planning to continue his studies abroad yet, though he intends to participate in students' international exchange programs. Neither has he made any precise plans for the future, however, he thinks he won't be able to fully realize his abilities only in Georgia. As regards the Rector's scholarship, he says, Tbilisi State University welcomed him with an unexpected and pleasant surprise.

Tbilisi State University team of three students – Salome Shubladze, Revaz Tkemaladze and David Javakhishvili – won the All-European International Humanitarian and Refugee Law Moot Court Competition.

It was the first case of Georgian students' participation in this competition and winning the first prize was of great importance. In addition to winning the competition in a team, Revaz Tkemaladze won the Best Speaker of the Competition Award in the final round. Other participants of the contest were Law schools from Athens, Warsaw, Budapest and other European universities. The preparatory stage of TSU students took 2 months. They were coached by Saba Pipia – TSU PhD and Assistant of International Law Institute of the TSU Faculty of Law, as well as TSU professors and PhD students, namely, Professor Ketevan Khutsishvili, lecturers – Natia Kalandarishvili and the Institute's PhD Onisime Tskhomelidze. The Academician Levan Aleksidze provided transportation of the team to the contest. Team members are deeply grateful to the Faculty of Law at TSU International Law Institute, as the knowledge acquired in different fields of Law was of great support, which even surprised some members of the jury.

At present, in parallel with university studies, Salome Shubladze and Revaz Tkemaladze are sent out on placement for training to the Georgian Ministry of Justice. As regards their future plans, David Javakhishvili and Salome Shubladze will participate in Jean-Pictet International Competition; Revaz Tkemaladze will join the competition of the International Criminal Court Imitated Court Processes (ICC).

NASA Engineering Fellow Rob Manning, who intends to travel to Mars got inter-

ested with Giorgi Kachlishvili's project – Innovative Air Cosmic Technologies. Giorgi is a four year student at the Department of Physics of the Faculty of Exact and Natural Sciences.

"We invented a special space vehicle – Mars rover and orbital accelerator system. With them it will be possible not only to deliver solid cargo to the Mars but to repeatedly return to the earth, as well. The orbital accelerators are disposed on the orbits of the earth and Mars. On the orbital accelerators the space vehicles will accelerate and slow down with the solar energy at the necessary moment. As a result, 70% of the fuel to complete the cycle of reaching Mars and getting back to the earth falls to the share of solar energy. About 24-27 months later, when the space vehicle gets back to the earth, the orbital accelerators will return to the initial orbit," said the project leader, Giorgi Kachlishvili.

Currently the young innovator is in correspondence with the NASA Engineering Fellow discussing the prospects of his future cooperation with the NASA. At the same time, Giorgi is cooperating with a German company. "One of the directions we are working on is the engine which will be applicable both for motorcars and various types of power stations," said G. Kachlishvili.

P.S. The number of successful students in terms of education and research work is far more than mentioned above. Based on the recent data, there are 215 students at TSU whose average GPA is 4.0.

TSU GRADUATE EMPLOYABILITY INDICATOR OF 2014-2017 YEARS

Tamar Dadiani

It's vital for TSU to facilitate employability for students and graduates. In January 2018, in order to study and estimate the employment indicator, TSU Student Career Services surveyed TSU doctorate students who graduated from different faculties in 2014/2015, 2015/2016 and 2016/2017 years. In 2014-2017 a total of 115 students took the doctoral degrees; however, only 77 postgraduates (67%) participated in the survey.

According to the results of the survey, 97.4 %, (i.e. 75 graduates) have been employed; 2.6 %, (2 students) have not been employed. 90.7% (i.e. 68 graduates) work in their professional field, and 9.3% (7 graduates) got jobs in a different field.

Another purpose of the survey was to reveal the statistics of the doctoral graduates

who work in their professional field. According to Khatuna Tskhadadze, the head of TSU Career Development Center, the results of the study of 2014-2017 years have been distributed among the faculties in the following way.

A total of 52 graduates took different Doctoral programs at the faculty of Humanities, out of which 31 have been surveyed. (Unfortunately, the rest of the graduates were unavailable for the survey).

Question – Are you employed? was answered by 30 graduates (96.8%) positively and by 1 (3.2%) - negatively. 24 (80%) of the employed work in their professional and 6 (20%) – in a different field.

A total of 18 graduates took doctoral programs at the faculty of Social and Political Sciences, out of which 12 have been surveyed.

The question – Are you employed? was answered positively by 11 (91.6%) graduates

positively and by 1 (8.3%) graduate- negatively. All of the 11 post graduates work in their professional fields.

A total of 16 graduates took doctoral programs at the faculty of Psychology and Educational Sciences, out of which 14 have been surveyed.

The question – Are you employed? was answered positively by the all 14 graduates (100%). 13 graduates (93%) work in their professional and 1 (7%) – in a different field.

A total of 29 graduates took doctoral programs at the faculty of Economics and Business, out of which 20 were surveyed.

The question – Are you employed? was answered positively by the all 20 graduates

(100%), and all of them (100%) work by their profession.

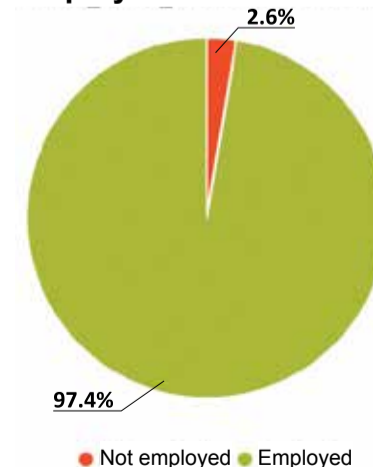
As the above-mentioned data demonstrated, the highest employability indicator (100%) in the professional field was achieved by the graduates from the faculties of Economics and Business, and Social and Political Sciences. They are followed by the post-graduates from the faculties of Psychology and Educational Sciences and Humanities.

Therefore, the holders of the doctoral degrees offered/issued by TSU are highly demanded and competitive professionals on the labour market which is ensured by the academic process focused on high standards and preparation of highly qualified specialists.

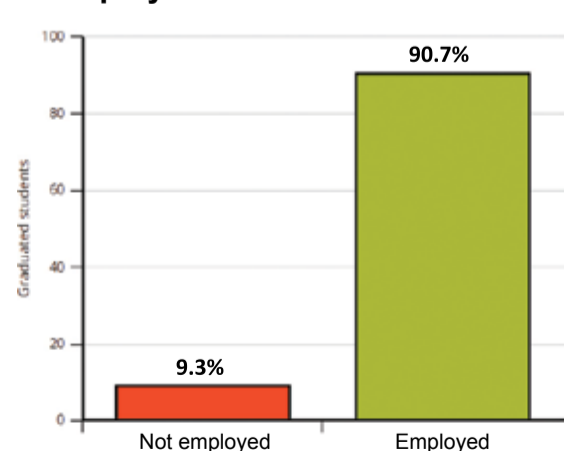

Employment forum in TSU

Employment Rate

Employment in Professional Field

Source: TSU Student Career Development Centre

The insert is translated by the Language Centre, TSU

სამეცნიერო მონაგარი

მაია ბორაძე

100 წლის თავზე უნივერსიტეტს თამამად შეუძლია განაცხადოს, რომ მისი დამფუძნებლების იდეა ცოცხლობს და მათი დაწყებული საქმე გრძელდება — ის დღესაც ლიდერია კავკასიის უნივერსიტეტებს შორის სამეცნიერო კვლევების რაოდენობითა და ხარისხის თვალსაზრისით. ამ უნივერსიტეტს მშობლიურს უწოდებს არაერთი მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერი, რომელმაც სწორედ ამ კედლებში გადადგა პირველი ნაბიჯები. მაქს პლანკის (გერმანია) ინსტიტუტის დირექტორი, ფიზიკოსი გია დვალის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს „ალმა მატერს“ უწოდებს, ხოლო ლუნდის (შვედეთი) უნივერსიტეტის პროფესორი ზაალ კოკაია სულ ცოტა ხნის წინ სათავეში ჩაუდგა საუნივერსიტეტო საზოგადოებას, რომელმაც უნივერსიტეტის განვითარებაში თავისი წვლილი უნდა შეიტანოს.

სტატისტიკაში ასახული წარმატება

თსუ-ში დღესათვის ხორციელდება 200-ზე მეტი (ეროვნული და საერთაშორისო) ფუნდამენტური და გამოყენებითი მიმართულების კვლევითი პროექტი (მათ

შორის, შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებული საგრანტო პროექტების უდიდესი ნაწილი), რომელთაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარებაში.

2017 წელს შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის დაფინანსებით, ფუნდამენტური კვლევებისთვის სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების კონკურსის შედეგად, თსუ-მ შთაბეჭდილი შედეგი აჩვენა: დაფინანსებული 86 პროექტიდან თსუ-მ მოიპოვა 45%.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ახალგაზრდა მკვლევრებიც ტრადიციულად უპირობო ლიდერები არიან სხვადასხვა კონკურსებში. მხოლოდ 2017 წელს, შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მაგისტრანტთა სასწავლო-კვლევითი პროექტების გრანტით დაფინანსების კონკურსის შედეგად გამარჯვებული 30 პროექტიდან 15 პროექტის ავტორი (გამარჯვებული პროექტების 50%) თსუ-ის მაგისტრანტურის სტუდენტები არიან.

თსუ ლიდერია დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამების საგრანტო კონკურსის შედეგების მიხედვითაც — 40 დაფინანსებული პროექტიდან 14 თსუ-მ მოიპოვა (დაფინანსებული პროექტების 35%).

ანალოგიური მდგომარეობაა ახალგაზრდა მეცნიერთა საგრანტო დაფინანსების კუთხითაც. კონკურსში გამარჯ-

ვებული 23 პროექტიდან ყველაზე მეტი პროექტის ავტორი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ახალგაზრდა მეცნიერები არიან (დაფინანსებული პროექტების 26%).

სამეცნიერო პუბლიკაცია

მნიშვნელოვანია თსუ-ის მიერ ხელშეკრულებული განხორციელებული კვლევითი სამუშაოები, რაც კვლევასა და ეკონომიკის ინტეგრირების ხელშეწყობის მკაფიო მაჩვენებელია: 2015 წელს განხორციელდა 163 ხელშეკრულებით გაფორმებული სამუშაო, 2016 წელს — 177, 2017 წელს კი — 200. ამავდროულად, Scopus-ის მონაცემებით, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინდუსტრიასთან თანამშრომლობით გამოქვეყნებული აქვს 100-მდე პუბლიკაცია.

ამავე Scopus-ის მონაცემებით, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან

მაღალრეიტინგულ პერიოდულ გამოცემებში სულ უფრო მეტი პუბლიკაცია ქვეყნდება. 2011-2017 წლებში თსუ-ის სახელით გამოქვეყნდა 3 204 პუბლიკაცია. თსუ-ის კვლევითი საქმიანობა, როგორც გამოქვეყნებული პუბლიკაციების, ასევე განხორციელებული პროექტების ფარგლებში, მჭიდროდაა დაკავშირებული მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებთან და სამეცნიერო ცენტრებთან (Scopus-ის მონაცემებით, ერთობლივი პუბლიკაციები გამოქვეყნებულია 150-ზე მეტ საერთაშორისო კოლაბორატორთან ერთად, ამავდროულად, ერთობლივ კვლევებში ჩართულია 3000-მდე უცხოელი მეცნიერი).

აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ იზრდება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორთა მიერ უცხოეთში გამოცემული მონოგრაფიებისა და სახელმძღვანელოების რიცხვიც. მაგალითისთვის მოვიყვანთ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ვიცე-რექტორის, ნეკროლოგიისა და ნეიროქირურგიის დეპარტამენტის პროფესორის, ალექსანდრე ცისკარიძის წიგნს — „მკურნალობასთან დაკავშირებული ინსულტი“, რომელიც კემბრიჯის (დიდი ბრიტანეთი) უნივერსიტეტმა გამოსცა (ალექსანდრე ცისკარიძესთან ერთად, წიგნს ორი თანავტორი ჰყავს — ლუნდის (შვედეთის) უნივერსიტეტის პროფესორი არნე ლინდგრენი და მინესოტას (აშშ) უნივერსიტეტის პროფესორი ადნან კურემი).

ინტერვიუ

უნივერსიტეტის მზარდი სამეცნიერო პოტენციალი

რა სამეცნიერო-კვლევითი პერსპექტივა აქვს მომავალში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს და რა ნიშნის დაკავებას აპირებს იგი მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოებაში, ამის შესახებ გვესაუბრება რექტორის მოადგილე სამეცნიერო დარგში, პროფესორი ალექსანდრე ცისკარიძე:

— დღეს უკვე რეალობაა ის, რაც ჩვენმა დამფუძნებლებმა საუკუნით ადრე გათვალეს — თანამედროვე უნივერსიტეტი, რომელსაც აქვს პრეტენზია საერთაშორისო აღიარებაზე, აუცილებლად კვლევითი უნდა იყოს. ამ მიმართულებით ბოლო წლებში საკმაოდ ბევრი რამ გაკეთდა. პირველი, რაც უაღრესად მნიშვნელოვანია, ჩვენ გამოვჩინეთ ყველაზე პრესტიჟული საერთაშორისო რანჟინგების სისტემაში — Times Higher Education, რომლის რეიტინგის მიხედვითაც, ჩვენ საუკეთესო უნივერსიტეტების ათასეულში შევდივართ. ეს არცთუ ცუდი მაჩვენებელია და მასში დიდი წილი სწორედ უნივერსიტეტში მიმდინარე სამეცნიერო მუშაობაზე მოდის.

— კონკრეტულად რომელ სფეროებს გამოყოფდით უნივერსიტეტში, სადაც კვლევა საერთაშორისო დონეზე მიმდინარეობს?

— ყველა მიმართულებას აქვს ასეთი პროექტები, მაგრამ განსაკუთრებით უნდა გამოიყოს ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი. აქ განხორციელებული კვლევები სულ უფრო მეტად ცნობადი ხდება საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებისთვის. თუ შევადარებთ წინა წლებს, მაღალი დონის საერთაშორისო სამეცნიერო რეფერირებად ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების რაოდენობა საგრძობლად გაზარდილი — ეს საკმაოდ კარგი მაჩვენებელია.

დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ამ მიმართულებით სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან შემოერთებას. მათ ძალიან მაღალი პოტენციალი გააჩნიათ კვლევისათვის, რადგან დაკომპლექტი-

ბულია მაღალი დონის მეცნიერებით და უნივერსიტეტის სახელით მათი მოღვაწეობა ახალ ჰორიზონტებს აჩენს.

ასევე უნდა გამოვვეთოთ, რომ საერთაშორისო სამეცნიერო და აკადემიურ წრეებში გვყავს ძალიან მაღალი ავტორიტეტის მქონე მეცნიერები. მათი სამეცნიერო აქტივობის ინდექსი შთაბეჭდილია და ეს მაჩვენებელი ზოგიერთი ცნობილი და მონიშნავ უნივერსიტეტისთვისაც კი თავმოყვანილი იქნებოდა. განსაკუთრებით უნდა გამოვყოთ ბირთვული კვლევების ევროპულ ცენტრში (CERN) მომუშავე მეცნიერები, რომლებიც რამდენიმე ექსპერიმენტში (ATLAS, CMS) არიან ჩართულნი.

მთავარი ისაა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერები უკვე მნიშვნელოვნად არიან წარმოდგენილნი საერთაშორისო სამეცნიერო კოლაბორაციებში და პროექტებში და ამ ყველაფერს მზარდი დინამიკის სახე აქვს. დღესათვის 3000-მდე უცხოელი მეცნიერი მუშაობს თსუ-ის მკვლევრებთან ერთად.

— სამეცნიერო კვლევის დონეს ხშირად განსაზღვრავს ჟურნალი, რომელშიც ის იბეჭდება. რამდენად აქვთ თსუ-ის მეცნიერებს საშუალება თავიანთი ნაშრომები გამოაქვეყნონ თსუ-ში გამოქვეყნებად მაღალი დონის სამეცნიერო ჟურნალებში? გვაქვს თუ არა ასეთი ჟურნალები?

— ამგვარი ჟურნალების დიდი რაოდენობა არ გვაქვს, თუმცა გაგვაჩნია.

კვლევების ხელშეწყობისა და პროდუქტიულობის მაჩვენებელია თსუ-ის პერიოდული სამეცნიერო გამოცემები, რომლებიც ინდექსირებულია Scopus-ის ან ERIC PLUS-ის მიერ. კერძოდ, თსუ-ის ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებით მათემატიკის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ორი ჟურნალი („Bulletin of TICMI“ და „Lecture Notes of TICMI“) და ასევე თსუ-ის ა. რაზმაძის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტის ჟურნალი „Memoirs on Differential Equations and Mathematical Physics“ ინდექსირებულია Scopus-ის მიერ, ხოლო თსუ-ის შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ჟურნალი „სჯანი“ და თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონო-

ალექსანდრე ცისკარიძე

მიკის ინსტიტუტის ჟურნალი „ეკონომისტი“ ინდექსირებულია ERIC PLUS-ის მიერ. რაც შეეხება თსუ-ის ა. რაზმაძის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტის ჟურნალს „Transactions of A. Razmadze Mathematical Institute“ იგი განთავსებულია Elsevier-ის ScienceDirect ბაზაში.

— თსუ-ის წიაღიდან რომელმა სამეცნიერო აღმოჩენებმა და კვლევებმა მიიპყრო ბოლო დროს მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოების ყურადღება?

— ასეთი ბევრია, მაგრამ აუცილებლად უნდა გამოიყოს საქართველოში, კასპის რაიონში მდებარე გრაკლიანი გორის არქეოლოგიური გათხრები. საუბარია ძველი ნელთადრიცხვის X საუკუნის მცირე ტაძარზე, რომელშიც ორი ერთმანეთისაგან განსხვავებული დამწერლობის ნიმუშები აღმოჩნდა. ეს არის ძალიან ადრეული თარიღი დამწერლობისათვის და, შესაბამისად, მრავალი კითხვის ნიშანი და მრავალი ისტორიული ხასიათის პრობლემა დადგა. ამ ფაქტმა და აღმოჩენილმა მასალებმა, შესაძლოა, აღმოსავლეთ საქართველოს, კერძოდ, ქართლის ისტორიული ცნობებიც შეცვალოს.

უნდა აღვნიშნო, რომ რამდენიმე ჩვენი მეცნიერი, ბოლო ორი წელია, საქართველოს საუკეთესო მეცნიერად სახელდება, ასეთი იყო 2016 წელს პროფესორი ბეჟან ჭანკვეტაძე, 2017 წელს კი საქართველოს შემსწავლელ მეცნიერებში საუკეთესო მეცნიერად დასახელდა თსუ-ის გეოგრაფიის ინსტიტუტის

ახალგაზრდა მეცნიერი ლევან ტიელიძე; ხოლო 2017 წლის საუკეთესო სამეცნიერო კვლევით ჯგუფად აღიარებულ იქნა თსუ-ის ფიზიკოსთა ერთი ჯგუფი რამაზ ლომსაძის, მალხაზ გოჩიტიშვილის, რომან კეხერაშვილისა და ნუგზარ მოსულიშვილის შემადგენლობით.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბოლო პერიოდის მზარდი ტენდენციები ადასტურებს, რომ ჩვენ გვაქვს პოტენციალი — კიდევ უფრო მაღალ სამეცნიერო სიმაღლეებს შევწვდეთ. უნდა ვეძებოთ სამეცნიერო კვლევის ახალი მიმართულებები, პოტენციური უცხოელი პარტნიორები (თანამედროვე მეცნიერება ხომ მულტინაციონალურია, ის საზღვრებს არ ცნობს) და მათთან თანამშრომლობით უნდა დაიგეგმოს ერთობლივი კვლევები. ეს არის მეცნიერების განვითარების ის გზა, რომელსაც ჩვენი უნივერსიტეტიც უნდა გააყვას.

თსუ-ს პოზიცია მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების რანჟინგის სხვადასხვა სისტემაში

The U.S. News & World Report (Clarivate Analytics)-ის 2017 წლის მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების რანჟინგში ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა 359-ე ადგილი დაიკავა, ანუ ის მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტების 2%-ში მოხვდა.

2017 წლის მონაცემებით, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი შანხაის მსოფლიოს უნივერსიტეტების დარგობრივ რანჟინგში (ShanghaiRanking) მსოფლიოს 500 საუკეთესო უნივერსიტეტს შორის მოხვდა. შანხაის დარგობრივ რანჟინგებში თსუ-ის ფიზიკის მიმართულება 151-200 პოზიციას იკავებს.

Times Higher Education World University Rankings-ის ინფორმაციით, გასული წლის (2016 წ.) რანჟინგებში 980 საუკეთესო უნივერსიტეტი გამოვლინდა, სადაც თსუ-ს 801+ ადგილი ეკავა.

მეცნიერებით აღდგენილი ხილი

ნაბო მოლოაძე

1918

წლის 2 მაისის პროფესორთა საბჭოს სხდომაზე ივანე ჯავახიშვილმა განაცხადა, რომ კავკასიის მთელთა ენების შესწავლა, როგორც ქართული ენის მეცნიერულად შესწავლისთვის, ასევე, პოლიტიკური თვალსაზრისით, მნიშვნელოვანი და პრიორიტეტულია.

შედეგად, საფუძველი ჩაეყარა საუკუნოვან სამეცნიერო-კვლევით პროცესს, რაც დღესაც გრძელდება. მიუხედავად იმისა, რომ 90-იან წლებში და 2008 წელს, კონფლიქტების შედეგად, აფხაზ და ოს ეთნოსთან კავშირი განწყდა, სამეცნიერო კვლევები ცალ-ცალკე, ზოგიერთ შემთხვევაში კი ერთობლივად ხორციელდებოდა. დღეს კი, შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოს აფხაზ და ოს ხალხთან მყარი კავშირი მეცნიერების საშუალებით აქვს. სწორედ ამ კუთხითაა მნიშვნელოვანი ის ფაქტი, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო კვლევით ცენტრსა და ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა სამეცნიერო კვლევით ცენტრში აქტიური სამეცნიერო მუშაობა მიმდინარეობს.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 1918 წლის პროფესორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით, აფხაზური ენის კურსი პეტრე ჭარაიას უნდა წაეკითხა, მაგრამ, საბოლოოდ, ეს მისია დიმიტრი გულიამ ითავა, რომელიც აფხაზური სალიტერატურო ენის დამფუძნებლად ითვლება. აფხაზური ენის სამეცნიერო შესწავლა თსუ-ის დაარსებიდანვე სიღრმისეულად მიმდინარეობდა, შემდეგ ეს ტრადიცია კავკასიური ენების კათედრაზე პროფესორმა ქეთევან ლომთათიძემ განაგრძო. აქვე აღინიშნება ცნობილი სპეციალისტები რუსუდან ჯანაშია, თეიმურაზ გვანცელაძე, ნანა მაჭავარიანი... 90-იან წლებში, კონფლიქტის შემდეგ, აფხაზებთან კავშირი განწყდა, თუმცა ორივე მხარე აფხაზური ენის, კულტურისა თუ ისტორიის კვლევისა და სწავლების პროცესს დამოუკიდებლად განაგრძობდა.

ამჟამად, თსუ-ის ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის წევრები აფხაზ მეცნიერებთან აქტიურად თანამშრომლობენ და, შედეგად, რამდენიმე მნიშვნელოვანი გამოცემაც დაიბეჭდა: მაგალითად, პირველად ისტორიაში — „ქართულ-აფხაზური სასაუბრო“, „აფხაზური ლეგენდა აბრსკილზე“, „ნართების ეპოსი — 99 ნართი ძმა და და“, „აფხაზური ზეპირმეტყველების გაკვეთილები“. 10 წლიანი მუშაობის შედეგად, აფხაზური მხარის თხოვნით, გამოიცა ფოტო-ალბომი — „აფხაზეთი XIX საუკუნე“, აფხაზებთან

„ქართული უნივერსიტეტი. პროფესორთა საბჭოს სხდომის დღიური. 1918 წლის 2 მაისი.

განაჩენი: მიღებულ იქნეს ზომები მთელთა ენების შესასწავლად, მომავალ ენკენისტიდანვე დაიწყო ოსური ენის სწავლება და ამ საქმის ხელმძღვანელობა მიენდოს პროფესორის მოადგილეს გ. ახვლედიანს (აგრეთვე აფხაზური ენისა, მოწვეულ იქმნას პ. ჭარაია). შემდეგ თანდათანობით, სამეცნიერო ძალთა და საშუალებათა მიხედვით მოეწყოს დაღესტნისა და საჩაჩნოს ენების შესწავლა“.

„პროფესორთა საბჭოს ოქმები, 1917-1926“.

ერთად ითარგმნა და გამოიცა საქართველოს კონსტიტუცია, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია და სხვადასხვა ნორმატიული აქტები. ეს ყველაფერი დაიბეჭდა აფხაზურ ენაზე. აღსანიშნავია, რომ ყველა ჩამოთვლილი გამოცემა ენგურს იქითაც გავრცელდა.

გვესაუბრება ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის თანამშრომელი, კავკასიოლოგი ლეილა აპიძე: „საქართველოს კონსტიტუციით აფხაზურ ენას სახელმწიფო სტატუსი მიენიჭა, რაც იმას ნიშნავს, რომ ქვეყანამ სახელმწიფო ვალდებულება აიღო აფხაზური ენისა და, საერთოდ, აფხაზური ეთნო-კულტურული სივრცის შენარჩუნებასა და განვითარებაზე. ამავე პერიოდში სამოქალაქო სექტორმა დაიწყო აფხაზეთის ომის გამომწვევი მიზეზების ძიება და შესწავლა. მე მხედველობაში მაქვს ზურაბ შენგელიას საავტორო „აფხაზური ენის სახელმწიფო სტატუსის დამკვიდრების“ პროგრამა, რომლის ბაზაზეც, ჯერ კიდევ 1999 წელს, ქართველებისა და აფხაზების მიერ ერთობლივად დაფუძნდა არასამთავრობო ორგანიზაცია — „ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა ინსტიტუტი“; გამოიცა აფხაზური ლიტერატურა; შეიქმნა ქართულ-აფხაზური სასაუბრო და ამ პროექტებში აქტიურად ჩაება აფხაზური მხარე. შედეგად, დაგროვდა გამოცდილება. აი, ამ დროს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა, როგორც ყოველთვის, თავის თავზე აიღო ამ მიმართულებით მეცნიერული კვლევა და თავის წილში 2008 წელს დააფუძნა ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, რომელსაც წელს 10 წელი უსრულდება. ამჟამად, ცენტრი ხელმძღვანელობს პროგრამას — „გავიცნოთ აფხაზეთი“, რომელშიც მონაწილეობენ საქართველოს მეცნიერებთა ეროვნული აკადემიის აფხაზური ენისა და კულტურის კომისია და ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა ინსტიტუტი. პროგრამის მიზანია — მოამზადოს საფუძველი აფხაზური ენციკლოპედიის შესაქმნელად. პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს აფხაზური ზეპირმეტყველების სწავლება ცენტრის თანამშრომლის ესმა კოკოსკერიასა და ჩემი ავტორობით შექმნილი სახელმძღვანელოებით. ამავე პროგრამის ფარგლებში გამოიცა ფოტო-დოკუმენტების ალბომი — „აფხაზეთი XIX საუკუნე“. მისი შემდგენელი ჩვენი თანამშრომელი თეო გიცბაა. უახლოეს მომავალ-

ში კვლავ ამუშავდება აფხაზურენოვანი ინტერნეტ-რადიო „ჰარა“, რომლის აპარატურა შეიძინა და დაამონტაჟა ევროკავშირის მონიტორინგის მისიამ საქართველოში. გარდა ამისა, გვაქვს ყოველწლიური მივლინებები აფხაზეთში იქაურ არქივებში, მუზეუმებში და კერძო კოლექციებში სამუშაოდ, რომელსაც ხელმძღვანელობს ქალბატონი ნინო ბერძინიშვილი“.

დღეს ცხინვალის უნივერსიტეტში ბევრი მეცნიერი მოღვაწეობს, რომელმაც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი დაამთავრა. პოლიტიკურმა კონფლიქტებმა პირველ ქართულ უნივერსიტეტში დამყარებული სამეცნიერო, მეგობრული, ადამიანური ურთიერთობები მნიშვნელოვნად დააზიანა, თუმცა ბოლომდე მაინც ვერ მოშალა. აკადემიკოსი ნაფი ჯუსოთი „ოსურ-ქართული ლექსიკონის“ წინასიტყვაობაში აღნიშნავს: „ჩვენს ხალხებს წარსულში მეზობლურად, მეგობრულად უცხოვრიათ, რაკი ეს ასეა, მაშინ დღესაც, ჩვენს დროშიც, ჩვენს შემდეგაც საჭიროა კეთილმეზობლური ცხოვრებისა-კენ სწრაფვა: მტრობითა და ბოროტებით ხომ არავის არაფერია მოუგია“. ოს მეცნიერთა ნაწილი თსუ-ის ქართულ-ოსურ სამეცნიერო კვლევით ცენტრში მოღვაწე მეცნიერებთან ერთად კვლევით საქმიანობას განაგრძობს. ქართულ-ოსური თანამშრომლობის ფარგლებში არაერთი მნიშვნელოვანი გამოცემა მომზადდა. აღსანიშნავია, რომ წიგნების უმეტესობა ქართულ-ოსური სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორის, პროფესორ ნაირა ბეპიევის ავტორობით, რედაქტორობით ან თანაავტორობით არის გამოცემული: „ოსური ფოლკლორი“ (ამ წიგნის პრეზენტაცია 2002 წელს ცხინვალში ჩატარდა), „ოსური ზეპირსიტყვიერება“ (2005 წ.), „ქართული მწერლობის ანთოლოგია“ (ოსურ ენაზე), „ოსური მწერლობის ანთოლოგია“ (ქართულ ენაზე, 2007 წ.), „ოსური თქმულებები“ (2009 წ.), „ქართულ-ოსური და ოსურ-ქართული ლექსიკონი“ (პირველად გამოიცა 2012 წ. მთავარი რედაქტორი ნაირა ბეპიევი, რედაქტორები: ნაფი ჯუსოთი, თემურლან გურიევი, ავთანდილ არაბული, ნინო პოპიაშვილი), „ნართების ეპოსი“ (2015 წ.), „ქართულ-ოსურ-რუსულ-ინგლისური და ოსურ-ქართულ-რუსულ-ინგლისური სასაუბრო“ აუდიო დისკთან ერთად (2017 წ.), „ნართების ეპოსი ბავშვებისთვის“ (2017 წ.), „ოსური ენის პრაქტიკული გრამატიკა“ (2017 წ.) და სხვ. ყველა ეს წიგნი ქართველ და ოს მეცნიერებთან თანამშრომლობით არის მომზადებული და გამოცემული. ამ წიგნების გამოცემის მხარდამჭერები სხვადასხვა დროს იყვნენ: საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ევროკავშირისა და გაეროს განვითარების ფონდის პროგრამა „COBERM“ და სხვ. მნიშვნელოვანია, რომ ყველა ეს წიგნი ქართულ და ოსურ ენებზეა გამოცემული.

„უფროსი თაობის ქართველები და ოსები ძალიან ახლოს იყვნენ ერთმანეთთან, დღევანდელი ახალგაზრდობა კი გაუცხოებულია. ტრადიციული სამეცნიერო ურთიერთობის აღდგენის მიზნით, ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი ყოველწელს აწყობს საერთაშორისო კონფერენციებს, რომელშიც, ქართველ მეცნი-

ერებთან ერთად, მონაწილეობას იღებენ სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსული მეცნიერები: ჩრდილოეთ კავკასიიდან, რუსეთიდან, იტალიიდან და სხვ. ამ კონფერენციის ერთ-ერთი მიზანი ქართველი და ოსი ახალგაზრდა მეცნიერების ჩართულობა და დაახლოებაცაა“, — განაცხადა თსუ-ის ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა, პროფესორმა ნაირა ბეპიევა.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში აღზრდილი მეცნიერები დღემდე მოღვაწეობენ სოხუმის, ცხინვალისა თუ ჩრდილოეთ კავკასიის კვლევით ინსტიტუტებში. ახსოვთ და პატივისცემით მოიხსენიებენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, როგორც ერთიანი კავკასიური იდეის მატარებელ პირველ სასწავლო-სამეცნიერო ცენტრს.

„თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი გახდა კავკასიური კვლევების ნამდვილი და ყველას მიერ აღიარებული ცენტრი, რომელმაც ჯერ კიდევ 1920-იან წლებში კავკასიის მთის ხალხების ენებისა და ისტორიის ფართომასშტაბიანი და მიზანმიმართული შესწავლა წამოიწყო. ზუსტად მაშინ დაიწყო ჩრდილოეთ კავკასიაში სამეცნიერო ექსპედიციები, რომლებიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ იყო ორგანიზებული (ს. ჯანაშია, ა. ჩიქობავა, ვ. თოფურია, კ. ლომთათიძე)...

კავკასიური ენათმეცნიერების განვითარებისთვის მნიშვნელოვან ეტაპს წარმოადგენს 1933 წელი, როდესაც, იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერების სამეცნიერო სკოლის დამფუძნების არნოლდ ჩიქობავას (1898-1985 წ.წ.) ინიციატივით, კავკასიური ენების კათედრა (ამჟამად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კავკასიოლოგიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი) შეიქმნა. რთულია შეაფასო ის უდიდესი წვლილი, რომელიც კათედრამ შეიტანა კავკასიური ენების ლინგვისტიკის განვითარებაში. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ კავკასიის მთის ხალხების ბევრმა წარმომადგენელმა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მიიღო უმაღლესი განათლება და გაიარა სამეცნიერო მომზადება, მათ შორის გახლავართ მეც — ამ ფრაზების ავტორი. მე ყოველთვის თან მდევს ღრმა მადლიერების გრძობა ჩემი ალმა მატერის, ჩემი მასწავლებლების, ჩემი ახალგაზრდობის ქალაქის — თბილისისა და საქართველოს მიმართ“, — ასე აფასებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის როლს თსუ-ის კურსდამთავრებული (1957 წ.), დაღესტნის სამეცნიერო ცენტრის ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორი, პროფესორი ისა აბდულაევი.

ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევით ცენტრში

პარტნიორობი სართავორისო ასკარაზო

თამარ ღაღინი

როდინა კითხვობადან ლაქცივას თსუ-ში უცხოელთა პროფესორები?

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების პირველი წლებიდან უნივერსიტეტის ფუნქციონირებას უზრუნველყოფდა უნივერსიტეტის საერთაშორისო სა- უნივერსიტეტო თანამშრომლობის მხარდაჭერის მოპოვებას და მსოფლიო ასპარეზზე საკუთარი ადგილის დამკვიდრებას. ევროპის ცნობილი უმაღლესი სასწავლებლები საიუბილეო თუ სამეცნიერო ღონისძიებებზე თსუ-ის დელეგაციებსაც იწვევდნენ. ჯერ კიდევ 1924 წელს, მინვეის თანახმად, პროფესორი გრიგოლ წერეთელი ნეაპოლის უნივერსიტეტის 700 წლის იუბილეზე გაემგზავრა. მან, თბილისის უნივერსიტეტის სახელით, იტალიელ კოლეგებს მხატვარ ი. შარლემანის მიერ დამზადებული მილოცვის ადგილი გადასცა.

არსებობის პირველ წლებშივე უნივერსიტეტის დამფუძნებლებმა გადაწყვიტეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ევროპული მეცნიერებები მოეწვიათ. 1919 წელს პროფესორთა საბჭომ ერთხმად დაამტკიცა სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის შუამდგომლობა — ბიზანტიის ისტორიის კათედრაზე პროფესორის მოადგილედ მოენიშნათ ამერიკელი ორიენტალისტი, ქართველოლოგი რ.პ. ბლეიკი, რომელმაც თავად გამოთქვა სურვილი ახლად შექმნილ ქართულ უნივერსიტეტში ემსახურა. ის მცირე ხნით კითხულობდა ლექციებს ბიზანტიის ისტორიასა და ბერძნულ ენაში.

1920 წელს, თსუ-ის პროფესორთა საბჭოს სხდომაზე დაისვა საკითხი, რომ ევროპის წამყვანი უნივერსიტეტებიდან ცნობილი პროფესორ-მასწავლებლები მოეწვიათ, მათ შორის: კლერმონის უნივერსიტეტის პროფესორი ჟან. ლ. ჟირო; დოქტორები: ალექსანდრე ნათანსონი, ე. ოთელი, გუსტავ პასე, მაქს მიულერი; ტიუბინგენის უნივერსიტეტის პროფესორები: რიხარდ ფოგელი, პრელი და სხვა. გარდა ბლეიკისა, რომელიც ნიკო მართან და ივანე ჯავახიშვილთან მეცადინეობდა, ვერც ერთი უცხოელის ჩამოსვლა ვერ მოხერხდა.

მონვეული პროფესორები, ხელშეკრულების თანახმად, იღებდნენ ვალდებულებას თბილისის სახელმწიფო უნივერსი-

ტეტში 2 წლის განმავლობაში წაეკითხათ ლექციები უცხო ენაზე (თარჯიმანის დახმარებით). ხოლო 2 წლის შემდეგ, რექტორის ივანე ჯავახიშვილის მოთხოვნით, ისინი ვალდებულნი ხდებოდნენ ლექცია სახელმწიფო ენაზე ანუ ქართულად წაეკითხათ.

სამეცნიერო კავშირები უცხოეთთან

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო კავშირები უცხოეთთან მე-20 საუკუნის 60-იანი წლებიდან განსაკუთრებით აქტიური ხდება. 1968 წელს უნივერსიტეტში შეიქმნა საზღვარგარეთის ქვეყნებთან სამეცნიერო და კულტურული ურთიერთობების განყოფილება, რომელიც 2005 წელს ცალკე ადმინისტრაციულ ერთეულად — თსუ-ის საგარეო ურთიერთობის დეპარტამენტად ჩამოყალიბდა. მისი საქმიანობის პრიორიტეტს წარმოადგენს თსუ-სა და მსოფლიოს სხვა უნივერსიტეტებსა და სამეცნიერო-კვლევით თუ საგანმანათლებლო ცენტრებს შორის მჭიდრო კონტაქტების ჩამოყალიბება, რაც, უმრავლეს შემთხვევაში, ერთობლივი პროექტებითა და სტუდენტების, ახალგაზრდა მეცნიერებისა და პროფესორ-მასწავლებლების გაცვლითი პროგრამებით ხორციელდება.

უცხოეთის სასწავლო-სამეცნიერო უმაღლეს დაწესებულებებთან პარტნიორობის შესახებ გვესაუბრება თსუ-ის საგარეო ურთიერთობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი **თია ბერბედავა**:

„უნივერსიტეტის პირველი საერთაშორისო პარტნიორი ფრიდრიხ შილერის სახელობის იენის უნივერსიტეტი (გერმანია), რომელთანაც თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმს 52 წლის წინ მოეწერა ხელი. მას შემდეგ თსუ მუდმივად ცდილობდა საერთაშორისო პარტნიორების მოზიდვას და დღეს, ჩვენ, ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულება გააქვს გაფორმებული 50-მდე ქვეყნის 180 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებასთან. რთულია მეგობართა ასეთ დიდ ჯგუფში ერთი ან ორი განსაკუთრებით აქტიური პარტნიორი გამოყო, მაგალითისთვის შემიძლია ჩამოვთვალო ისეთი უნივერსიტეტები, რომლებთანაც მუდმივი თანამშრომლობა გააქვს, ესენია: იენის, ზაარლანდის, ტარტუს, ვილნიუსის,

პორტოს, კორუნას და პარიზი 8 უნივერსიტეტები. მათთან თანამშრომლობის არეალი მოიცავს როგორც ორმაგი ხარისხის მიმნიჭებელ პროგრამებს, ასევე სტუდენტების, პროფესორ-მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციის წარმომადგენლების მობილობას, მხარდაჭერას ინსტიტუციური განვითარების პროექტებში, ერთობლივ კვლევით გრანტებს, ქმედით მხარდაჭერას უნივერსიტეტის მართვის საუკეთესო გამოცდილების გაზიარებაში და ა.შ.“

ალსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი არის შემდეგი ქსელების წევრი: ევროპული უნივერსიტეტების ასოციაცია, უნივერსიტეტების საერთაშორისო ასოციაცია; შავი ზღვის უნივერსიტეტების ქსელი; ფრანკოფონიის საუნივერსიტეტო სააგენტო და ერაზმუსის კოორდინატორთა ევროპული ასოციაცია.

2012 წლის ოქტომბერში, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და პორტუგალიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ერთობლივი შეთანხმების საფუძველზე ხელი მოეწერა შეთანხმება თსუ-ში პორტუგალიური ენის ცენტრის გახსნის შესახებ. ცენტრი საშუალებას აძლევს თსუ-ის თანამშრომლებსა და სტუდენტებს, ასევე ფართო საზოგადოებას, გაი-ლრმავონ ცოდნა პორტუგალიურად მოსაუბრე ქვეყნების კულტურის, ლიტერატურისა და ენის შესახებ. ამჟამად, ცენტრი თსუ-ის საგარეო ურთიერთობის დეპარტამენტთან ერთად მუშაობს პროექტზე — „ერაზმუს“-ის პროგრამა პორტუგალიაში.

ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში მოქმედი გაცვლითი პროგრამები

დღეს ტენდენციად იქცა, რომ უცხოეთის უნივერსიტეტებში მიღებული განათლება აუცილებლად გახდება წარმატების გარანტი საერთაშორისო, რაც საფუძველს მოკლებული ნამდვილად არ არის. ასეთ შესაძლებლობას მათ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული „ერაზმუს“-ის ან ორმხრივი გაცვლითი პროგრამები აძლევს, რომლებიც უნივერსიტეტში 2007 წლიდან მოქმედებს და მიზნად ისახავს განათლების მოდერნიზებას, ცოდნისა და

დასაქმების დონის ამაღლებას. მთავარია, იყო მიზანდასახული და გააჩნდეს სწავლის მიღებისა თუ სწავლების უცხოურ გამოცდილებასთან ზიარების დიდი სურვილი.

ორმხრივი გაცვლები თსუ-ში გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან ხორციელდება, რაც შეეხება ევროკომისიის მიერ დაფინანსებულ „ერაზმუს“-ის გაცვლით მობილობებს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მონაწილეობით 2015 წლიდან დღემდე 121 პროექტი დაფინანსდა, რაც საუკეთესო შედეგია არა მარტო საქართველოში, არამედ რეგიონშიც.

თია გერგედავა: „თსუ-ის პრიორიტეტებში გაცვლითი პროგრამები ყოველთვის თვალსაჩინო ადგილს იკავებდა, თუმცა ბოლო წლების პროცესმა ამ საქმიანობას სულ სხვა ფორმები და მასშტაბი შესძინა.“

უკანასკნელი 10 წლის მანძილზე 1226-მა სტუდენტმა გააგრძელა სწავლა პარტნიორ ევროპულ და აზიურ უნივერსიტეტებში სრული ან ნაწილობრივი დაფინანსებით. რაც შეეხება კონკრეტულად ევროკომისიის მიერ დაფინანსებულ გაცვლით პროგრამებს, 2007 წლიდან მოგვეცა შესაძლებლობა — „ერაზმუს მუნდუსის“ პროგრამის ფარგლებში ყველა საფეხურის სტუდენტის, მკვლევარებისა და აკადემიური თუ ადმინისტრაციული პერსონალისთვის სრულად დაფინანსებული მობილობები შეგვეთავაზებინა.

2015 წლიდან თსუ-ში ახალი „ერაზმუს“-ის საერთაშორისო კრედიტ-მობილობის პროგრამა ამოქმედდა. „ერაზმუს“-ის საერთაშორისო კრედიტ-მობილობების ხელშეკრულებათა რაოდენობამ კი 120-ს გადააჭარბა.

გაცვლითი პროგრამებისადმი სტუდენტებისა და პერსონალის გაზრდილ ინტერესს მოწმობს ის ფაქტიც, რომ მიმდინარე სასწავლო წლის გაზაფხულის სემესტრისა და 2018/2019 წლის შემოდგომის სემესტრის მობილობისთვის ორგანიზებული უცხო ენების ინსტიტუციონალური ტესტების ჩასაბარებლად 1024 სტუდენტი დარეგისტრირდა. საბოლოოდ კი 400-მდე სტუდენტის განცხადება მივიღეთ, რომელთაც 111-მა მიიღო სტიპენდია პარტნიორ ევროპულ უნივერსიტეტებში 2017/2018 სასწავლო წლის გაზაფხულის ან 2018/2019 სასწავლო წლის შემოდგომის სემესტრში მობილობისთვის. აქვე დავძენთ, რომ ეს სრული მონაცემები არ არის. ამ ეტაპზე განაცხადების მიღება მხოლოდ „ერაზმუს“-ის საერთაშორისო კრედიტ-მობილობის პროგრამის სტიპენდიებზე დასრულებული ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში მოქმედი გაცვლითი პროგრამები მოგვიანებით გამოცხადდება და მის ფარგლებში დამატებით 40-მდე ნაწილობრივ დაფინანსებული სტიპენდია გაცემა ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის საფეხურის სტუდენტებისთვის.

უახლოეს თვეებში 80-მდე უნივერსიტეტთან ერთად ვგეგმავთ 2018-2020 წლების დაფინანსებისთვის განაცხადის გაკეთებას. შესაბამისად, ვვარაუდობთ, რომ შესაძლებლობა გვექნება — 100-ზე მეტი ახალი სტიპენდია შევთავაზოთ „ერაზმუს“-ის პროგრამის ფარგლებში თსუ-ის სამივე საფეხურის სტუდენტებსა და პერსონალის წარმომადგენლებს. ამას და-

ვუმატოთ ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში მოქმედი პროგრამები და ჯამში მივიღებთ 150-მდე სტიპენდიას 2018/2019 სასწავლო წლისთვის.

ალსანიშნავია ისიც, რომ ბოლო 6 წელიწადში გაოთხმაგდა დაფინანსებული მობილობების რაოდენობა თსუ-ში ყველა კატეგორიის ბენეფიციარისთვის (სტუდენტი, პროფესორი, ადმინისტრაცია). ბოლო სამი აკადემიური წლის განმავლობაში 200-მდე მობილობის სტიპენდია გაცემა პროფესორ-მასწავლებლებზე. იმავე პერიოდში თსუ-მ უმასინძლა 122 უცხოელ პროფესორს და მკვლევარს. ასევე აქტიურად ვმუშაობთ ჩვენს ევროპულ კოლეგებთან მობილობისა და ინსტიტუციური განვითარების პროექტების მიმდინარე კონკურსში განაცხადების გასაკეთებლად.“

შენიშვნების უცხოეთში პროგრამები

ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში ქართველი სტუდენტების ინტეგრაციას და ევროპული განათლების მიღე-

83. 23

ინის უნივერსიტეტის კამპუსის მოლოცვა

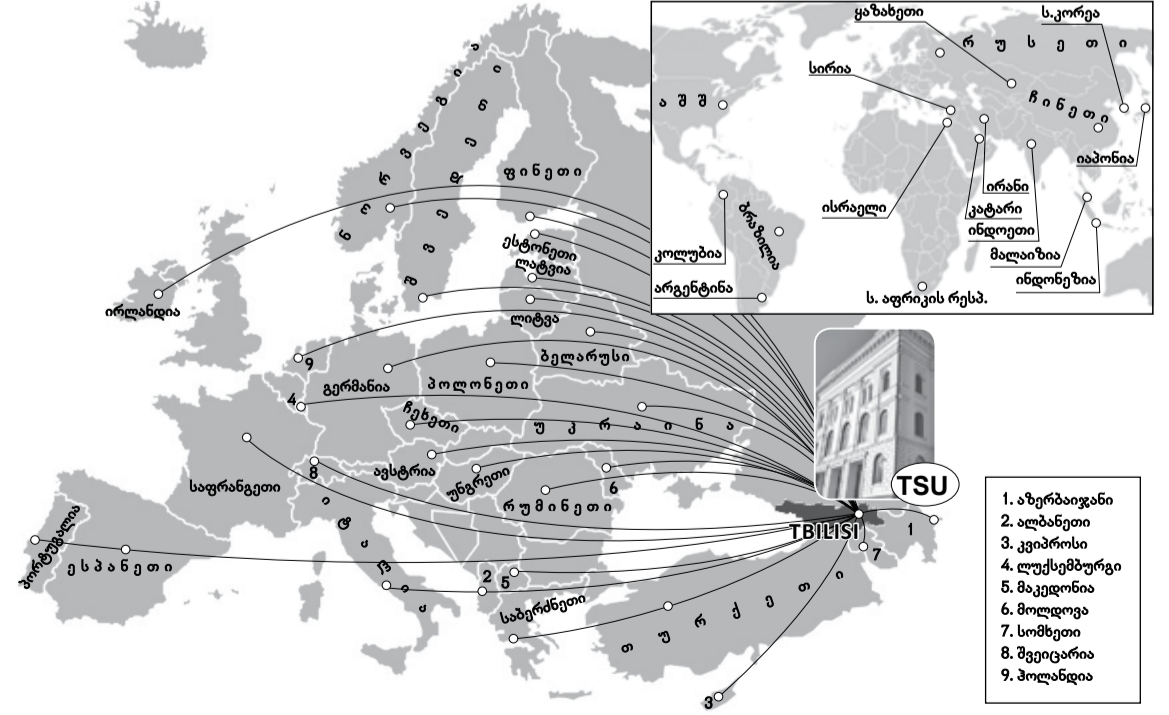

მაქვს პატივი, იენის ფრიდრიხ შილერის სახელობის უნივერსიტეტის სახელით, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და ჩემს კოლეგას, დოქტორ გიორგი შარვაშიძეს, მივულოცო ეს სასიხარულო მოვლენა — უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილე. მიიღეთ ჩემი გულითადი მილოცვა.

ფრიდრიხ შილერის სახელობის უნივერსიტეტი ამჟამად, რომ უკვე 50 წელზე მეტია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტნიორია. 1960-იანი წლების დასაწყისიდან ეს ორი უნივერსიტეტი ერთობლივი ძალით მუშაობს და ერთმანეთს დაგროვილ ცოდნასა და გამოცდილებას უზიარებს. ამგვარად, მათ საფუძველი ჩაუყარეს მუდმივ წარმატებულ აკადემიურ და კულტურულ ურთიერთობას მეცნიერების არაერთ დისციპლინაში.

ეს ურთიერთობა დღითიდღე ძლიერდება და ჩვენი კავშირები კიდევ უფრო გამყარდება მომავალში. ნება მიბოძეთ, გულითადი მადლობა გადავუხადო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს ქართულ-გერმანული აკადემიური ურთიერთობების გასაძლიერებლად განუული ძალისხმევით. გისურვებთ კეთილდღეობასა და წარმატებას!

ვალტარ როზენტალი
ინის ფრიდრიხ შილერის სახელობის უნივერსიტეტის რექტორი, დოქტორი, პროფესორი

- 1. აზერბაიჯანი
- 2. ალბანეთი
- 3. კვიპროსი
- 4. ლუქსემბურგი
- 5. მაკედონია
- 6. მოლდოვა
- 7. სომხეთი
- 8. შვეიცარია
- 9. პოლანდია

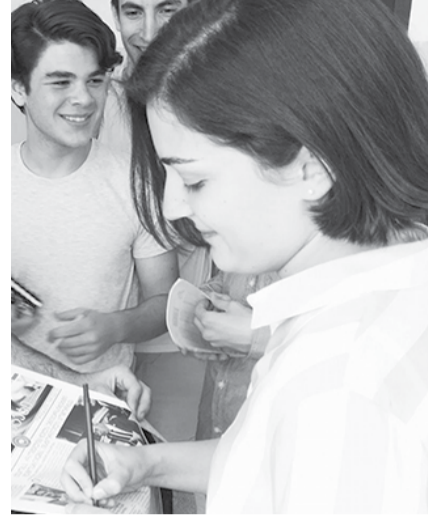
წარმატებული ახალი თაობა

გიორგი ქაჩიშვილი

ალექსანდრე საათაშვილი

მარიამ როგავა

სალომე შუბლაძე, რევაზ ტყემალაძე და დავით ჭავჭავაძე

ნაბო ობოლაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 300 000-ზე მეტი კურსდამთავრებული ჰყავს. მათგან ბევრმა, საქართველოსა თუ მის ფარგლებს გარეთ, სამეცნიერო დარგებსა და ქვეყნის განვითარებისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან სფეროებში დიდი წვლილი შეიტანა. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ზრდის ადამიანებს, რომლებიც სამთავრობო, არასამთავრობო, სამოქალაქო თუ სამეცნიერო სექტორების განვითარების ტემპს საზღვრავენ. ეს მიუთითებს იმაზე, რომ ქვეყნის წარმატებული არამისაწარმე პირველი ქართული უნივერსიტეტი „წრთენის“ ისტორია სულ მეორდება და უნივერსიტეტში ახლაც იკვეთებიან ახალი სახეები, რომელთა სახელებიც მომავალში, ალბათ, ხმაბლად გაიჟღერებს. წარმატებულ სტუდენტთა ნაკლებობას უნივერსიტეტი არასდროს უჩიოდა და დღეს იმ ახალგაზრდებს გამოვყოფთ, რომლებმაც 100 წლიან უნივერსიტეტს, საიუნივერსიტეტო დღეებში, შეუძლია იამაყოს.

თსუ რომ ერთიან ეროვნულ გამოცდებში საუკეთესო შედეგების მქონე სტუდენტების ნომერ პირველი არჩევანია, ერთგვარ ტრადიციადაც იქცა. 2017 წლის მისაღებ გამოცდებში, საქართველოს მასშტაბით, საუკეთესო შედეგები მარიამ როგავამ აჩვენა, რომელიც ახლა თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტია. მარიამი ფიზიკის მიმართულებაზე სწავლობს და მან, ჯერ კიდევ, სკოლაში სწავლის პერიოდში მიიღწია წარმატებებს. თუ რატომ აირჩია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ასე განგვიმარტა: „არჩევანი გაკეთებამდე გავეცანი თსუ-ის სასწავლო პროგრამას და მომეწონა. ვიცი, რომ თსუს ბევრი გაცვლითი პროგრამა აქვს, რაც დიდი უპირატესობაა სხვა უმაღლეს სასწავლებლებთან შედარებით“.

დღემდე გრძელდება თსუ-ის რექტორის სტიპენდიატის შერჩევის ტრადიცია და სტიპენდიას უნივერსიტეტში გამორჩეული სტუდენტი იღებს. 2017-2018 სასწავლო წლის განმავლობაში თსუ-ის რექტორის სტიპენდიატი მათემატიკის მსოფლიო ოლიმპიადის ოქროს მედალოსანი ალექსანდრე საათაშვილი გახდა. ისიც თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტია. ალექსანდრე საათაშვილი საზღვარგარეთ სწავლის გაგრძელებას ჯერ-

ჯერობით არ გეგმავს, თუმცა გაცვლით პროგრამებში მონაწილეობის მიღებას აპირებს. რაც შეეხება რექტორის სტიპენდიას, ამბობს, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა მოულოდნელი და სასიამოვნო სიურპრიზი დაახვედრა.

2017 წელს იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტმა სალომე შუბლაძემ, რევაზ ტყემალაძემ და დავით ჭავჭავაძემ საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლისა და ლტოლვილთა სამართლის საერთო ევროპული იმპირიული სასამართლო პროცესების კონკურსში მონაწილეობა პირველად მიიღეს და პირველი ადგილის მფლობელები გახდნენ. გუნდური წარმატების გარდა, რევაზ ტყემალაძემ ფინალური რაუნდის საუკეთესო გამომსვლელის ნომინაციაშიც გაიმარჯვა. შეჯიბრში მონაწილეობას იღებდნენ სამართლის სკოლები მასტრიხტის, ათენის, ვარშავის, ბუდაპეშტისა და სხვა ევროპული უნივერსიტეტებიდან. თსუ-ის გუნდის მოსამზადებელი ეტაპი 2 თვის განმავლობაში გრძელდებოდა. მწვრთნელი იყო სამართლის დოქტორი და თსუ-ის საერთაშორისო სამართლის ინსტიტუტის ასისტენტი საბა ფიფია. გუნდს, ასევე, ამზადებდნენ თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის საერთაშორისო სამართლის ინსტიტუტის პროფესორები და დოქტორანტი, კერძოდ, პროფესორი ქეთევან ხუციშვილი, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის სპეციალისტი ნინო კალანდარიანი და ინსტიტუტის დოქტორანტი ონისიმე ცხომელიძე.

დღეს სალომე შუბლაძე და რევაზ ტყემალაძე, სწავლის პარალელურად, სტუდენტებს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში გადიან. რაც შეეხება სამომავლო გეგმებს, დავით ჭავჭავაძე და სალომე შუბლაძე, ჰუმანიტარული სამართლის მიმართულებით, მომავალ წელს დაგეგმილ პიქტეს საერთაშორისო კონკურსში მიიღებენ მონაწილეობას; რევაზ ტყემალაძე კი საერთაშორისო სისხლის სამართლის სასამართლოს (ICC) იმპირიული პროცესების შეჯიბრში ჩაერთვება.

NASA-ს ინჟინერი რომ მენინგი, რომელიც მარსზე მომავალ მოგზაურობას გეგმავს, დაინტერესდა თსუ-ის ფიზიკის მიმართულების IV კურსის სტუდენტის გიორგი ქაჩიშვილის გუნდის პროექტით — „ავიაკოსმოსური ტექნოლოგიები, ინოვაციური ძრავა“.

„ჩვენ გამოვიგონეთ სპეციალური კოსმოსური ხომალდი — მარსზე მარსის ორბიტალური ამჩქარებლების სისტემა. მათი დახმარებით შესაძლებელი იქნება არა მარტო მარსამდე სოლიდური ტვირთის მიტანა, არამედ დედამიწაზე მრავალჯერადად დაბრუნებაც. ორბიტალური ამჩქარებლები განლაგებულია დედამიწის და მარ-

სის ორბიტებზე. ორბიტალური ამჩქარებლებზე, მზის ენერჯის გამოყენებით, კოსმოსური ხომალდი საჭირო მომენტში აჩქარდება ან შენელებს. შედეგად, მარსამდე მიღწევის და უკან დაბრუნების ციკლში მთელი სანავის 70%-მდე მოდის მზის ენერჯიაზე. დაახლოებით 24-27 თვის შემდეგ, როცა კოსმოსური ხომალდი დაბრუნდება დედამიწაზე, ორბიტალური ამჩქარებლები უბრუნდებიან საწყის ორბიტას“, — გვითხრა პროექტის ხელმძღვანელმა გიორგი ქაჩიშვილმა.

ამ დროისთვის ახალგაზრდა ინოვაციური NASA-ს ინჟინერთან მიმონერას აწარმოებს და განიხილება მისი NASA-სთან სამომავლო თანამშრომლობის პერსპექტივები. პარალელურად, გიორგი ქაჩიშვილი თანამშრომლობს გერმანულ კომპანია-სთან. „ერთ-ერთი მიმართულება, რომელზეც ახლა ვმუშაობთ, ეს არის ძრავა, რომელიც გამოყენებული იქნება როგორც ავტონომიური სისტემებისთვის, ასევე სხვადასხვა სახის ელექტროსადგურებში“, — აღნიშნა გიორგი ქაჩიშვილმა.

P.S. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სასწავლო და კვლევითი ასპექტში წარმატებულ სტუდენტთა რაოდენობა აქ ჩამოთვლილზე გაცილებით მეტია. ბოლო მონაცემებით, თსუ-ში 215 სტუდენტია, რომელთა საშუალო საერთო GPA 4.0-ს შეადგენს.

თსუ-ის ჯილდოთაპირველთა დასაქმების მაჩვენებელი

თამარ ცაიანი

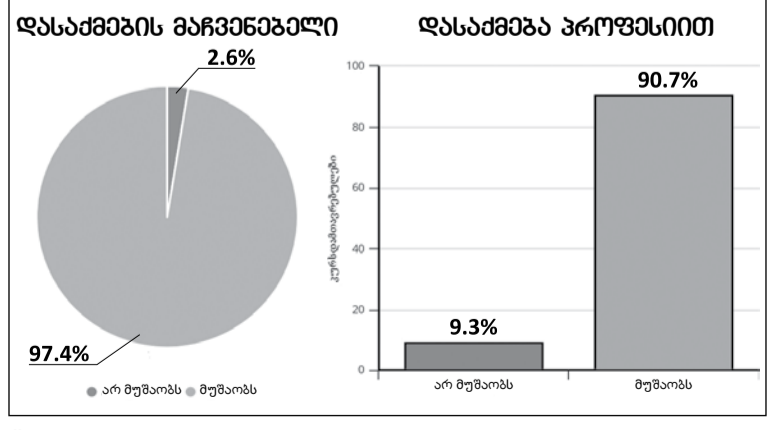
2018 წლის იანვარში, თსუ-ის სტუდენტთა კარიერულმა ცენტრმა, დასაქმების მაჩვენებლის კვლევის მიზნით, გამოკითხა თსუ-ის დოქტორანტურის 2014/2015, 2015/2016 და 2016/2017 სასწავლო წლების კურსდამთავრებულები, რომლებმაც უნივერსიტეტის სხვადასხვა ფაკულტეტი დაამთავრეს. 2014-2017 წლებში დოქტორანტურა დაამთავრა სულ 115 დოქტორანტი. ამათგან მხოლოდ 77 კურსდამთავრებულთან მიხერხდა დაკავშირება (67%).

კვლევის შედეგების მიხედვით, გამოკითხულთაგან დასაქმდა 97,4% (75 კურსდამთავრებული), არ დასაქმდა 2,6% (2 კურსდამთავრებული); თავისი პროფილით მუშაობს 90,7% (68 კურსდამთავრებული), ხოლო სხვა პროფესიით დასაქმებულია 9,3% ანუ (7 კურსდამთავრებული).

გამოკითხვის მიზანი იყო, აგრეთვე, თავისი პროფილით დასაქმებული დოქტორანტების სტატისტიკური მაჩვენებლის გამოკვლევა. კარიერული განვითარების ცენტრის ხელმძღვანელის ხათუნა ცხადაძის ინფორმაციით, 2014-2017 წლების კვლევის შედეგები ფაკულტეტების მიხედვით ასე გადანაწილდა:

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტების საგანმანათლებლო პროგრამები დაამთავრა 52 დოქტორანტი, აქედან გამოკითხა 31 კურსდამთავრებული. კითხვაზე — ხართ თუ არა დასაქმებული? — 30-მა (96.8%) კურსდამთავრებულმა უპასუხა დადებითად, ერთმა — უარყოფითად (3,2%). აქედან, 24 (80%) კურსდამთავრებული თავისი პროფილით მუშაობს, ხოლო 6 (20%) — არა პროფილით.

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამები დაამთავრა 18 დოქტორანტი, აქედან გამოკითხა 12. კითხვაზე — ხართ თუ არა დასაქმებული? — 11-მა (91.6%) კურსდამთავრებულმა უპასუხა დადებითად, ერთმა — უარყოფითად (8.3%); 11-ვე კურსდამთავრებული მუშაობს თავისი პროფილით (100%). ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამები 16-მა დოქტორანტმა დაამთავრა, აქედან გამოკითხა 14. კითხვაზე — ხართ თუ არა დასაქმებული? — 14-ვე (100%) კურსდამთავრებულმა უპასუხა დადებითად; 13 (93%) კურსდამთავრებული მუშაობს თავისი პროფილით, ხოლო 1 (7%) კურსდამთავრებული სხვა სფეროშია დასაქმებული. ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამები 29 დოქტორანტმა დაამთავრა, აქედან გამოკითხა 20 კურსდამთავრებული. კითხვაზე — ხართ თუ არა დასაქმებული? — 20-ვე (100%) კურსდამთავრებულმა უპასუხა დადებითად და 20-ვე (100%) კურსდამთავრებული თავისი პროფილით მუშაობს.

წყარო: თსუ სტუდენტთა კარიერული განვითარების ცენტრი

ამ მონაცემებიდან გამომდინარე, თავისი პროფილით დასაქმების ყველაზე უკარგი მაჩვენებელი (100%) თსუ-ის ეკონომიკისა და ბიზნესის და სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტურის კურსდამთავრებულმა აჩვენა. მათ არ ჩამორჩებიან ფსიქოლოგიისა და განათლების, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის კურსდამთავრებულებიც. ასე რომ, თსუ-ის დოქტორანტურის კურსდამთავრებული შრომის ბაზარზე საკმაოდ მოთხოვნილი და კონკურენტუნარიანი კადრია, რასაც სწავლების მაღალი სტანდარტები და მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მომზადება განაპირობებს.

უნივერსიტეტები და მათი მოქალაქეობრივი პოზიცია

მაია ტორაძე

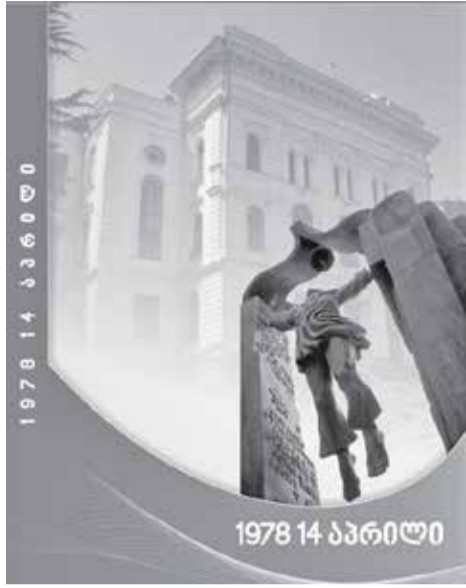
დღიდან დარსებისა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი იყო შეღავათი ეროვნული ღირსების აღდგენისათვის მებრძოლი ინსტიტუცია. მან ქართველი ერის სახელმწიფოებრივი აზროვნების ჩამოყალიბების მისია იკისრა და, აქედან გამომდინარე, არასდროს მდგარა განზე პოლიტიკური პროცესებისგან.

■ ბრძოლა ქვეყნის დამოუკიდებლობისთვის

1921 წლიდან, მას შემდეგ, რაც საბჭოთა ხელისუფლებამ ევროპული ტიპის უმაღლესი სასწავლებლიდან უნივერსიტეტი სტაგნაციის ბოლშევიკურ რელსებზე გადაიყვანა, ის გახდა ადგილი, სადაც იქმნებოდა სივრცე თავისუფალი აზროვნებისთვის, სადაც ყალიბდებოდა ახალი მოძრაობები დამოუკიდებლობისა და ეროვნული თვითმყოფადობის მოსაპოვებლად. 1920-30-იან წლებში, საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის პირობებში, საბჭოთა სპეცსამსახურების მიერ თბილისის უნივერსიტეტის პროფესორთა და სტუდენტთა განხილვებოდა საბჭოთა ხელისუფლების იდეურ ოპოზიციურ ძალად და განუწყვეტილად ებრძოდნენ მათ. მიუხედავად ამისა, უნივერსიტეტი ზრდიდა სახელმწიფოებრივად მოაზროვნე ადამიანებს და ამ ფაქტორს ბიძგი მისცა თავად ივანე ჯავახიშვილმა, რომელმაც 1921 წლის თებერვალში რუსეთის საოკუპაციო ჯარების წინააღმდეგ საბრძოლველად და დამოუკიდებლობის შესანარჩუნებლად სტუდენტებს შეიარაღება სთხოვა და საქვეყნო საქმისთვის თავგანწირვისკენ მოუწოდა: „შვილებო! ჩემი მოვალეობაა თქვენ წიგნისა და კალმისკენ მოგიწოდოთ, მაგრამ ერის ცხოვრებაში არის ისეთი მომენტები, როცა საჭიროა ყველაფერი განზე გადასდო და იარაღი ხელში მტერს მიეგებო. და აი, მეც თქვენ დღეს იარაღისკენ მოგიწოდებო!“ — ამ მოწოდების შემდეგ ბრძოლის წინა ხაზზე არაერთი სტუდენტი გაეშურა, მათ შორის, სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის სტუდენტი მარო მაყაშვილი, რომელიც ქართველი იუკრებთან ერთად კოჯრის მისადგომებთან დაიღუპა.

■ ქართული ენის დასაცავად

ათეულობით წლების განმავლობაში უნივერსიტეტზე გადიოდა სახელმწიფოებრივი აზროვნების ძირითადი ძარღვი — ყველა პროგრესულ მოვლენასა და მოსაზრებაში უნივერსიტეტი პირველობდა, ის იყო ყოველი ახალი მოძრაობის დამწყები. ამიტომაც, 1978 წელს, მაშინ, როცა თხუთმეტივე საბჭოთა რესპუბლიკამ პროტესტის გარეშე მიიღო საკონსტიტუციო ცვლილება, რომლითაც რუსული ენა სახელმწიფო ენად ცხადდებოდა, სწორედ აქ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დაიწყო მძლავრი მოძრაობა ქართული ენის შენარჩუნების მოთხოვნით, რომელსაც მთელი საქართველოს ახალგაზრდობა ამოუდგა მხარში. ყველაფერი ასე დაიწყო: 1977 წელს დამტკიცდა საბჭოთა კავშირის ახალი კონსტიტუცია, რომლის მიზანი იყო საბჭოთა კავშირში მცხოვრები ერების რუსიფიკაციის დაჩქარება. ამ პრინციპიდან გამომდინარე, 1978 წელს შედგა საბჭოთა საქართველოს ახალი კონსტიტუციის პროექტი, რომელშიც ქართულ ენას სახელმწიფო ენის სტატუსი აღარ ჰქონდა მინიჭებული, ანუ დედაენა რუსული ენით უნდა ჩანაცვლებულიყო. მაშინ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ერთ-ერთი ყველაზე დიდი მხარდამჭერი და ქომბაგი გახდა ქართული ენის სინამდის დაცვისა. ამ მხრივ აღსანიშნავია უნივერსიტეტის მაშინდელი სტუდენტების ინიციატივები და გამოსვლები ქართული ენის სტატუსის შესანარჩუნებლად. უნდა ითქვას, რომ უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობაც და პროფესორაც ფარულად უჭერდა მხარს სტუდენტური ჯგუფების

აქტიურობას. სხვანაირად ვერ ახსნიოთ იმ ფაქტს, რომ 1978 წლის 6 აპრილს ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტთა საერთო კრება ჩატარდა, რომელიც კონსტიტუციის იმ მუხლის რედაქტირების საკითხს მიეძღვნა, რომელიც ქართული ენის ბედს წყვეტდა.

■ მერაბ მამარლაშვილისა და აკაკი ბაქრაძის ლექციაზე ალზრდელი თაობა

ათეულობით წლების განმავლობაში უნივერსიტეტში ფარული მხარდაჭერა ჰქონდა ეროვნულ იდეებს. აქ იყო ფარული „საკრებულო“ სტუდენტი-დისიდენტებისა, რომლებმაც შემდეგ დიდი როლი ითამაშეს საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენაში. აქ სწავლობდნენ ცნობილი დისიდენტები, მათ შორის, საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია, აქ კითხულობდა თავის ცნობილ ლექციებს აკაკი ბაქრაძე, რომელიც თავისუფლების იდეას კიდევ მეტად აღვივებდა და ამ წყურვილით ანთებულ ახალგაზრდობას აჩვენებდა განსხვავებული აზროვნების ფასსა და აუცილებლობას. ამავ იდეის განვითარებას აქვე ემსახურებოდა ცნობილი ფილოსოფოსი მერაბ მამარლაშვილი.

■ კრისკლუბები

გასული საუკუნის 80-იან წლებში სწორედ უნივერსიტეტში გაიშალა მოძრაობები გეორგიევსკის ტრანქატიის 200 წლისთავისა და საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლებში ზოგიერთი საგნის რუსულ ენაზე სწავლების შემოღების ჩაშლის მიზნით. უფრო მოგვიანებით, ფაქტობრივად, ეროვნული მოძრაობის საფუძვლად იქცა პროტესტი ტრანსკავკასიური რკინიგზის მშენებლობის წინააღმდეგ და დავით გარეჯის სამონასტრო კომპლექსის მიმდებარე არსებულ საბჭოთა ჯარების პოლიგონზე საარტილერიო სროლების შეწყვეტის მოთხოვნით. 80-იანი წლების ბოლოს უნივერსიტეტში გაიშალა სტუდენტური მოძრაობის ახალი ტალღა. დათო ტურაშვილის, ფიქრია ჩიხრაძის, თედო ისაკაძის და ბევრი

სხვა ადამიანის ირგვლივ იკრიბებოდნენ „სახეები“. მათ შექმნეს „პრესკლუბი“ და უნივერსიტეტის გაზეთთან დააარსეს „სტუდენტური ფურცელი“, რომელშიც იბეჭდებოდა 1918-1920 წლების ბათუმის ოქტის ავტონომიურობასთან დაკავშირებული მოსაზრებები, დავით გარეჯის გადარჩენის მხარდამჭერი და ხუდონჰესის აგების საწინააღმდეგო მასალები.

მაშინდელი აქტივისტი, დიპლომატი ნიკო ნიკოლოზიშვილი უნივერსიტეტის სტუდენტობის ამ პერიოდს ასე იხსენებს: „უნივერსიტეტის პრესკლუბის დამფუძნებლები უახლოესი მეგობრები — ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები ვიყავით. ჯერ კიდევ 1983 წელს ჩვენ უარი ვთქვით რუსეთში შრომით სემესტრზე წასვლაზე და სანაცვლოდ მოვიტოვეთ საქართველოში რომელიმე ეკლესიის აღდგენაში მიგველო მონაწილეობა. მაშინ გაგვიმართლა, რადგან „ქეგლთა დაცვის ორგანიზაცია“ საამისოდ აწყურის ღვთისმშობლის მიძინების საკათედრო ტაძარი შეარჩია. მესხეთში ჩვენმა მუშაობამ, წარსულთან უშუალო შეხებამ, ჩვენი თაობის ახალგაზრდებში კიდევ უფრო გამამძაფრა პატრიოტული სულსკვეთება და საქართველოს ისტორიასთან დაკავშირებულ ყველა დეტალს მტკიცებულად აღვიქვამდით. ასე რომ, მომავალი პრესკლუბები უკვე გამოცდილი მეგობრები ვიყავით, როდესაც 1987 წელს ტრანსკავკასიური რკინიგზის მშენებლობის საკავშირო პროექტის მშენებლობის სამშრომლის წინაშე დავდექით. ჩვენი თვის ნათელი იყო, რომ ამ პროექტს მოჰყვებოდა დემოგრაფიული სურათის შეცვლა ფშა-ხევსურეთში, არა ადგილობრივთა სასარგებლოდ. მაშინ საქართველოს კომპარტიის ცვ-ს პირველმა მდივანმა დიდი თათბირზე, რომელიც შემდეგ ტელევიზიით გადაიქცა, განაცხადა, რომ ვინც ამ პროექტს წინააღმდეგობას უწევს, ის ხალხის მტერია. პასუხად ჩვენ, „ანყურებო“ ფილოლოგებმა, მეცნიერთა დასკვნებზე დაყრდნობით, დავწერეთ მოცულობითი საკმაოდ დიდი და დასაბუთებული წერილი, რომელსაც ცვ-ს პირველი მდივნის სიტყვების საპასუხოდ სახელად „მოყვარეს-მტერსა ვუფრთხი“ დავარქვით. წერილს იმდენად დიდი ეფექტი ჰქონდა და იმდენად დიდი გამოხმაურება მოჰყვა, რომ ჩვენ ვიგრძენით „ახალგაზრდული კლამის“ ძალა და იმ დღიდან „წერამ ავციტანა“. სწორედ მაშინ გაჩნდა იდეა — ჩამოგვეყალიბებინა თსუ-ის სტუდენტური პრესკლუბი.

ამ წერილის შემდეგ ტრანსკავკასიური რკინიგზის საწინააღმდეგო 3500 ხელმოწერა შევაგროვეთ, რაც მაშინ უპრეცედენტო შემთხვევა იყო. იმ დროს გავიცანით შედარებით უფროსი თაობის დისიდენტები — ჯერ თამარიკო ჩხეიძე, ირაკლი წერეთელი და ირაკლი ბათიაშვილი, შემდეგ კი — მერაბ კოსტავა და ზვიად გამსახურდია.

ამ ამბებს მოჰყვა დავით გარეჯის გადარჩენასთან დაკავშირებული მიტინგები, ხუდონჰესის, ჰუჯაბის მონასტერი და ეროვნული მოძრაობაც აგორდა... სწორედ მაშინ მოგვივიდა იდეა მე, თედო ისაკაძეს, ფიქრია ჩიხრაძეს, დათო ტურაშვილს, ნანა ბოკუჩავას, ბაია გრიგალაშვილს, ლელა ჯაფარიძეს (დღეს დედა მარიამი), ქეთევან გვაზავას, რომ შევსულიყავით თსუ-ის რექტორთან და

მოგვეთხოვა უნივერსიტეტის გაზეთში სპეციალური სტუდენტური ჩანართის გაკეთება. ამ დროს უკვე იმდენად ძლიერი იყო ჩვენი სტუდენტური მოძრაობა, რომ რექტორატი ამ იდეაზე უარს ვერ გვეტყოდა — პასუხისმგებლობა მაშინ პრორექტორმა ვახტანგ გოგუაძემ აიღო. გაზეთის სპეციალურ ჩანართს „სტუდენტური ფურცელი“ ვწოდებდით, — ამბობს ნიკო ნიკოლოზიშვილი.

უნივერსიტეტის სტუდენტური მოძრაობა გახდა ორგანიზაციის ნაწილი საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლისა. უნივერსიტეტიდან დაიწყო მსვლელობა 1989 წლის საპროტესტო აქციამ და სტუდენტების მიერ, დისიდენტებთან ერთად, აგორებულ ტალღას მთელი საქართველო შეუერთდა. ეს მოძრაობა, როგორც საბჭოთა ტირანიას ახასიათებდა, 9 აპრილს ძალადობრივი მეთოდებით სისხლში ჩაახშვეს, მაგრამ მან დაუღწიო საფუძველი სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობას არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ საბჭოთა რესპუბლიკების დიდ ნაწილშიც.

■ 2012 წლის მოვლენები და უნივერსიტეტის პროტესტი

დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ უნივერსიტეტის სტუდენტობას არ გამოუტოვებია არც ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელშიც საკუთარი მკაფიო აზრი არ დაეფიქსირებინა. მაგალითისთვის შეიძლება მოვიყვანოთ 2012 წლის მოვლენები, როცა ახალგაზრდობამ სწორედ აქ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაღში დაიწყო საპროტესტო გამოსვლები სააკაშვილის ხელისუფლების დროს პენიტენციურ სისტემაში არსებული ძალადობრივი რეჟიმის წინააღმდეგ. ამ გამოსვლებმა მოახდინა გავლენა 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნების შედეგებზე, რომელმაც ქვეყანაში ხელისუფლების შეცვლა გამოიწვია.

■ „აუდიტორია 115“ პრობითი უფლებების დასაცავად

ბოლო წლებში განსაკუთრებულად უნდა გამოიკვეთოს უნივერსიტეტის წინააღმდეგ შექმნილი ორგანიზაციები: „ლაბორატორია 1918“ და „აუდიტორია 115“. მათი კატეგორიული მოთხოვნები, თავდაპირველად, უმაღლესი განათლების ხარისხის გაუმჯობესებას შეეხებოდა, ბოლო პერიოდში კი „აუდიტორია 115“ გახდა მძლავრი მოძრაობა პრობითი უფლებების დაცვისა. უნივერსიტეტის სტუდენტები დგანან მემშახტების, მშენებლების, მეტალურგების გვერდით და მათთან ერთად მოითხოვენ პრობითი პირობებისა და უფლებების დაცვას, პრობის უსაფრთხოების კანონის შემუშავებასა და მიღებას.

■ მოძრაობა „არა ბარბაროზებს!“

დღეისათვის უნივერსიტეტში მოძრაობა „არა ბარბაროზებს!“ იღებს სათავეს. ბარბაროზებთან ბრძოლა ლოგიკური გაგრძელებაა ქართული ენის დაცვისთვის გასულ საუკუნეში დაწყებული მოძრაობისა და გულისხმობს რუსულენოვანი და ინგლისურენოვანი ბარბაროზების ენაში დამკვიდრების წინააღმდეგ კამპანიას. მოძრაობას ხელმძღვანელობს თსუ-ის ლექსიკოგრაფიის ცენტრი და პროფესორი თინათინ მარგალიტაძე. ბარბაროზების წინააღმდეგ პირველი მასშტაბური აქცია 2016 წლის ნოემბერში გამოიწვია. მოძრაობას უნივერსიტეტის სტუდენტები, პროფესორები და საჯარო სკოლების მოსწავლეებიც შეუერთდნენ.

P.S. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი საუკუნოვანი ისტორიის შემდეგაც საზოგადოებრივი ცხოვრების ავანგარდშია და ამართლებს მოსაზრებას, რომ იგი არასდროს ყოფილა მხოლოდ სასწავლო და სამეცნიერო დაწესებულება. უნივერსიტეტები მუდმივად გამოირჩეოდნენ და დღემდე გამოირჩევიან თავიანთი მოქალაქეობრივი პოზიციით!

თსუ-ის აკადემიური საბჭო მოძრაობა „არა ბარბაროზებს“ შეუერთდა

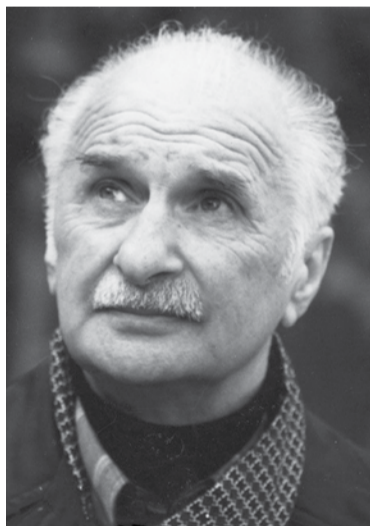
უნივერსიტეტი – ხელბურის ხარა

წარსული და დღევანდელი

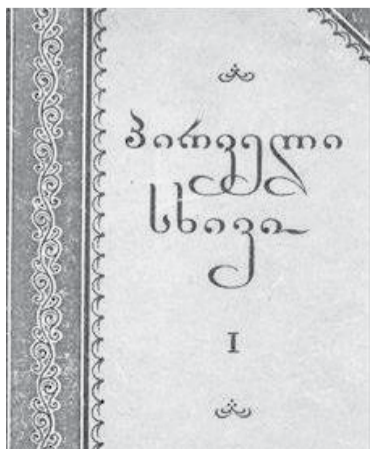
პრეტენზია ბაროვილი

„თ“ ბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ქართველი ერისთვის ყოველთვის გაცილებით უფრო დიდი ღირებულება და ფასეულობა იყო, ვიდრე მხოლოდ საგანმანათლებლო დაწესებულება — იგი მუდამ მოიაზრებოდა როგორც კულტურის კერა და ჩვენი სახელმწიფოებრიობის ბურჯი იმ ურთულესი წლების განმავლობაში, როდესაც სახელმწიფოებრიობის შენარჩუნება კითხვის ნიშნის ქვეშ იდგა, — განაცხადა საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა გიორგი კვიციანიშვილმა „ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების“ აღდგენის ცერემონიაზე სიტყვით გამოსვლისას. უნივერსიტეტს „სულიერების გადარჩენის კერა“ უწოდა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მოსაყდრე მეუფე შიომაცე.

ასეთ შეფასებებს ის ფაქტები ამყარებს, რომელიც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის წარსული დიდებულებიდან დღემდე გვახსენებს თავს. დიახ, უნივერსიტეტის ცხოვრებაში იყო რენესანსის ხანა, რომელიც, პირველ რიგში, რექტორ ნიკო კეცხოველის სახელს უკავშირდება. მისი რექტორობის 8 წელი მართლაც მთელი ეპოქაა. კეცხოველმა ივანე ჯავახიშვილის გზა გააგრძელა, მეორე მხრივ კი მომავალ რექტორებს მისცა მაგალითი. მას „ოთარანთ ქერივს“ ეძახდნენ, მიუკარებელი იყო, მაგრამ გულჩვილი და სამართლიანი. უნივერსიტეტში საოცარი წესრიგი დაამყარა, ნიჭიერ სტუდენტებს მამასავით მფარველობდა. ნიკო კეცხოველმა დააარსა „ახალგაზრდა მწერალთა წრე“ (1947 წ. შემოდგომა), შემდეგ კრებულსაც უშვებდნენ, რომელსაც სახელი

ტარიელ ჭანტურია

თვითონ დაარქვა — „პირველი სხივი“ (1950 წ.). აქ გაიზარდნენ ნოდარ დუმბაძე, არჩილ სულაკაური, თამაზ და ოთარ ჭილაძეები, მუხრან მაჭავარიანი, ჯანსუღ ჩარკვიანი, ტარიელ ჭანტურია... თითქმის ყველა, ვისაც შემდეგ 60-იანელთა თაობა ეწოდა.

ამ პერიოდს ხშირად „რენესანსულსაც“ უწოდებენ, რადგან მათ მთელი ეპოქა შექმნეს და თავიანთი შემოქმედებით გაამდიდრეს ქართული მწერლობა. „93-ე აუდიტორიაში“ წავითხუთი საუკეთესო ნაწარმოებები „პირველი სხივისა“ და გაზეთ „თბილისის უნივერსიტეტის“ ფურცლებზე ქვეყნდებოდა. მაშინ, როდესაც ბეჭდური მედიის საშუალებები თითზე ჩამოსათვლელი იყო, ახალგაზრდა მწერლებისთვის ეს დიდი სტიმული და წარმატების საწინდარი გახლდათ. ახალგაზრდებს, რომელთაც კომუნისტურ იდეოლოგიას ახვევდნენ თავს, ხშირად „ეპარებოდათ“ სტრიქონებში სიმართლე, რასაც ვერც გაზეთის რედაქტორები „ამჩნევდნენ“. ეს, რა თქმა უნდა, გარკვეულ რისკთანაც იყო დაკავშირებული, ამიტომ, დღეს, შეიძლება ითქვას, რომ მათ ერთად გაიარეს რთული და საინტერესო შემოქმედებითი გზა.

როგორც ცნობილი ქართველი პოეტი ტარიელ ჭანტურია იხსენებს, მაშინ, ისეთი ასპარეზი, ახალგაზრდა მწერალს თავი რომ გამოეჩინა, ნაკლებად იყო. ამიტომ ეს მისია, ძირითადად, უნივერსიტეტის გაზეთს და უნივერსიტეტის ლიტერატურულ ალმანახს — „პირველ სხივს“ ჰქონდა აღებული.

„ფაქტობრივად, აქ იყო მეორე ახალგაზრდა „მწერალთა კავშირი“, ამიტომ ამ გამოცემებს, ქართველი მწერლების ასპარეზზე გამოყვანის თვალსაზრისით, დიდი საქმე აქვს გაკეთებული. გაზეთ „თბილისის უნივერსიტეტს“ შესანიშნავი ადამიანები ედგნენ სათავეში: ზაურ ბოლქვაძე, ზაალ ჟვანია, გივი შეყილაძე... რედაქტორები თავიანთ უპირველეს ამოცანად მიიჩნევდნენ ახალგაზრდა, დამწყები მწერლებისათვის ხელი შეეწყობოთ. გაზეთში, რა თქმა უნდა, უნივერსიტეტის ამბებიც იბეჭდებოდა, მაგრამ იგი ლიტერატურული წრის გაზეთიც იყო, რომელმაც ახალგაზრდა მწერლების ასპარეზზე გამოსვლას დიდი სამსახური გაუწია“, — ამბობს ტარიელ ჭანტურია.

პოეტი გივი ალხაზიშვილი კი იხსენებს, თუ სად და როდის ჩამოუყალიბდათ უნივერსიტეტის რჩეულ სტუდენტებს ანტიკომუნისტური აზროვნება. „60-იან წლებში ხშირად ვიკრიბებოდით უნივერსიტეტის ბაღში მე და ჩემი მეგობრები: ჯემალ აჯიაშვილი, ნოზა დი ბართაია, ჯარჯი ფხოველი, თედო ბექიშვილი, ედუარდ ფა-

ლიანი, ომარ გოგიჩაიშვილი, იური ბაქანიძე, სოსო პაიჭაძე და სხვები. ბევრი, სამწუხაროდ, ცოცხალი აღარ არის. უნივერსიტეტის ბაღში პირველივე სკამთან ხის ძირში იყო ჩვენი შეკრების ადგილი — ეს იყო „მწვანე აუდიტორია“, სადაც არანაკლებ ცოდნას ვიღებდით. აქ ხშირად მოდიოდნენ შოთა ჩანტლაძე, მერაბ კოსტავა, ზვიად გამსახურდია. ყველას გამოკვეთილად ანტიკომუნისტური აზროვნება გვექონდა, ფობიად გვექცა საბჭოთა რეჟიმის სიძულვილი, ამიტომ არასდროს შეგვიქმნია კონიუნქტურული ლიტერატურა“, — ამბობს გივი ალხაზიშვილი.

გავიდა წლები და მჩქეფარე კულტურული ცხოვრება შემდეგაც გაგრძელდა უნივერსიტეტში. დღესაც აქვე ნიჭიერ შემოქმედ ახალგაზრდებს ფართო ასპარეზი — თავიანთი უნარები გამოავლინონ. ამ კუთხით მათ უნივერსიტეტში 2009 წლიდან ამოქმედებული პროექტი — „შემოდგომის ლეგენდა“ ეხმარება. ახალგაზრდა მწერლებისთვის კარგი სტარტია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და კომპანია „ჯეოსელის“ ეს ერთობლივი პროექტი. სტუდენტურ ლიტერატურულ კონკურსში მონაწილეობის საშუალება საქართველოს ყველა აკრედიტებული უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებს აქვთ. მნიშვნელოვანია, რომ „შემოდგომის ლეგენდას“ ბევრი მონაწილე უკვე დიდი წარმატებით მოღვაწეობს სამწერლო ასპარეზზე და აქტიურად არის ჩართული ლიტერატურულ პროცესებში.

უნივერსიტეტის კულტურულ ცხოვრებას, ტრადიციულად, მრავალი წელია თსუ-ის მუზეუმი ავანგარდში უდგას, როგორც ძველი ტრადიციების და ისტორიული მემკვიდრეობის სათუთი შემნახველი, და, ასევე, როგორც თანამედროვე კულტურული ცხოვრებისა და მოვლენების მემკვიდრე.

უნივერსიტეტის კულტურულ ცხოვრებას დღეს მეტად ამდიდრებენ მის ნიაღში შექმნილი მუსიკალური ანსამბლებიც. გოგონათა ხალხური სიმღერის ანსამბლი უნივერსიტეტში ჯერ კიდევ 1936 წელს აქვსენტი მეგრელიძის მიერ ჩამოყალიბდა, რომელიც 1939 წელს დაიშალა. 2007 წელს კი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაზაზე, თენგიზ ყურაშვილის და ანსამბლ „ურმულის“ სოლისტის თამაზ მამალაძის თაოსნობით „თსუ გორდელა“ შეიქმნა და მსმენელის დიდი სიყვარული დაიმსახურა. ანსამბლი ყველა ტრადიციული ფესტივალის და კონკურსის მონაწილეა. გოგონებმა უძველეს ხალხურ საკრავებზე დაკვრა და ქართული მრავალ-

დათო ტურაშვილი, პროექტის „შემოდგომის ლეგენდა“ უიურის წევრი

სმიანი სიმღერების შესრულება არც ისე დიდი ხანია დაიწყო. მათი წარმატების ერთ-ერთი საიდუმლო იმ უძველესი საკრავების „გაცოცხლება“ა, რაც მათ ანსამბლის ხელმძღვანელის თამაზ მამალაძის დახმარებით შეძლეს. გოგონების ანსამბლის პოპულარობა კარგა ხანია გაცდა უნივერსიტეტის ფარგლებს. „თსუ გორდელას“ უკვე მთელი საქართველო აქვს შემოვლილი. ანსამბლი რამდენიმე ფესტივალის ლაურეატია. მნიშვნელოვანი იყო მათი გასტროლები საზღვარგარეთ, მათ შორის საფრანგეთში, ლიტვაში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, უკრაინაში, ისრაელში. „თსუ გორდელას“ ერთგულ მსმენელს წინ უამრავი სიურპრიზი ელის.

დიდი ხნის ისტორია აქვს უნივერსიტეტში თეატრალური დასის არსებობას, რომელიც ჯერ კიდევ 1928 წელს შეიქმნა. და აი, 2000 წელს, რეჟისორების — გიორგი გომურაშვილის, მამუკა გურჩიანისა და სამხატვრო ხელმძღვანელის თენგიზ ყურაშვილის ინიციატივით, დაარსდა თსუ-ის პლასტიკის თეატრი — „სხვენი“. დასი დღესაც წარმატებით აგრძელებს თავის მოღვაწეობას. რეჟისორ გიორგი გომურაშვილის მიერ პანტომიმის ჟანრში დაიდგა ვაჟა-ფშაველას „სტუმარ-მასპინძელი“, მას მოჰყვა ნოველებზე აგებული „ბალაგა-

ნი“ და „მხიარული ნოველები“, დავით კლდიაშვილის „სამანიშვილის დედინაცვალი“, „შვიდი იუმორესკა“. დრამატულ ჟანრში ლაშა თაბუაშვილის პიესის მიხედვით დაიდგა პირველი სპექტაკლი „ჭრილობა“, ანტუან დე სენტ ეგზიუპერის „პატარა უფლისწული“ და „განკითხვის დღე“. თეატრალური დასის ხელმძღვანელის, რეჟისორის გიორგი გომურაშვილის ინიციატივით, სამომავლოდ დასი თავის ერთგულ მაყურებელს ახალ სპექტაკლებს შესთავაზებს.

გარდა ამისა, უნივერსიტეტის კულტურულ ცხოვრებას დღეს მნიშვნელოვნად ამდიდრებენ: „მუსიკალური ბენდი — „თსუ ART“, ვაჟთა ვოკალური ანსამბლი „უნივერსიტეტი“, ქართული ხალხური ცეკვის ანსამბლი „უნივერსიტეტი“, თანამედროვე ცეკვის სექცია „TSU Modern“ და სხვა.

უნივერსიტეტში ყოველწლიურად 450 კულტურულ ღონისძიებაზე მეტი იმართება. ამ კედლებში კულტურული ცხოვრების „დულილი“ პირდაპირ პროპორციულია ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებასთან, მას კი სწორედ ახალგაზრდობაში უნდა ჩაეყაროს საფუძველი, რადგან, როგორც ილია გვასნავლია, „თუ სათავე მღვრივა, მაშინ ბოლოში ამო იქნება წმინდა წყლის ძებნა“... ხელოვნებაც ხომ „წმინდა წყლის“ ძებნას ემსახურება...

თეატრალური დასი „სხვენი“

მოლაშქრეთა კლუბი

სტუდენტური პროექტი – „უნივერსიტეტის მატინა“

ნატო ობოლაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიაში პირველად გამოიცა „უნივერსიტეტის მატინა“, რომელიც 100 წლის მანძილზე მომხდარ მოვლენებს აერთიანებს. ქრონოლოგიურად გადმოცემული მნიშვნელოვანი ფაქტები მკითხველს საშუალებას აძლევს ზუსტად გაიგოს — რა, როდის და როგორ ხდებოდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. „უნივერსიტეტის მატინა“ სტუდენტური პროექტების კონკურსის ფარგლებში გამარჯვებული პროექტია, რომელზეც თსუ-ის ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელმა ზურაბ გაიპარაშვილმა და სტუდენტებმა — ნათია ქარ-

პროექტზე მომუშავე ჯგუფი

ჩილაძემ, თამთა ჭრიკიშვილმა, თეიმურაზ ბეჟანიძემ, მარიამ გულიაშვილმა და თორნიკე შევარდნაძემ ერთობლივად იმუშავეს. წიგნი ერთი წლის განმავლობაში მზადდებოდა და სპეციალურად თსუ-ის 100

წლის იუბილეს აღსანიშნავად გამოიცა.

გამოცემის მთავარი მიზანი გახლდათ უნივერსიტეტის შესახებ მდიდარი, ერთიანი, მარტივად აღქმადი და კომპაქტური ცოდნის დაგროვება

და მისი გაზიარება მატინას სახით. ამისათვის „უნივერსიტეტის მატინას“ ავტორებმა შეისწავლეს 1918-1921 წლებში გამოცემული გაზეთების („სახალხო საქმე“, „საქართველო“, „კომუნისტი“, „ერთობა“; „თბილისის უნივერსიტეტი“) საარქივო ფონდი, უნივერსიტეტის შესახებ სიუჟეტები საზოგადოებრივი მაუწყებლის არქივიდან და უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე არსებული მასალა.

„უნდა ითქვას, რომ ერთი წიგნის ფარგლებში ვერ ჩაატეხ ყველა აქტივობასა და მოვლენას, თუმცა პირველ ეტაპზე მნიშვნელოვანი კვლევა ჩავატარეთ“, — განაცხადა სტუდენტმა თორნიკე შევარდნაძემ.

„XXI საუკუნეში მომხდარი მოვლენების კვლევების დროს ჩვენთვის მთავარი ინფორმა-

ციის წყარო თსუ-ის ვებ-გვერდი გახლდათ. ჩვენი მთავარი მიზანი იყო, რომ ობიექტურად გადმოგვეცა და აგვესახა ყველა მნიშვნელოვანი ფაქტი“, — აღნიშნა სტუდენტმა ნათია ქარჩილაძემ.

„უნივერსიტეტის მატინა“ უნივერსიტეტის ისტორიით დაინტერესებული მკვლევარებისთვის საინტერესო საინფორმაციო წყაროს წარმოადგენს — ეს გახლავთ ერთგვარი ფუნდამენტი, რაზეც შეიძლება არაერთი თემატური კვლევა დაშენდეს. ამ მიმართულებით მუშაობის გაგრძელებას გამოცემის საავტორო ჯგუფიც გეგმავს.

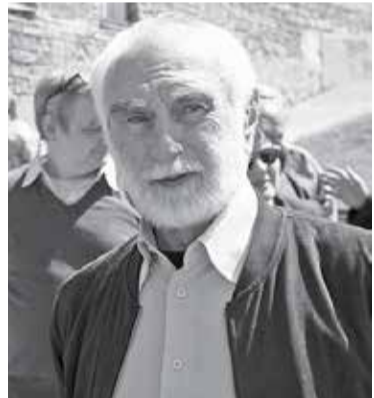
პუბლიკაცია „უნივერსიტეტის მატინა“ 400 გვერდიანია, საწყის ეტაპზე ტირაჟი 200 ცალს შეადგენს.

საიუბილეო ფილმის მთავარი იდეა

„ასი“ — ასე ქვია ფილმს, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საიუბილეო თარიღს ეძღვნება. ფილმის გადაღების პროცესზე, მის იდეასა და მნიშვნელობაზე გვესაუბრება ცნობილი ქართველი კინორეჟისორი და დოკუმენტალისტი, თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულ-

ტეტის კინო-ტელე-ხელოვნების მიმართულების ხელმძღვანელი მერაბ კოკოჩაშვილი.

„ეს ფილმი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ მასში უნივერსიტეტის საუკუნოვანი ისტორიაა მოთხრობილი. მოგვხსენებთ, დღემდე, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მრავალი გამოჩენილი ადამიანი მოღვაწეობდა. დაგვეთანხმებით, ასწლოვანი ისტორიის ერთსაათიან ფილმში თავმოყრა თითქმის შეუძლებელია, ამიტომ, ძირითადად, მთავარ ხაზს გაყვებით — თუ რა პრინციპი აირჩიეს დასაწყისშივე დამარსებლებმა უნივერსიტეტის შესაქმნელად და რაზე იყო დაფუძნებული განათლება და კვლევა. ამავე დროს გვინდოდა გვეჩვენებინა — რამდენად იყო ეს პრინციპები საზოგადოებისთვის მისაღები“, — ამბობს ფილმის სამხატვრო ხელმძღვანელი მერაბ კოკოჩაშვილი.

მერაბ კოკოჩაშვილი

WWW.TSUSTORE.GE – ონლაინ-მაღაზია თსუ-ში

საქართველოში პირველი საუნივერსიტეტო ონლაინ-მაღაზია www.tsustore.ge ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიხსნა. პროექტი თსუ-სა და თი-ბი-სი ბანკის თანამშრომლობის ფარგლებში ხორციელდება. ონლაინ-მაღაზიაში წარმოდგენილია სამოსი და აქსესუარები თსუ ბრენდირებით. თსუ-ის ბრენდირებული პროდუქციის მიღება შეუძლია ნებისმიერ მსურველს. „100 წლის მანძილზე ჩვენი უნივერსიტეტი 300-ათასზე მეტმა ადამიანმა დაამთავრა. ბრენდირებული პროდუქციის შექმნის მსურველი

ძალიან ბევრია. მეორე ეტაპზე ვაპირებთ წიგნების ონლაინ გაზრდას. ეს პროექტი ყველა უნივერსიტეტულთან კავშირის ერთგვარი საშუალებაა. მადლობა თი-ბი-სი ბანკს პროექტის მხარდაჭერისთვის“, — აღნიშნა თსუ-ის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ.

www.tsustore.ge-ზე წარმოდგენილი კოლექციები მუდმივად განახლდება და საზოგადოებას მრავალფეროვან არჩევანს შესთავაზებს მათი ინტერესების გათვალისწინებით. თსუ-ის სტუდენტები და თანამშრომლები ისარგებლებენ უფასოდ მიტანის მომსახურებით.

სპორტული წარმატებები

უნივერსიტეტის სტუდენტურმა სპორტულმა გუნდებმა მრავალი მედალი მოუტანეს უნივერსიტეტს. 2017 წელი თამამად შეგვიძლია მივიჩნიოდ წარმატებულ წლად.

უნივერსიტეტის ფუტსალის სტუდენტური გუნდი კვლავ წარმატებით ასპარეზობს. 2017 წელს საქართველოს საუნივერსიტეტო ჩემპიონატის მოგების შემდეგ თსუ-ის ფუტსალის გუნდმა „ევროპის სტუდენტურ ჩემპიონატზე - ფუტსალში“ ასპარეზობის უფლება მოიპოვა, საიდანაც ვერცხლის მედლებით დაბრუნდა. ამასთან ერთად, თსუ-ის ფუტსალის გუნ-

დისა და ეროვნული ნაკრების წევრი ნიკოლოზ კურტანიძე აღნიშნული ტურნირის საუკეთესო მოთამაშედ დასახელდა. ფუტსალის გუნდი, ასევე, ასპარეზობს ფუტსალის ბიზნეს ჩემპიონთა ლიგაზე, რომელიც ძალზედ პოპულარული ჩემპიონატია სპორტის ამ სახეობაში.

წელს უნივერსიტეტის და კომპანია „ჰიუნდაის“ ერთობლივი ძალისხმევით საკალათბურთო გუნდი „თსუ-ჰიუნდაი“ მეოთხედ მიიღებს მონაწილეობას საქართველოს ჩემპიონატის „ა“ ლიგაში და იბრძობებს სუპერლიგაში გადასასვლელად. „თსუ-ჰიუნდაიმ“ ბიზნეს ლიგის მიმდინარე სეზონში პირველი გამარჯვება მოიპოვა. ჩვენმა გუნდმა კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი დაამარცხა ანგარიშით 4-2.

თსუ-ის ათლეტიზმის დარბაზში 27 ნოემბერს გაიმართა 2017 წლიდან მსოფლიო თასის სერიაში შემავალი საქართველოს თასის ღია გათამაშება ძალისმიერ სამჭიდში, ორჭიდსა და ცალკეულ მოძრაობებში.

ქალისმიერ სამჭიდში, ვაჟთა შორის, შესანიშნავად იასპარეზეს თსუ-ის სტუდენტებმა. უნდა აღინიშნოს, რომ უნი-

ვერსიტეტის გუნდის თითოეულმა წევრმა ოქროს მედალი მოიპოვა. უნივერსიტეტის სპორტსმენებმა დაამყარეს 25

ვერობის და 4 მსოფლიო რეკორდი, რომლებიც შეტანილია ევროპისა და მსოფლიო რეკორდების ცხრილებში.

პარტნიორობი საერთაშორისო ასპარეზოზე

მე-19 გვერდიდან

ბას ხელს უწყობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უცხოეთში პროგრამების, რომელიც სწავლების სამივე საფეხურს მოიცავს. ბაკალავრიატის სტუდენტებს შესაძლებლობა ეძლევათ ისწავლონ ფრანგულენოვან საბაკალავრო პროგრამაზე — ინფორმატიკა; მაგისტრანტებს — შემდეგ უცხოეთში პროგრამებზე: ევროპისა და კავკასიის კვლევებში; ეკონომიკა; ევროპის მცოდნეობა (ინტერდისციპლინური პროგრამა ევროკავშირის შესახებ); თსუ-სა და გერმანიის ადმინისტრაციულ მეცნიერებათა უნივერსიტეტის (შპაიერ) ერთობლივ ინტერდისციპლინარულ სამაგისტრო პროგრამაზე „საჯარო მმართველობა“-სა და კიოლის სამაგისტრო პროგრამაზე „სამართლის მაგისტრი“. დოქტორანტურის საფეხურის სტუდენტებისათვის თსუ-ში მოქმედებს ერთობლივი ფრანგულენოვანი

სადოქტორო პროგრამა — ევროპული ლიტერატურა. ეს პროგრამები ქართველი სტუდენტებისათვის მაღალი ხარისხის განათლების მიღების შესაძლებლობას იძლევა. ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინტეგრაციას უცხოელი პარტნიორებიც უწყობენ ხელს. დღითიდღე იზრდება საზღვარგარეთის პრესტიჟული უნივერსიტეტების ინტერესი თსუ-სთან პარტნიორული ურ-

თიერთობის დამყარების მიმართულებით.

თუ გვერდითა: „არაერთი შემოთავაზება გვაქვს ინსტიტუციური განვითარებისა და საერთაშორისო კრედიტ-მოტილობის პროგრამებში პარტნიორობაზე, ასევე ერთობლივ სამაგისტრო და კოტუტელის სადოქტორო პროგრამებზე; მიმდინარეობს მოლაპარაკებები ერთ-ერთი პრესტიჟული ევროპული კვლევითი გაერთიანების — ჰაბის დაარსებაზე თსუ-ში. აღსანიშნავი ფაქტია, რომ ჩვე-

ნი აპლიკაცია UNICA-ს ქსელში წევრობის თაობაზე განხილვის ბოლო ეტაპზე; პარალელურად ვმუშაობთ კიდევ ერთ, გავლენიან საერთაშორისო საუნივერსიტეტო გაერთიანებაში წევრობის განაცხადზეც.

მეტი პარტნიორობი! უფრო ღრმა და ყოველმხრივი თანამშრომლობის ფორმები! — ეს ყოველივე ჩვენი საქმიანობის მნიშვნელოვანი პრიორიტეტებია“.

მეამაყება, რომ ამ უნივერსიტეტის კედლებში მაქვს მოღვაწეობის უფლება და შესაძლებლობა

ლადო ჭანტუაია, სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მოსამართლე საქართველოდან:

— მე უნივერსიტეტში პირველად 1980 წელს შემოვედი, როცა უნივერსიტეტის სტუდენტი გახდი. 1980 წლიდან ერთი დღითაც არ შემიწყვეტია უნივერსიტეტთან კავშირი ჯერ როგორც სტუდენტს, შემდეგ როგორც ასპირანტს, მერე როგორც ასისტენტს, დოცენტს... 1995 წლიდან დღემდე

ვარ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი და ამ უნივერსიტეტის დიდი პატრიოტი. 100 წელს ერთ-ხელ აღნიშნავენ მხოლოდ და მე, პირადად, და ჩემი თაობის წარმომადგენლები ბედნიერ ვართ იმით, რომ 100 წლის იუბილეს აღნიშვნის შესაძლებლობა გვეძლევა. მე მას სოვს უნივერსიტეტის სხვა იუბილევები, როცა დასავლეთის წამყვანი ქვეყნების ხელმძღვანელები უარს ამბობდნენ საიუბილეო ღონისძიებისთვის აქ ჩამოსვლაზე იმის გამო, რომ ისინი 100 წელზე ახალგაზრდა უნივერსიტეტების იუბილევებში არ იღებდნენ მონაწილეობას. ასე რომ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა ეს ბარიერიც დაძლია და მსოფლიოს წამყვანი უნივერსიტეტები დღეს უკვე დიდი სიამოვნებით ჩაერთვებიან საიუბილეო ღონისძიებაში. მე გულით, სულით უნივერსიტეტელი ვარ! მეამაყება, რომ ამ უნივერსიტეტის კედლებში მაქვს მოღვაწეობის უფლება და შესაძლებლობა.

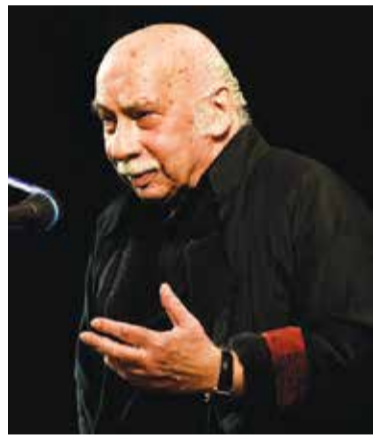
უნივერსიტეტი გატარებულმა სუთმა წაღმა ბავრი რამ მომცა

ბია ყანელი, კომპოზიტორი, საქართველოს სახალხო არტისტი:

— თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს 100 წელი უს-

რულდება და, რა თქმა უნდა, საჭიროა მისი დამაარსებლების გახსენება. დღეს კი, მინდა, მივულოცო უნივერსიტეტის პედაგოგებს, სტუდენტებს ეს შესანიშნავი თარიღი. მე დავამთავრე სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოლოგიური ფაკულტეტი. როდესაც მეოთხე კურსზე გადავედი, ჩავაბარე კონსერვატორიაში. ვიცი, რომ, ჩემი სხიით, გეოლოგიას არაფერი დაუკარგავს, მაგრამ თუ მუსიკამ რამე შეიძინა, მაშინ მინდა მოგახსენოთ შემდეგი მოსაზრება: ნახევარი საუკუნის მერე თუ ჩემს მუსიკას ეყოლება იმდენივე შემსრულებელი (გვულისხმობ მსოფლიოს), რამდენიც ჰყავს დღეს, მაშინ მიმარწმუნია, რომ ჩემს შრომას მართლაც ჰქონია მნიშვნელობა.

მე უზომოდ მიყვარს ეს ბრწყინვალე დანახებულება, რადგან უნივერსიტეტში გატარებულმა ხუთმა წელმა ბევრი რამ მომცა.

ტსუ-ის 100 წლის იუბილესთან დაკავშირებით საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა საოლქციო მონეტა გამოუშვა

უნივერსიტეტის 100 წლის საიუბილეო თარიღის აღსანიშნავად, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა 5 ლარის ნომინალის ვერცხლის საოლქციო მონეტა გამოუშვა. საიუბილეო მონეტა საზოგადოებას ეროვნული ბანკის პრეზიდენტმა კობა გვენეტაძემ, თსუ-ის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ და მონეტის დიზაინერმა ნინო გონგაძემ წარუდგინეს.

„მოხარული ვარ წარმოგიდგინოთ ეროვნული ბანკის კიდევ ერთი საინტერესო პროექტის წარმატებული შედეგი — საოლქციო მონეტა, რომელიც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს მივუძღვევით. ეროვნული ბანკისთვის ნამდვილად საამაყო იყო ამ პროექტზე მუშაობა. საქართველოს ეროვნული

ბანკი ულოცავს უნივერსიტეტს 100 წლის იუბილეს და, ამ ღირსშესანიშნავი თარიღის აღსანიშნავად, მას 5 ლარის ნომინალის ვერცხლის საოლქციო დანიშნულების მონეტას უძღვნის“, — განაცხადა ეროვნული ბანკის პრეზიდენტმა კობა გვენეტაძემ.

5 ლარის ნომინალის ვერცხლის საოლქციო მონეტის ესკიზი ღია კონკურსის წესით შეირჩა და დიზაინის ავტორი ნინო გონგაძეა. მონეტა ესპანეთის სამეფო ზარაფხანაში 1500-იანი ტირაჟით მოიჭრა. მონეტის ფასი 95 ლარია და მისი შექმნა 1 თებერვლიდან შესაძლებელია საქართველოს ეროვნული ბანკის საკასო ცენტრში, ყვარლის ფულის მუზეუმსა და ონლაინ მაღაზიის მეშვეობით.

მარიამ ლორთქიფანიძის უცნობი წერილი უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს ხეობა

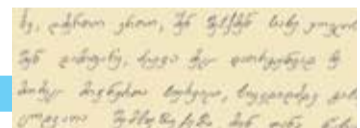
ენიკო აბაულია

2017 წელს ივანე ჯავახიშვილის სკოლის მესვეურის, აკადემიკოსისა და დიდი ისტორიკოსის მარიამ ლორთქიფანიძის 95 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საღამოზე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს, ხელისუფლების წარმომადგენ-

ლებსა და საუნივერსიტეტო საზოგადოებას მან ანდერძად თამამი თხოვნა გაანდო — „ვაპირებ, ჩვენს ახალგაზრდობასთან ერთად, ყველაფერი გავაკეთო იმისათვის, რაც ერთხელ უკვე გავიარე და გავაკეთე — უნივერსიტეტში ყველა ფაკულტეტზე უნდა იკითხებოდეს საქართველოს ისტორიის კურსი!“ — თქვა მან და ბრძოლისთვის მოემზადა... ის კვლავ მომავალზე მეოცნებე იყო...

ელოდა მისი სათაყვანებელი უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილესაც, რათა მეცნიერთა იმ ამქარს შერწყმოდა, ვისაც სიტყვა ეთქმის 100 წლოვანი უნივერსიტეტისთვის... და აი, ამ დიდებულ წამს ის ვეღარ მოესწრო... სულ ცოტა ხნის წინ მარიამ ლორთქიფანიძე დიდუბის პანთეონს მივება-რეთ და უნივერსიტეტის იუბილეს, დასანანია, რომ მის გარეშე ვზეიმობთ... თუმცა, დიდმა ქალბატონმა, რომელ-

საც მუდამ წინ გახედვა სიცოცხლეშივე ახასიათებდა, წერილი დატოვა. წერილს მისმა რძალმა — ირინე მირიჯანაშვილმა მარიამ ლორთქიფანიძის საწერ მაგიდაზე მიაგნო. და აი, დიდი ისტორიკოსის მოგონებით, კიდევ ერთი ფურცლით მდიდრდება უნივერსიტეტის ისტორია. ეს მოგონება ხელნაწერის სახითაა შემონახული.

რულდა უნივერსიტეტისთვის ჯავახიშვილის სახელის მინიჭების საკითხი. ჯავახიშვილის სახელი მხოლოდ 1989 წელს მიენიჭა უნივერსიტეტს, როდესაც საბჭოთა ხელისუფლება ბოლო დღეებს ითვლიდა.

P.S. ისტორიკოს ოთარ ჟორდანიას სტატიაში დასაბუთებულია, რომ ჩვენი უნივერსიტეტი დაარსდა საბჭოთა სახელმწიფოს დაარსებამდე (1918 წ.). უნივერსიტეტის დამაარსებლები იძულებული გახდნენ შეეცვალათ მისი დაარსების თარიღი 1921-ით. და იმ საშინელი ტერორის გამო, რომელიც საბჭოთა სახელმწიფოში მივიწვევრებოდა, ხმის ამოღება ვერაინ გაბედა. მოხარული ვარ, რომ ისტორიული სიმართლე აღდგენილია და 2018 წელს ვზეიმობთ უნივერსიტეტის 100 წლისთავს.

მარიამ ლორთქიფანიძე (წერილი დაწერილია 2017 წლის სექტემბერში).

- მთავარი რედაქტორი: ნინო კაკულია
მთავარი სამცხალისტი: მაია ტორაძე
ტექნიკური რედაქტორი: მანანა ჯურხაძე
წარმომადგენელი: ნატო ობოლაძე
თამარ დადიანი
შურთხია ბეროშვილი
ფოტოკომპოზიციონერი: ანა ბოლქვაძე
კომპ. უზრუნველყოფა: ზაზა გულაშვილი

რედაქციის წევრები:

- რისმაგ გორდენიანი, იაგო კაჭკაჭიშვილი, ეთერ ხარაიშვილი, ლადო პაპავა, მანანა შამილიშვილი, თემურ ნადარეიშვილი, ლადო მინაშვილი, მორის შალიკაშვილი, ნინო ჩხილაძე, გიორგი ჯიანი, არსენ გვენეტაძე, მარიამ ცისკაძე, ნინო ჭალაგანიძე, ირმა რუხაძე

მისამართი: ილია ჭავჭავაძის გამზ. 11 (თსუ-ის მე-3 კორპუსი)

2 22 36 62 ვებგვერდი: newspaper.tsu.ge

ელ.ფოსტა: tsunewspaper@tsu.ge

მოგონება

როდესაც ჩვენი უნივერსიტეტის დაარსების 100 წლისთავს აღვნიშნავთ, არ შემიძლია არ მოვიგონო ერთი ფაქტი: 1976 წელს ივანე ჯავახიშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავის აღსანიშნავად შედგა გაერთიანებული კომისია, რომელსაც იმ დროს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საბჭოს თავმჯდომარე ბატონი გიორგი ძონენიძე ხელმძღვანელობდა. კომისი-

ის წევრები იყვნენ იმ დროს ქალაქკომისის მდივანი პავლე გილაშვილი, ქართველოლოგიური დარგის მეცნიერები. კომისიის წევრი ვიყავი მეც — ჩვენი უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგე. კომისიის გაერთიანებულ სხდომაზე მეც ვითხოვე სიტყვა და დავაყენე საკითხი, რომ უნივერსიტეტს ეწოდოს მისი დამაარსებლის ივანე ჯავახიშვილის სახელი. საშინელი გაბრაზებული წამოდგა პავლე გილაშვილი და ბრძანა, რომ უნივერსიტეტს ეწოდება სტალინის სახელი და ასე დარჩება (ბატონი პავლე საოცარი სტალინელი იყო. 1953 წლიდან ყველა დანესხებულებას მოეხსნა სტალინის სახელი, მათ შორის უნივერსიტეტსაც და ის მხოლოდ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტად მოიხსენიებოდა). მე შევეკამათე და ვუთხარი, რომ ჩემი სწავლის პერიოდში და შემდგომ 1953 წლამდე უნივერსიტეტის მიერ გაცემულ დიპლომებს აწერია სტალინის სახელი,

1953 წლიდან დღემდე კი ეს სახელი არსად ფიგურირებს. უპირადად მიმარწმუნია — უნივერსიტეტს ეწოდოს ჯავახიშვილის სახელი! ჩემს გვერდით იჯდა უნივერსიტეტის რექტორი (1972-1980 წწ.) დავით ჩხიკვიშვილი, რომელმაც ხელი გამკრა და ჩუმიად მითხრა — „ნუ ეკამათები!“ შემდგომ წამოდგა გიორგი ძონენიძე, აიღო „СОВЕТСКАЯ ИСТОРИЧЕСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ“, გადაშალა ივანე ჯავახიშვილზე, ეს გვერდი აჩვენა ყველას და თქვა — აქ არაფერი წერია უნივერსიტეტის დაარსებაზე! მე იძულებული გახდით — გაჩუმებულიყავი. ბატონმა გიორგიმ კარგად იცოდა, რომ საქართველოდან მოსკოვში გაგზავნილი სტატია ჯავახიშვილზე მიკრიჭ-მოკრიჭეს და წაანერეს „личности не основывают университет“ (რადგან უმაღლესი სასწავლებლის დაარსების უფლება არა პიროვნებებს, არამედ მხოლოდ სახელმწიფო ხელისუფლებას ჰქონდა). იმ ეტაპზე ასე დას-